

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (6)
Pratikte Anarşist Ekonomi

s 30

İsrail Filistin Sınırında Anarşistler Duvara Karşı

s 22

Hiç kimse zorla asker yapılamaz

s 6

İşte Şimdi
Sahne Sizin

s 12

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür"

AYLIK ANARŞİST GAZETE
SAYI:14
KASIM 2013

Korku Devlete Duvar Ördürür

s 20

Anarşist Gençlik: YÖK Olmasaydı

s 28

nochange.org

Attığın Bir İmzayla Sen Vicdanını Rahatlatırken Onlar Cüzdanlarını Rahatlatıyor

s 36

Ötekilerin Sesi

Ötekilerin Postası

ile Sosyal Medya Üzerine Röportaj

s 24

Feniş İşçileri Kazanıyor

Gebze'deki fabrikada direnişlerini sürdüren Feniş Alüminyum işçileri, alacaklarına karşılık haciz işlemlerini başlatacaklarını söylediler.

Patron Sedat Aloğlu'nun 9 Eylül'de dört bankaya 100 milyon TL civarında borcunu bahane edip, üretimi durdurmasının ardından direnişe geçen Feniş işçileri, 11 Eylül tarihinde, 3 ay ve 6 ay arasında değişen ücretleri ve kıdem- ihbar tazminatları ödenmeden işten atılmıştı. 500'ü aşkın işçi, bir ayı aşkın süredir bir yandan fabrikayı işgal ederek, diğer yandan İstanbul'daki holding binası önünde bekleyerek seslerini duyurmaya çalışıyor.

İşçiler bir süredir, en başta görüşme tekliflerine karşılık vermeyen patronun temsilcileriyle görüşmeler yapıyordu. Sonunda anlaşmaya varıldı. Açıklama yapan 26 yıllık Feniş işçisi Fırat Güneş; "Alacaklarımıza yönelik, fabrikanın gayrimenkulü ve iki makinenin haczi konusunda patronla protokol imzaladık. Patron borcu olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Bize 2-3 aylık bir ödeme planı çıkardı. Eğer dediğini yapmazsa fabrika arazisini ve hacizli makineleri satma hakkına sahibiz" dedi.

Aylardır fabrikadan ücret alamadıkları için ekonomik sıkıntılar yaşayan işçiler, bir miktar hurdayı satıp, sıkıntılar yaşayan işçilere vererek bir yandan da dayanışmayı örgütlüyorlar.

Punto Direnişi Sürüyor

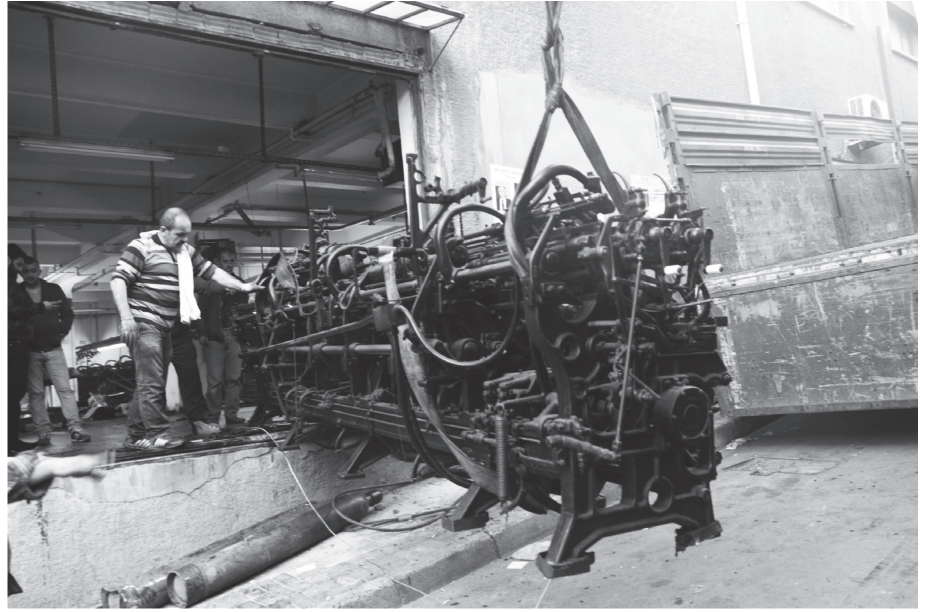
Sendikalı oldukları için işten atılan ve Zeytinburnu'ndaki fabrika önünde bekleyişlerini sürdüren Punto Deri işçileri, direnişlerinin 76. gününde Punto Deri'nin Nişantaşı'ndaki mağazası önünde bir eylem yaptı.

"Punto Deri'de atılan işçiler geri alınsın" pankartının açıldığı eylemde bir konuşma yapan Deri-İş Genel Başkanı Musa Servi, *"Punto Deri'nin uluslararası markalara üretim yapmasına rağmen çalışanları yasal hakları çerçevesinde çalıştırmak istemiyorlar. Bu markalara hayat veren işçiler ise kapı önüne koyuluyor. Fakat ne olursa olsun mücadelemizden vazgeçmeyeceğiz çünkü bizim mücadele tarihimiz direnişlerle ve kazanımlarla dolu"* dedi ve Punto'da mevcut koşulların değişmesinin sendikal örgütlenmeden geçtiğini kaydetti.

İşçilerin ailelerinin de katıldığı eylemde , *"Punto'ya sendika girecek"*, *"Direne direne kazanacağız"*, *"Sendika hakkımız engellenemez"*, *"Atılan işçiler geri alınsın"* sloganları atıldı.

Kazova İşçileri Kooperatifleşiyor

Kazova işçileri, sekiz aydır süren direnişlerinin ardından makinelere el koydu. Onlar, patronların onlardan çaldıklarını geri almak için yola çıktı ve şimdi aylardır verdikleri mücadelenin zaferini yaşıyorlar.

Kazova'da halihazırda üretim yapılmakta olan makinelerin haciz işlemlerine başlandı. Makineler, vinçler aracılığıyla teker teker kamyonlara yüklendi, işçilerin Kağıthane'de tuttuğu ve patronsuz üretimin devam edeceği yeni yerlerine taşındı. Kazova işçiler şimdi, kooperatifleşmeye doğru adım adım ilerliyorlar.

İşçilerden Bülent Ünal mücadelelerinin bir zafer olduğunu hatırlatarak *"Bu daha başlangıç, biz Gaye Somuncu, Umut ve Ümit Somuncu'yu teşhir etmeye devam edeceğiz. İşten atılan doksan dört arkadaşımızın hakkını alana kadar mücadelemize devam edeceğiz... Yeni aldığımız bir habere göre Umut Somuncu şu anda direnişte olmayan bazı işçi arkadaşlarımıza ulaşmış ve 'ben onlara paralarını ödedim, makineleri de onlara verdim' demiş, biz bunları kendi alın terimizle aldık, biz kazandık."* dedi.

Kazova işçileri, zaferlerini "Direniş Günleri Filmleri Festivali" ile kutlayacaklar. 1-3 Kasım tarihleri arasında Bomonti'de direniş çadırı önünde gerçekleştirecekleri festivale herkesi de davet ediyorlar. Kazova işçileri, 11 Kasım'da görülecek diğer bir diğer davayı beklerken, fabrikadan evrak oyunlarıyla kaçılan 22 makineyi de almadan fabrika önündeki direnişlerini sonlandırmamaya da kararlı.

Kartal'da #direnişçi Direnişte

Kıdem tazminatının kaldırılmasına karşı #DİRENİŞÇİ kampanyası başlatan DİSK, ilk eylemini Kartal'da gerçekleştirdi. Kartal Köprüsü'nden AKP ilçe binasına gerçekleştirilen yürüyüş ile işçiler " Ölmek var dönmek yok. Kıdem tazminatını vermek yok " diyerek devleti ve hükümeti uyardı.

Kartal Köprüsü'nde toplanan DİSK ve DİSK'e bağlı Devrimci Sağlık-İş, Genel-İş, Birleşik Metal-İş, Limter-İş sendikaları ve BDSP, Devrimci Anarşist Faaliyet, Halkevleri, HDP ve HDK bileşenleri ile UİD-DER gibi devrimci kurumlar, E-5 otoyolunu trafiğe kapatarak yürüyüşe başladı. "Güvencesiz, kuralsız çalıştırmaya, taşeronlaştırmaya, işçi simsarlığına hayır! Kıdem tazminatımız iş güvencemizdir, yok edilemez! Köleliğe karşı #DİRENİŞÇİ" yazılı pankartın açıldığı eylemde sık sık "Yaşasın Sınıf Dayanışması", "Ölmek var dönmek yok. Tazminatı vermek yok", "Bu daha başlangıç mücadeleye devam", "Kıdem Haktır Vazgeçilemez" sloganları atıldı.

Polis AKP ilçe binası önünde barikat kurarak eylemi engellemek isterken DİSK barikatların önünden Kartal Meydanı'na yöneldi. Devrimci Anarşistler yürüyüş esnasında, **"Üreten Biziz Yöneten İstemiyoruz", "Yaşasın Özgürlük Yaşasın Anarşizm"** sloganları attı. Yürüyüş esnasında zaman zaman polisle karşılaşıldığında **"Katil Polis Kartal'dan Defol", "Polis Defol Bu Sokaklar Bizim"** sloganları yükseldi. Kartal Meydan'ına gelindiğinde bir basın açıklaması gerçekleşti. Açıklamayı DİSK adına Kani Beko okudu. Eylem açıklamanın ardından sonlandırıldı. Kıdem tazminatının kaldırılmasına karşı yapılan eylemler Kasım ayı boyunca bir çok şehirde sürecek.

İşçinin Tazminatı Patronun Fonu

Halil Çelik
halilcelik@meydangazetesi.org

Devlet kanadından hükümet; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile patronlar kanadından asıl işveren şirketleri, taşeron şirketler ve iş birlikçi sendikaların ortaklığı ile işçinin Kıdem Tazminatı kaldırılacak. Yerine Kıdem Fonu adıyla adeta bir "sus payı" tazminatı getirilecek. Devlet ve patronlar medya aracılığıyla "*Kıdem Tazminatı Yasası'nda Herkese Müjde"* gibi haberlerle işçide kafa karıştırmak istese de işçiler ve işçi örgütlenmeleri sürecin en başından beri yürüyüşlerle ve yayınladıkları bildirilerle tepkisini gösteriyor.

1936'dan bugüne işçiler kıdem tazminatını direnerek kazanıyor.

İşçinin emeğinin, işyerinde yıpranmasının kısmen karşılığı olarak görülen ve patronların keyfi işten atmalarının önünde bir engel olarak durduğu düşünülen kıdem tazminatı bu topraklarda ilk olarak 1936 yılında yasalaşıyor. 1940'lı yıllarda kurulan işçi örgütleri ve sendikaların mücadelesine karşılık yasal kısıtlama yapılmak istenirken kıdem tazminatındaki 5 yıllık süre, 1949 yılında çıkarılan yasada 3 yıla düşürülüyor. 60'lı yıllarda devletin ve patronların kabusu haline gelen grev ve direnişler 70'li yılların devrimci mücadelesiyle buluşunca kıdem tazminatında da 1975 yılında süre 1 yıla indirilirken, tazminat miktarı ise 30 güne çıkarılıyor. Ardından darbe sürecinde miktarı devletçe belirlenen bir tavan uygulaması getirilerek kıdem tazminatının önü kesilmek isteniyor.

77 yıllık bir mücadelenin sonucu olarak kazanılan kıdem tazminatında bugün geldiğimiz aşamada ise işçiler çeşitli bahanelerle kıdem tazminatı ödenmeden işten atıldı. Fabrika veya işyeri önüne kurdukları çadırlarla direnişe başlamayanların kıdem tazminatı ise yasal sürece, yani patronların yanına kar kaldı.

Kıdem Fonu işçilerin değil patronların "çözüm"üdür.

Patronların bir taktik olarak ödemediği kıdem tazminatında direniş arttıkça başta taşeron şirketler olmak üzere tüm devlet-şirket kanadında kıdem tazminatı bir sorun haline dönüştü. Bu sorun işçi ile patron arasında anlaşmazlık olarak dillendirilse de olayın özü patronların kıdem tazminatı ödememe taktiğini iflas göstererek, kaçarak, fabrikayı terk ederek sürdürmesidir. Yani bugün artık kıdem tazminatı patronlar için ayak bağından daha büyük bir sorun haline dönüşmüştür. Bu sorun ise geçtiğimiz ay gerçekleşen Çalışma Meclisi toplantılarında devlet yetkilileri, asıl işveren şirket patronları, taşeron şirket patronları ve işbirlikçi sendikaların bir kez daha tartıştığı ve kıdem tazminatının kalkmasının, yerine kıdem fonunun oluşturulmasının derhal yasalaşması gibi bir "çözüm"de anlaşmaya varıldı.

Bu anlaşmalar ve açıklamalar sonrası bir de "Kıdem Tazminatı Fonu Kanun Tasarısı" adıyla bir taslak yayınlandı. Taslağa göre artık işçi kıdem tazminatını patrondan söküp almak yerine, eğer muhatap bulunabilirse işçinin tazminatı, ya devletin denetiminde ortak kasa şeklinde ya da Bireysel Emeklilik Şirketleri'nde açılacak fondan ödenecek. Ancak eğer işçi 10 yıl içerisinde askere gitmek zorunda kalır ya da işten atılırsa, tazminat alamayacak. Kıdem fonuna yatırılacak para, her ay patron tarafından yatırılacak. İşçinin SGK girişini yapmayan yapsa da pirim yatırmamak için türlü hilelere başvuran patronlar, tazminat için fona ödeme yapacak patronlar! Aynı patronlar işçinin çok fazla kıdemi olduğu için işten atmakta tereddütte kalırken kıdem fonu ile beraber, işten çıkaramadığı işçisini işten çıkarabilecek. Çünkü artık patronların kıdem tazminatı gibi bir yükümlülüğü olmayacak. Taslak hali dahi kıdem tazminatının kimin için sorun, kıdem fonunun ise kimin için çözüm olduğunu ortaya koyuyor.

Kıdem fonunun ne zaman yasalaşacağına dair net bir tarih yok. Ancak yerel seçimler öncesi meclisten geçirilmesi tartışılıyor. Öte yandan kıdem tazminatının tek başına yasalaşmayacağı da yine Çalışma Meclisi'nin 9 yıl aradan sonra toplanması ile kesinleşti. Buradaki devlet patron ortaklığı taşeron işçiliği, esnek çalışma ve geçici işçilik ile ilgili bir paket hazırlayarak yeni saldırılara hazırlanıyor. Geçmişten bugüne kıdem tazminatlarını devlet ve patronlarla uzlaşarak ya da son yıllarda belli çevrelerin gerçekleştirdiği sınırlı imza kampanyalarıyla değil de sokakta barikatlarda yürüyüşlerle, fabrikalarda grevler direnişler ve işgallerle kazanan işçiler bu saldırılara da gereken cevabı verecektir.

Rojava Devrimi'ne Duvar Tecridi

Mercan Doğan
mdogan@meydangazetesi.org

Rojava Devrimi, 19 Temmuz 2012'den bu yana, tam 16 aydır devam ediyor. Tam 16 aydır süren yaşamın yeniden inşası, özyönetim temelinde gerçekleşiyor. Rojava Halk Meclisleri'yle; Kürt, Arap, Ermeni, Asuri, Ezidi, Keldani halklarının özgürlük mücadelesiyle, yaşam devletsiz alanlarda yaratılıyor. Hem de bütün bunlar, devletlerin savaş alanına dönüşmüş, şirketlerin rekabetinin acımzsızlaştığı bir coğrafyda Ortadoğu'da gerçekleşiyor. Rojava halkı neyle mücadele ediyor? Sedece yaşamın yeniden yapılandırılmasıyla değil, halkları savaşın eşiğine getiren devletlerle, El-Kaide ile bağlantılı çetelerle ve şimdi de,kapitalizmle ve bölgedeki devletlerle ilişki halinde bulunan bölgesel yönetimlerle...

Irak Bölgesel Kürt Yönetimi'nin Rojava'ya yönelik tutarsız, hatta kimi zaman düşmanca politikaları, gün geçtikçe daha da belirginleşiyor. Aylarca devrimi ve devrime yönelik saldırıları, cihatçı çetelerin halka yönelik imha girişimlerini görmezden gelen Barzani'nin KDP'si; geçtiğimiz günlerde PYD Eşbaşkanı Salih Müslim'in Güney Kürdistan'a geçişini engelledi. Müslim, Güney'de Hewler'den, YPG ile çeteler arasındaki çatışmada kaybettiği oğlu Şervan'ın taziyelerini kabul etmek için Rojava'ya gitmişti. Dönüşte engellenerek birkaç gün sınırda bekletildi. Bunun yanı sıra; Güney Kürdistan Asayiş Birimleri, aileleriyle birlikte iş bulmak ve yaşamak için Güney Kürdistan'a göç eden gençleri, mülteci kamplarına ya da Rojava'ya geri dönmeye zorluyor. İşverenleri de bu gençlere iş vermemeye zorlayan birimler, kamplardan çıkmaya izin vermemeleri konusunda KDP'nin sıkı tembihlerini yerine getiriyor.

Yaz sürecinde Samelka Sınır Kapısı'nı Rojava'nın yüzüne kapatan Barzani'nin KDP'si, Rojava halklarının PYD'siyle arasındaki mesafeyi açmaya devam ederken, İran istihbarat şefi Kasım Süleymani "Suriye'deki özerk yönetimi" tanıyacakları mesajını gönderiyor. İran, Rojava'ya da diplomatik temsilcilik açacaklarını iletiyor; Şam'dan gelecek izinlerden sonra 2014'ün ilk yarısında temsilcilik açılacağı mesajını veriyor. Beşar Esad, PYD'ye "Biz dostuz!" mesajı göndererek ittifak teklif ediyor. PYD Eşbaşkanı Salih Müslim, Esad'sız çözümün ancak iki yıl önce mümkün olduğunu; Alevilerin Esad'ın yanında olduğunu, onsuz çözümün 2 milyon Alevinin katli anlamına geleceğinden ötürü mümkün olmadığını söylüyor. İşbirliği yapacaklarını iddia edenlerin ise, 2004 Serhildanı'ndan bu yana rejimle çatıştıklarını görmezden gelerek, bu mücadelede kaybettikleri kardeşlerine saygısızlık yaptığını vurguluyor; yani denize düşseler de yılana sarılmayacaklarını…

Düşülen deniz, TC başta olmak üzere devletler tarafından beslenen El Nusra ve Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) çetelerinin ablukası oluyor. Suriye Devrimci ve Muhalif Güçler Koalisyonu'nun dağılmasının ardından koalisyondaki 70 grubun da eklemlenmesiyle semiren IŞİD, El Nusra çetelerinin gerisinde kalmayarak saldırılarını sürdürüyor. Böyle bir anda, YPG'ye dönüyor yüzlerimiz; aylardır dört değil sekiz yandan saldırı altında olan Rojava'ya bir kapı açılıyor. YPG 27 Ekim'de Irak sınırındaki Til Koçer kapısını kazanıyor. IŞİD'in lojistik kaynağı olan bu kapının kazanılmasıyla, havanın Rojava'dan yana dönmekte olduğuna inancımız yükseliyor.

Mevsimlerden kış, Rojava'yla yüreklerimize bahar gelirken; TC çeteleri sözde kınamak özde beslemek dışında ne mi yapıyor? Bölgeye yönelik saldırgan politikalarını ABD paralelinde rölantiye alıyor. Ancak demokratikleşme paketi adı altında, süreci de rölantiye alıyor; zaman kazanmaya çalışıyor. Ve beklendiği üzere başımıza yeni bir çorap; "güvenlik gerekçesiyle" bir duvar örmeye kalkıyor. Beyinlere nakşedilen hayali sınırlar, dikenli teller, mayınlar, silahlar "özgürlük korkusu"nu bastıramadığı için; Nusaybin-Qamişlo arasına yoğun güvenlik önlemleri eşliğinde bir "utanç duvarı" örüyor. Devrimin yaşandığı topraklarla halklar arasına perde çekme amacı güdüyor.

Bütün bunlara rağmen; Rojava Devrimi, 19 Temmuz 2012'den bu yana, bu topraklardaki halkların mayası olan isyanla, tam 16 aydır devam ediyor. Esad'a, çetelere, Barzani'ye, TC'ye, ABD'ye, Azadi'ye, El Parti'ye; devletlerin ve kapitalizmin bütün saldırılarına karşı devam ediyor. Duvara karşı devam ediyor. Özgürlük için, yaşam için devam ediyor. Devrimle aramıza Çin Seddi örmeye de kalksa "özgürlük tutkumuz"u bastıramayacağını idrak edemeyen devlet, aslında ne örüyorsa kendi başına örüyor. Çünkü devrimler duvarlarla çevrilemez.

Karar Önceden Belirlendi Utku'ya Tahliye Yok

"Devletin güvenliğine ilişkin belgeleri temin ve devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin belgeleri açıklama" suçlamasıyla yargılanan Er Utku Kalı'nın yargılandığı davanın ilk duruşması görüldü. Utku'ya tahliye çıkmayan davanın bir sonraki duruşması ise, 11 Kasım'a ertelendi.

11 Mayıs 2013'te Reyhanlı'da yaşanan ve 52 kişinin yaşamını yitirdiği patlamaların ardından Redhack'e gizli belgeleri sızdırdığı iddiasıyla tutuklanan ve hakkında 25 yıl hapis istemiyle dava açılan Utku Kalı'nın ilk duruşması, 21 Ekim'de Samsun Özel Yetkili 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşma öncesinde polisin adliye binası çevresine yığınak yaptığı gözlemlenirken, adliye içerisine ve duruşma salonuna da çok sayıda sivil giyimli ve resmi polisin girdiği görüldü. Duruşmaya Utku'nun ailesi, yakınları ve destekçilerinin yanında CHP Genel Başkan Yardımcısı Haluk Koç, CHP milletvekilleri İlhan Cihaner ve Hüseyin Aygün de katıldı. Duruşmada Utku Kalı'yı ablası Ceren Kalı, amcası İbrahim Kalı ve iki avukat savundu.

Avukat Ceren Kalı, Utku'nun sağlık durumunun ve koşulların elverişsizliğinin ölümüne sebep olabileceğini, cezaevindeki iyi halini ve belgeleri sızdırmada bir diğer şüpheli olan gazeteci Erman Paşalı'nın tutuksuz yargılandığını belirterek Utku'nun da tutuksuz yargılanmasını istedi. Mahkeme heyeti Utku hakkında kuvvetli suç şüphesi bulunduğunu öne sürerek, tutukluluğunun devamına karar verdi. Kalı'nın avukatlarının mahkemeye getirilen tanıkların sanık huzurunda ve sorgusunun ardından dinlenilmesi yönündeki talebi de mahkeme heyeti tarafından kabul edildi. Mahkeme heyeti, Kalı'nın sağlık durumunun elvermesi durumunda 11 Kasım'a ertelenen bir sonraki duruşmada mahkemeye getirileceğini belirtti.

Utku Kalı Günah Keçisi İlan Edildi

Utku Kalı hakkında 5 Ağustos'ta hazırlanan bilirkişi raporunda *"Reyhanlı'daki patlamanın kimler tarafından yapıldığına ilişkin istihbari bilgileri içerdiği ve güvenlik güçleri tarafından terör eyleminin önlenmesi maksadıyla yapılan istihbari faaliyetleri ifşa ettiği"* iddia edilerek, Kalı Reyhanlı'da yaşanan katliamın günah keçisi ilan edildi.

Avukatlardan Şerif Özgür Urfa, gizli olduğu ileri sürülen belgelerin üzerinde sadece "gizlidir" damgasının bulunduğunu ileri sürerek bilirkişi raporuna itiraz etti. Urfa, raporun iddianamenin hazırlanmasından 10 gün sonra dosyaya girdiğini belirterek, şunları söyledi: *"Görevli olmayan savcı bilirkişi raporu olmadan iddianameyi hazırlamıştır. Sadece bilirkişi tarafından bu belgelerin gizli olduğu ileri sürülmüştür… Bunun yanı sıra bir milletvekilinin İçişleri Bakanlığı'na verdiği dilekçeyle raporları sormuştur. Bakan Muammer Güler'in imzasıyla verilen ve dosyada yer alan cevapta belgelerin doğruluğu teyit edilememiş istihbari bilgiler olduğu söylenmiştir. Biz de bunların gizli belgeler olmadığını bilgi notları olduğunu düşünüyoruz. **Bu belgeler gerçekse, saldırı önceden biliniyorsa o zaman sanık sandalyesinde Utku değil, Reyhanlı'da 50 kişinin yaşamını yitirdiği bir patlamayı bilen ve bunu engellemeyenler oturmalıdır**"*.

"Karar Önceden Verilmişti"

Duruşmanın ardından konuşan Ceren Kalı, *"Mahkeme bize söz hakkı vermeden duruşmayı sonlandırmak istedi. Göreve ilişkin beyanlarımız olduğunu, dinlenmemiz gerektiğini söyledikten sonra bizi dinledi. Duruşma zaptındaki 'gereği düşünüldü' kısmı önceden yazılmıştı ve bu ekrana yansıtıldığı için herkes kararın önceden verildiğine şahit oldu"* diyerek mahkemenin kararını önceden verdiğini vurguladı.

Vicdani Ret Derneği: Utku Kalı Yalnız Değildir

Duruşmaya gözlemci olarak katılan Vicdani Ret Derneği ise duruşma sonrasında bir açıklama yaparak *"Bizler, zorunlu askerliğini ifa ederken "sızdırdığı iddia edilen" belgelerden dolayı hapsedilen, hapsedildiği günden bu yana her türlü kötü muameleye, hakarete ve işkenceye maruz kalan Utku'nun yalnız olmadığını bir kez daha vurguluyoruz. Utku'nun avukatlarının dediği gibi, eğer 52 kişinin katledildiği Reyhanlı saldırılarının yaşanacağı önceden biliniyorsa ve bu saldırıların faili gayet belliyse, günah keçisi ilan edilen Utku Kalı, bu katliamın sorumlusu değildir! Ve şu an, işkence gören, 'intihar eğilimi' olan Utku'nun yaşamsal bütünlüğüne yönelik her saldırının da faili belli olacaktır."* dedi. *"Ayrıca Vicdani Ret Derneği olarak bizler sayısız insanın ölümüne sebep olan bu ve benzer saldırıların ve savaş suçlularının açığa çıkarılmasını da doğru buluyor; savaşların, silahların, orduların güdümünde saklanan her 'gizli bilginin' yeni katliamların engellenmesi için ortaya çıkarılmasını destekliyoruz"* şeklinde açıklama yapan dernek, *yeni katliamlara sebep olacak 'devletin her gizli bilgisinin' açığa çıkarılması gerektiğine vurgu yaptı.*

Meydan Gazetesi Muhabirine Polis Saldırısı

Duruşmayı izlemek için Samsun Adliyesi'ne giden Meydan Gazetesi muhabiri de, polis ablukasında kaldı. Muhabirimiz duruşma öncesinde, duruşmanın görüleceği salon önünde beklerken polislerin tacizine maruz kaldı. Muhabirimizi basın kartını göstermeye zorlayan polis bu zorlamaya karşılık bulamayınca, muhabirimizi adliye binası dışına çıkarmakla tehdit etti. Baskıya rağmen duruşma salonu önünden ayrılmayan muhabirimizin fotoğraf makinesine el koyarak haber yapmasını engellemeye çalışsalar da başarılı olamadılar. Polis, duruşma sonrasında adliyeden ayrılan muhabirimize 11 Kasım'da görülecek bir sonraki duruşmada "dikkatli olması" uyarısında bulunarak tehditler yağdırdı.

Vicdani Ret Derneği'nin basın açıklamasıdır.

HİÇ KİMSE ZORLA ASKER YAPILAMAZ

Geçtiğimiz günlerde zorunlu askerlik süresinin 15 aydan 12 aya indirilmesi gündeminin hemen ardından sayılarının 600 bin ila 750 bin arasında olduğu zikredilen asker kaçaklarının, artık GBT sistemine işleneceği, yakalandıklarında askerlik şubesine teslim edilecekleri, bu konuda Savunma Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında bir protokol imzalandığı zikredildi.

Recep Tayyip Erdoğan ise çürük raporu alan oğlu Burak ile parayı bastırıp askerlikten yırtan oğlu Bilal'i görmezden gelerek "*Bakaya kalmış 600 bin civarında, o ifadeyi kullanmak istemiyorum ama uygulamaları kaçak durumunda olanlardır. Burada da bakanlıklarımızın çalışma yaparak bu kaçak durumda olanları yakalayıp hemen askerliğe teslim etmek lazım*" dedi.

Yoklama kaçağı ve bakaya durumunda olanlar hakkında yurtdışına çıkış yasağı, banka hesabı açtırmaktan yasaklanma gibi yaptırımların uygulanacağı yönünde demeçler verildi ve haberler yayınlandı. Bu şekilde bir korku iklimi yaratılmaya çalışıldı. Son olaraksa Milli Savunma Bakanı, kanunu okumak aklına gelmiş olacak ki, bu kişiler hakkında idari para cezası uygulanacağını açıkladı. Oysa daha önce suç olarak düzenlen yoklama kaçaklığı ve bakaya, 22.05.2012 tarihli 6138 sayılı kanunla ilk kez işlendiğinde kabahat olarak kabul edildi ve idari para cezası verileceği düzenlendi. İkici kez aynı fiil işlendiğinde ise bu kez suç olarak kabul edildi ve kişi hakkında ceza soruşturması açılacağı Askeri Ceza Kanununda düzenlendi. Ancak bu sanki yeni bir şeymiş gibi anlatılıyor ve bu şekilde bir korku iklimi yaratılmaya çalışılıyor.

Zorunlu askerlik sistemi her yönüyle "kanayan bir yara"dır. Tamamen kaldırılması yönünde köklü bir değişim yapılmadıkça atılan her adım yarayı kaşımaktan ve kanatmaktan başka bir şeye yaramayacaktır.

Yaklaşık olarak, yüzyılın başından beri gelişen, zorunlu askerlik sistemine yönelik toplumsal tepkiyi bir nebze de olsa azaltmak amacıyla "alternatif sivil hizmet" ya da bilinen adıyla vicdani ret yasası önce tek tek ülkerler, sonrasında da Birleşmiş Milletler, ve Avrupa Birliği gibi uluslar arası örgütler tarafından yasalaştırılmıştır. 2011 yılı Temmuz ayında AİHM'in aldığı bir kararla da Avrupa Konseyi ülkeleri için artık zorunlu kılınmıştır. 47 üyeli Avrupa Konseyi içinde anayasasında vicdani ret hakkının tanınmadığı tek ülke olan Türkiye, hala bu yasal değişikliği yapmamaktadır. Elbette bu tavrıyla, TC Anayasası'nın 90. maddesini de çiğnemektedir.

Zorunlu askerlik sistemi hemen her gün duymakta olduğumuz "şüpheli asker ölümleri" ile de "kanayan bir yara"dır. "İntihar", "kaza" ya da "eğitim zayiatı" adı altında her yıl yüzlerce asker ölürken ve birçoğu da bedensel ya da zihinsel engelli olarak hayata tutunmaya çalışırken, ne yazık ki bir kısmı da tutunamamaktadır. Askerlerin maruz kaldığı baskı ve işkenceler ise ya dillendirilmemekte ya da "askeri mahkemeler"de hiç edilmektedir. Askeri cezaevleri her türlü denetimden uzak adeta "toplama kampları" gibidir. Er Uğur Kantar'ın işkence ile ölümü sonrası ortaya çıkan tepkiler sonucu "disko" adı verilen disiplin koğuşları kaldırılmak zorunda kalınmıştır.

Zorunlu askerlik sistemi, özellikle de Kürdistan'da yürütülen savaşta iflas etmiştir. Zorla askere alınıp, hiç bilmedikleri bir savaşa sürüklenen gencecik insanların ölüm haberleri özellikle de asker ailelerinin tepkisine neden olmuştur. Ölen gençlerin hemen hepsinin yoksul ailelerin çocukları olması ise konunun aslında "sosyal bir yara" olduğunu da göstermiştir. Tepkiler karşısında profesyonel orduya geçiş için "sözleşmeli askerlik" adıyla atılan adımlar ise beklenen neticeyi vermemiştir. Adalet Bakanı da vicdani reddin yasalaşması için profesyonelleşmeye işaret etmektedir. Bu da bir kez daha göstermektedir ki vicdani reddin yasalaşmasının önündeki gerçek neden yaşanan savaştır.

Askerliği kısaltırken, yüzbinlerce "asker kaçağı"nı korkutarak zorla askere almaya çalışmak, zenginleri "bedelli" adı altında parayla askerlikten muaf tutarken, "sözleşmeli askerlik" adıyla yoksul gençleri ölüme yollamak kanayan yarayı kaşımaktan başka nedir?

Vicdani Ret Derneği olarak; zorunlu askerlik sistemine derhal son verilmesini, vicdani reddin yasal bir hak olarak tanınmasını, hiç kimsenin zorla asker yapılamayacağını, böylesi bir uygulamaya geçilmesi halinde "asker kaçakları"nın yanında olacağımızı ve her türlü desteği vereceğimizi belirtiyor, bu durumu protesto için tüm "asker kaçakları"nı vicdani retlerini açıklamaya çağırıyoruz.

VİCDANİ RET DERNEĞİ

Vicdani Ret Derneği "Hiç kimse zorla asker yapılamaz"

Zorunlu askerlik hizmetine gitmeyen 600 binden fazla kişinin bundan böyle Genel Bilgi Tarama (GBT) sistemine dahil edilerek zorla askere alınmak istenmesine yönelik uygulamalar üzerine Vicdani Ret Derneği yaptığı basın toplantısıyla bütün asker kaçaklarını vicdani retlerini açıklamaya çağırdı: "Hiç kimse zorla asker yapılamaz."

Basın toplantısına Vicdani Ret Derneği Eş Başkanları Merve Arkun ve Oğuz Sönmez katıldı. Merve Arkun okuduğu basın açıklamasında, *"dernek olarak zorunlu askerlik sistemine derhal son verilmesi gerektiğini, hiç kimsenin zorla asker yapılamayacağnı, böyle bir uygulamaya geçilmesi halinde 'asker kaçakları'nın yanında olacaklarını ve her türlü desteği vereceklerini"* belirtti ve tüm "asker kaçakları"nı, vicdani retlerini açıklamaya çağırdı.

Açıklamada ayrıca *"Zorunlu askerlik sistemi hemen her gün duymakta olduğumuz "şüpheli asker ölümleri" ile de "kanayan bir yara"dır. "İntihar", "kaza" ya da "eğitim zayiatı" adı altında her yıl yüzlerce asker ölürken ve birçoğu da bedensel ya da zihinsel engelli olarak hayata tutunmaya çalışırken, ne yazık ki bir kısmı da tutunamamaktadır. Askerlerin maruz kaldığı baskı ve işkenceler ise ya dillendirilmemekte ya da "askeri mahkemeler"de hiç edilmektedir. Askeri cezaevleri her türlü denetimden uzak adeta "toplama kampları" gibidir. Er Uğur Kantar'ın işkence ile ölümü sonrası ortaya çıkan tepkiler sonucu "disko" adı verilen disiplin koğuşları kaldırılmak zorunda kalınmıştır."* denildi.

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde yapılan basın toplantısında Vicdani Ret Derneği'nin avukatı Davut Erkan tarafından hazırlanan ve zorunlu askerlikteki hukuksal süreci inceleyen "Hak mı, Angarya mı" başlıklı bir metin de basınla paylaşıldı.

Metinde, anayasada hak olarak geçerken kanunda zorunlu tutuluyor olmasının bir çelişki olduğu, AİHM kararlarından birinde bu "hizmetin" bir yük olarak değerlendirildiği, dini, ahlaki, politik vb gerekçelerle zorunlu askerlik hizmetini reddeden vicdani retçilerin de uluslararası sözleşmelerde din ve vicdan özgürlüğü kapsamında sayılmalarına rağmen yoklama kaçağı/bakaya/itaatsiz asker/firari vs şeklindeki sınıflandırmalara tabi tutulduğu, bu son uygulamada yapılmak istenen zorla birliğe götürmenin de aslında "kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma" olduğu vurgulanıyor.

Alpaslan Kaya Vicdani Reddini Açıkladı

Basın toplantısında ayrıca Alpaslan Kaya da *"Vatan borcu safsatasını duymaktan bıktım artık. Kimseye bir borcum yok. Kuralları bana uymayan bir oyunu oynamayı reddetmek hakkımdır. Askerlik oyunu bana göre değil ve oynamak istemiyorum. Üniformanızı giymeyeceğim. Hizaya gelmeyeceğim"* diyerek vicdani reddini açıkladı.

"Okul üniforması giymedim. Kravat takmadım. Üniforma giymeyi gerektiren işlerde bile çalışmadım. Üniformanın her türlüsüne karşıyım. Bütün bunları yapamamış birine askeri üniforma giydirmeye kalkmanın adına söylenecek çok şey var." şeklinde konuşan Kaya, *"Üniformanızı giymeyeceğim! Hizaya gelmeyeceğim! Emirlerinize uymayacağım!"* diyerek zorunlu askerlik hizmetini reddettiğini belirtti.

Mehmet Göksu Vicdani Reddini Açıkladı

"Laik ve seküler yapıda bir ulus devletin ordusunda yer almam isteniyor. Bir Müslüman sorgulamadan yaşayamaz." diyen Mehmet Göksu, vicdani reddini açıkladı.

Yaptığı açıklamada devletin NATO'ya asker gönderdiğini, faiz yediğini ve diyanet aracılığıyla İslam'ı kendi emrine göre kurguladığını belirten Göksu, dinde zorlama olmayacağını belirterek *"bir insan hangi kutsallar uğruna öleceğine veya ölmeyeceğine karar veremiyorsa bu kesinlikle adalet değildir"* dedi. Askere alınan gençlerin köle gibi kullanıldığına, şüpheli asker ölümlerinin ve intiharların mahkemelerde sümen altı edildiğine dikkat çeken Müslüman vicdani retçi Mehmet Göksu *"Rab(terbiye eden) olarak Allah'ı kabul etmişken devlet beni kendine biata zorluyor. Tüm bunları yaparken de inancımı araçsallaştırıyor. Mutlak itaatim yalnızca Allah'adır diyor ve vicdani reddimi açıklıyorum."* diyerek vicdani reddini açıkladı.

Ahmet Çetin Durukanoğlu Vicdani Reddini Açıkladı

Ahmet Çetin Durukanoğlu, İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde düzenlediği bir basın toplantısında vicdani reddini açıkladı. Vicdani Ret Derneği üyeleri de basın toplantısına katılarak Durukanoğlu'ya destek verdi.

"Reddettiğim sadece askerlik değil. Reddetiğim, askerliğin toplumsal cinsiyet rolleri, erkeklik, toplu tecavüzler, kadınların sömürülmesi, yalan üzerine kurulan ulusal tarih, asker millet yalanı, 'ne mutlu Türk'üm diyene'nin savaş çığırtkanlığı, Suriye'ye her türlü müdahale, Suriye ve Kürtler üzerinde sürdürülen kirli savaş, ezilen ve sömürülenlere karşı baskı aygıtı, işkence, F tipi cezaevleri, gözaltı ve devlet terörü, LGBT bireylere uygulanan tıbbi kontrol zulmü, hasta olarak tanımlanmaları, itaat kültürü, kişiliğin ezilmesi, insanlık onurunun çiğnenmesidir." diyen Durukanoğlu, NATO'ya ve orduya hizmet etmeyi ve asker olmayı reddettiğini belirtti.

Ahmet Çetin Durukanoğlu "Ezenlerin, sömürenlerin baskı araçlarından biri olan orduya ve onun parçası olduğu NATO'ya hizmet etmeyeceğimi, onun karşılığında herhangi bir devlet hizmeti yapmayacağımı, karşıma çıkacak olan sivil ya da askeri mahkemeleri tanımayacağım. Reddediyorum." sözleriyle vicdani reddini açıkladı.

GATA Utku Kalı'yı Apar Topar Taburcu Etti

İşkence Yok, Rahatsızlığı "Kronik"

Maruz kaldığı işkence ve baskı sonucu intihar eğilimi göstermeye başlayan Utku Kalı'nın tedavisi bir kez daha engellendi. Utku tedavi olduğu GATA'dan, askeri yetkililerin girişimleriyle apar topar taburcu edildi.

Reyhanlı patlamasına dair jandarma istihbarat belgelerini sızdırdığı iddiasıyla tutuklanan er Utku Kalı, tedavi gördüğü İstanbul GATA 23 Ekim günü taburcu edildi.

Ailesine ve avukatlarına haber verilmeden Sivas'taki askeri cezaevine geri gönderilmek istenen Utku'nun durumu, CHP İstanbul Milletvekili Kadir Gökmen Öğüt'ün görüşme izni için hastaneyi aramasıyla ortaya çıktı. Öğüt'ün bilgilendirdiği Ceren Kalı GATA'yı aradığında Utku'nun tutuklu hastaların bulunduğu koğuştan çıkarıldığını öğrendi. Ablasına ulaşmak istediği halde yaklaşık bir saat boyunca telefon hakkını kullanmasına izin verilmeyen Utku'nun, bu nedenle sinir krizi geçirdiği belirtildi.

Davanın 21 Ekim'de görülen ilk duruşmasında Ceren Kalı, Utku'nun farelerle dolu bir ortamda, kötü koşullar altında tedavi edilmeye çalışıldığını belirterek "Bu durum ölümle sonuçlanabilir" demiş, bu durum sosyal medyada hızla yayılmıştı. Bu bilgilerin yayılmasının ardından, üst düzey bir asker, duruşma günü sivil kıyafetle gittiği Utku'nun odasında inceleme yaptı ve ardından hemen taburcu işlemleri başlatıldı. Mahkemenin talep ettiği iki bilgiyi yanıtlayan GATA'nın, taburcu kağıdında yazdıkları ise dikkat çekiciydi.

"İntihar Eğilimi Yok"

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda Utku'ya "travma sonrası stres bozukluğu" ve "intihar eğilimi" teşhisi konulmuştu. GATA'nın raporunda ise "intihar ve adam öldürme eğilimi saptanmadığı" belirtilerek, hastalığın kendiliğinden ortadan kaybolduğu ileri sürüldü ve "halen aktif intihar eğilimi olmadığı anlaşılmaktadır" denildi. Psikolojik sorunların belirtileri olarak ortaya çıkan uyku ve iştah şikayetleri için de "uyku normal, iştah normal, mizacı sıkıntılı, mimik ve jestleri mizacına uyumlu" ifadeleri yer aldı.

GATA: Travma İşkenceden Değil, "Kronik" Rahatsızlıktan

Raporda dikkat çeken bir diğer unsur ise, Utku'nun kronik bir uyumsuzluk sorunu gösterdiği ve psikiyatrik açıdan tedavi edilmesinin güç olduğu yönündeki ifadeler oldu. "Kronik bir uyumsuzluk gösterse bile, psikiyatrik açıdan yardım bulması güçtür" denilen Utku'nun muayenesinin ardından elde edilen profilin, olası bir "sınırda kişilik bozukluğu"nu düşündürdüğü belirtildi. GATA bu teşhisiyle, gözaltına alınmasından itibaren uygulanan işkence ve kötü muamele sonrası Utku'da ortaya çıkan psikolojik rahatsızlıkları, kronik bir kişilik bozukluğuna bağladı.

Depremzede Vanlılar Ölüm Orucunda

Van, 23 Ekim 2011'de yaşanan depremle sarsılmıştı. 7,2 büyüklüğündeki deprem Erciş ilçesi başta olmak üzere Van ve çevresini yerle bir etmiş, 644 kişi ölmüş, 4 bin 152 kişi de yaralanmıştı. Van depremi, nerdeyse her aileden birini almıştı.

Aradan geçen iki yıla rağmen, sarılamayan yaralar hala iyileşmiyor. Şimdilerde en önemli sorun barınma. Çünkü Van halkı gelen kışa rağmen, ya prefabriklerde ya TOKİ'lerde ya da hasarlı evlerde oturuyor. Devlet, prefabriklerin elektriğini keserek, depremzedeleri prefabrik konutlardan çıkartmak için zorluyor. Ancak onlar, hayatta kalabilmek için ölüm orucundalar.

Depremzedelerin TOKİ konutlarında oturmaları için, 75 bin TL ödeyeceklerini taahhüt etmeleri gerek. Ödemeleri önümüzdeki yıl başlatsalar da, zaten kimsede ödeyecek para yok. Merkezdeki hasarlı evlerin bazıları, ancak kredilerle onarılmış durumda. Oturulamayacak kadar hasar görmüş binalar ise dış cepheleri yenilenerek yeniden kiralanıyor. Bu binaların olası bir depremde ayakta duramayacağı kesin. Ancak konuyla ilgili hiçbir yaptırım olmadığından, Van halkı çaresizce bu binalara sığınıyor.

Depremin üzerinden geçen bunca zamana rağmen Van halkı, barınma sorunu ve beraberinde gelen sağlık, eğitim ve ekonomi gibi çok ciddi sıkıntılarla uğraşıyor. Prefabrik kentlerde kalan ailelerin ne elektrikleri, ne de sıcak suları var. Onları zor geçecek bir kış daha bekliyor.

Patlayan Bomba Behzat'ı Öldürdü

Geçtiğimiz günlerde Hakkari Şemdinli'de İncesu (Sererû) mezrasında hayvan otlatan çocukların bulduğu cismin patlaması sonucu, sekiz yaşındaki Behzat Özer yaşamını yitirdi.

2004 yılında Mardin Kızıltepe'de evinin önünde oynarken polisin sıktığı 13 kurşunla katledilen 12 yaşındaki **Uğur Kaymaz** hafızalarımızdan silinmemişken, 2009 yılında Diyarbakır Lice'ye bağlı Şenlik Köyü'nde hayvan otlatmaya giderken askerlerin attığı havan topu mermisiyle katledilen **Ceylan Önkol**'un parçalanan bedenini eteklerine toplayan annesinin feryatları hala sürerken ve 2011 yılında TSK bombardımanı sonucu **Roboski**'de katledilen çoğu çocuk 34 kişinin hesabı hala verilmezken Hakkari'de katledilen sekiz yaşındaki **Behzat** da, devletin katlettiği çocuklardan biri oldu.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi Çocuk Komisyonu'nun geçtiğimiz aylarda yayınladığı rapora göre,1988 yılından bu yana devletin direkt saldırısı ya da arazilerde bırakılan askeri patlayıcılar sonucunda 569 çocuğun yaşamını yitirdiği açıklanmıştı. Çocuklar gerçek mermiler, gaz bombası fişekleri ve zırhlı araçlarla öldürülmeye devam ederken Behzat da devletin Kürdistan'daki savaş politikaları sonucu yaşamını yitirdi.

Kadınların İsyanı Cezaevini Yaktı

Muş E Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki kadın tutsaklar, cezaevi yönetimin uyguladığı baskıya ve hak ihlallerine karşı koğuşlarını ateşe vererek isyan başlattı.

Muş E Tipi Kapalı Cezaevi'nde gardiyanların PJAK'lı tutsakların kıyafetlerine, kitaplarına el koymak ve koğuşu ikiye ayırmak istemesi üzerine tutsakların 28 Ekim gecesi başlattığı isyan, yapılan görüşmeler sonucu sonlandırıldı. Erkek gardiyanların kadın tutsaklara saldırması sonucu dokuz kadın tutsağın darp edilerek tacize maruz kaldığı belirtilirken, yedi kadın tutsak, Muş Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedaviye alındı.

Halk cezaevi önünde sabaha kadar nöbet tutarken, İHD avukatları da cezaevi yetkilileri ve tutsaklarla görüştü. Barış ve Demokrasi Partisi Kadın Meclisleri ise konuya ilişkin bir açıklama yaparak Türkiye'nin dünyada en fazla siyasi tutsağın olduğu ülke olduğunu hatırlattı. Cezaevlerindeki gayri insani uygulamaların tutsakların nefes bile almalarını engellediğini vurgulayan BDP Kadın Meclisleri, *"Dört duvar arasında yakılan ateş, dışarıya taşan bir çığlıktır. Bu çığlığı karşılıksız bırakmayalım. Siyasi tutsaklar onurumuzdur. Onurumuza sahip çıkalım."* dedi.

Ethem'in Katilini Devlet Kaçırıyor

Ethem Sarısülük'ün mahkemesinde polis saldırısı

Ethem Sarısülük'ün katili polis Ahmet Şahbaz'ın yargılandığı davanın ilk duruşması, 23 Eylül' de görülmek istenmişti. Ancak adliyeye peruk ve takma bıyıkla getirilen katil polisin duruşma salonundan kaçırılmasının ardından, duruşma ekim ayına ertelenmişti. Ertelenen duruşma, 28 Ekim günü Ankara Adliyesi'nde gerçekleştirildi. Ancak ilk duruşmada katili koruyan mahkeme, bu duruşmada da katilin kaçmasına seyirci kaldı.

Duruşma öncesi bomba ihbarı olduğu iddiasıyla salona köpek sokularak arama yapıldığı esnada, katil polis **Ahmet Şahbaz**'ın avukatları içeri alındı. Sarısülük ailesi ve avukatları ise, duruşma salonunun aranmasının ardından salona alındı.

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Urfa'ya "tayin edilerek" kaçırılan katil polis Ahmet Şahbaz duruşmaya getirilmezken, katilin avukatları Şahbaz'ın ifadesinin Urfa'da alınmasını istedi. Sarısülük ailesinin avukatları ise mahkemenin yakalama kararı çıkartması talebinde bulundu.

Mahkeme heyeti sanığın yakalanması talebini savcıya yöneltince uyuklayan savcı yerinden doğruldu ve "İddianame mi okunacak" diye sordu.

Mahkeme heyeti de "kaçma şüphesi yok" diyerek katilin tutuklanması doğrultusundaki talebi reddederken, Ethem'in avukatı Kazım Bayraktar **"Katil geçen celse kimliğini gizlemişti. Şimdi ise tamamen kaçıyor. İktidar, polis, yargı birlikte çalışıyor"** diye seslendi. Dava 2 Aralık'a ertelendi.

Ankara Adliyesi Önü: "Hepimiz Ethem'iz, Öldürmekle Bitmeyiz"

Dava sırasında sendikaların, meslek odalarının, mahalle forumlarının ve birçok farklı siyasetin çağrısıyla Sarısülük ailesiyle dayanışma için Ankara Adliyesi önünde yaklaşık 1500 kişi toplandı. Adliyenin C kapısı önünde kürsü kurulmak istendi, fakat ses aracının yola çıkarıldığı noktada polis, aracın adliyeye gidişini engellemeye çalıştı. Bunun üzerine davanın katılımcıları kol kola girerek aracın önünde zincir oluşturdu ve aracın adliyeye gelmesini sağladı.

Ethem'in davasına sahip çıkmak için adliye binasına gelenler, adliye önüne ve çevresine yerleştirilen TOMA'lar, akrepler ve çevik kuvvetlerle engellenmek istendi.

Polis Adliye Önünde Bekleyenlere Saldırdı

Dışarıda Sarısülük ailesini ve avukatlarını bekleyenlerin üzerine tazyikli su ve gaz bombalarıyla saldırdı. Polisin saldırısına tepki gösteren birçok kişi de polis tarafından hakarete uğradı ve darp edildi. Ancak polisin tüm saldırılarına karşın pek çok kişi, polise tepki göstermeye devam etti.

Polisin saldırısı sırasında iki kişi atılan gaz bombalarıyla yaralanırken, çok sayıda kişi de atılan gazdan etkilendi. Saldırı sırasında atılan gaz bombalarından kaçtığı sırada tellere takılan bir kadın ise, kasıklarına saplanan tellerden yaralandı ve hastaneye kaldırılarak ameliyata alındı.

Numune Hastanesi önünde de direnişçilere saldıran polis, hastanenin acil girişine kadar saldırdı; hastaneye getirilen yaralılar ve hasta yakınları da yoğun gazdan etkilendi.

Polis saldırıları sonucunda 19 kişi gözaltına alındı. 29 Ekim günü savcılığa çıkarılan direnişçilerin tamamı serbest bırakıldı.

Mehmet'in ve Ali İsmail'in Katilini de Devlet Koruyacak

Ali İsmail Korkmaz'ın ilk duruşması 20 Kasım'da Eskişehir Adliyesi'nde Mehmet Ayvalıtaş'ın ilk duruşması ise 21 Kasım'da İstanbul Anadolu Adliyesi'nde, görülecek.

Ali İsmail Korkmaz'ın ölümü ile ilgili soruşturma kapsamında tutuklananlar, Eskişehir 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek dava öncesi avukatları aracılığıyla bir üst mahkemeye başvurarak tahliye isteminde bulundu. Ancak bu talep kabul edilmedi.

Tutuklu beş kişi ve üç polis olan toplam sekiz kişinin 20 Kasım 2013 günü görülecek ilk duruşması, benzer davalarda hep alışıldığı üzere, güvenlik gerekçesiyle bir başka ile alınabilir.

Polis fezlekesine dayandırılarak hazırlanan soruşturma dosyasına tanıkların emniyet aracılığıyla ifade vermeyi reddetmesi nedeniyle tanık ifadeleri girmedi. Mehmet'in katledildiği yerde polisin yaptığı keşif dışında keşif yapmaya gerek görmeyen savcı, sanık Mehmet Görkem Demirbaş'ın ifadesini de almadı. Cinayetin gerçekleştiği yerin yakınında bulunan MOBESE kameralarının bozuk olduğu iddia edilirken görüntülere ilişkin bilirkişi incelemesi de yapılmadı.

Slogana 26 Ay İletişim Cezası

İzmir Kırıklar 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde tutsak bulunan Gezi direnişçilerine, "slogan attıkları" gerekçesiyle 26 ay iletişim cezası, "havalandırmaya takılan kameraları kırdıkları" gerekçesiyle de 40 gün hücre cezası verildi.

Tutsaklar üzerindeki tecriti ağırlaştırmak ve tutsakları havalandırmada bile izleyerek taciz etmek için geçtiğimiz Eylül ayında Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde havalandırılmalarına kameralar takılmıştı. F tiplerinde üç kişilik koğuşlarda zaten tecrit altında bulunan tutsaklar ise koridorlarda, sohbetlerde, açık görüş mekanlarında ve havalandırmalarda kameralar tarafından izlenerek taciz edilmelerine karşı cezaevine takılan kameralardan 20 tanesini sökmüş ve kırmıştı.

Olayın ardından cezaevi yönetimi tarafından başlatılan soruşturma sonunda, tutuklulara, "kamu malına zarar verdikleri" gerekçesiyle 40 gün hücre cezası verildi. Ayrıca Gezi tutuklusu İbrahim Kaya'nın ablası Aysel Kaya, tutuklulara "slogan attıkları" gerekçesiyle toplam 26 ay iletişim cezası verildiğini söyledi. Kaya, hücre cezasına itiraz edildiğini ancak mahkemenin henüz karar vermediğini kaydetti.

Karşılaştırmalı Medya

Deniz Seyrek /Merve Demir

Takvim
KİRLİ İTİRAF!
Gezi eylemlerini çarpıtarak Türkiye'yi savaş bölgesi gibi gösteren CNN International'in ünlü sunucusu Christiane Amanpour, TAKVİM'e konuştu: Her şeyi para için yaptık
İşte Eda'nın aşk yuvası
YENİ TÜRKİYE'NİN GAZETESİ
Camideki birayı Avrupa'ya gösterdi
Faiz lobisinin neferi oldular
CNN TÜRK
Türkiye'nin en iyi gazetesi
İftardan sahura Nihat Hoca sevgisi
Jubile yapacaktı ameliyattan sonra transfer oldu
KOD ADI STANBUL SYANI
Yeni Şafak
6 HAZİRAN 2013 PERŞEMBE
www.yenisafak.com.tr
BASINDA GÜVEN
ARTIK BU İŞİ BİTİRİN
ston'dan ölüm em

Sosyal medya, yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline geldi. Yaşadığımız coğrafyada ise sosyal medya araçlarından en çok kullanılanlar Facebook ve Twitter. Facebook, kullanıcıların düşüncelerini, beğenilerini, beğenmediklerini kişisel bilgileriyle beraber paylaştıkları bir ağ. Facebook'tan farklı olarak Twitter ise 140 karakterlik ifadelere olanak vermesiyle, çok şeyi az kelimeyle anlatmanız gereken, Facebook'tan daha kişisel bir sosyal iletişim aracı. Bu yüzden Twitter, Facebook'a oranla özellikle güncel meselelerde daha çok dikkate alınıyor.

Facebook ve Twitter siyasal anlamda da bir örgütlenme aracına dönüşmüş durumda. Bunun en büyük örneğini Taksim Gezi İsyanı'nda gördük, bu ağların sadece magazin ve eğlence için olmadığını anladık. Özellikle isyan süresince Twitter kullanımının biçim değiştirmesi ve kullanımıyla ilgili veriler, bu siyasallığın anlaşılmasında önem taşıyor. İsyanın daha ilk haftasında 91 milyon tweet atıldı. Kimisi Talcid tarifi verdi, kimisi wifi noktalarını söyledi, insanlar barikatlara çağırıldı, polisin nöbet tuttuğu yerler ilan edildi... Sadece süreç içerisinde değişmedi bu ağların kullanımı, sonrasında da devam etti.

İsyandan önce Twitter'da kelime bulutu "ben, benim, güzel, çok, araba, konser, para..." iken Taksim Gezi İsyanı'yla birlikte kelime bulutu altüst oldu ve kelimeler "biz, hepimiz, insanlar, halk, hayat, istifa, korkak medya..." olarak değişti. İsyan bir anlamda bu sosyal ağların politikleştirici etkisini arttırma fırsatı oldu. Taksim Gezi İsyanı'nda devlet ve polis terörü tarafından katledilen direnişçiler, en çok konuşulanlar arasındaydı.

Bu yazıda bir karşılaştırma yaptık. İsyan sürecindeki yandaş medyayı ve direnişçilerin aktif olarak kullandığı sosyal medyayı karşılaştırarak isyanın medya gerçeğini bir kez daha göstermek istedik. Karşılaştıralım bakalım kim gerçekçi, kim yalancı!

Yandaş Medya-Sosyal Medya Karşılaştırması

Mehmet Ayvalıtaş, 2 Haziran gecesi Taksim Gezi direnişiyle dayanışmak için 1 Mayıs Mahallesi'nde düzenlenen eylem sırasında, TEM Otoyolu'nda eylemcilerin üzerine sürülen bir arabanın altında kalarak yaşamını yitirdi. Ancak 3 Haziran günü yayımlanan yandaş gazetelerin manşetlerinde, Mehmet'in ezilerek katledilmesine ilişkin hiçbir bilgiye yer verilmedi. Yandaş medya bunun yerine, direnişin başlangıcından dördüncü gününe kadar meydana gelen hasarın maliyetini yazmayı tercih etti.

Türkiye gazetesi manşetini ***"Acı bilançoyu İçişleri Bakanı açıkladı: Zarar 20 Milyon"***; Zaman gazetesi ise ***"Çevre Duyarlılığı Yakıp Yıkmaya Dönüştü"*** şeklinde atarken, Akşam gazetesi manken Azra Akın'ın yeni sevgilisiyle ilk defa Taksim direnişinde görüntülenmesi haberini sürmanşetine taşıdı. 4 Haziran günü Milliyet gazetesi Mehmet Ayvalıtaş'ın katledilmesini Tayyip Erdoğan'ın ***"Tencere tava, hep aynı hava"*** sözünü başlık atarak verdi. Posta gazetesi polis kurşunuyla yaşamını yitiren Ethem Sarısülük'ün öldürülmesini, Mehmet Ayvalıtaş ile birlikte resimlerini yan yana koyarak, *"İki Ölüm Birden"* başlığıyla 80 kelimeyi geçmeyen bir haberle verdi. Haberde Ethem'in polisin sıktığı kurşunla katledildiğinin "bir iddia" olduğu vurgulanırken, Mehmet'in katledilmesine ilişkin, resminin kullanılması dışında bir kelime dahi etmedi. Aynı günlerde yayımlanan Milli Gazete'nin manşeti, hafızalardan silinmeyecek türdendi. *"TAKSİM Bu Kapağın Altında"* diyerek ana sayfasına bir bira şişesi resmi yerleştirerek Taksim'de direnen binlerce direnişçinin "bilinçaltında yatan gerçeğin alkol" olduğunu iddia ederek, isyanın psikolojik çözümlemesini yapmaya kalkıştı!

Mehmet Ayvalıtaş'ın katledilmesinin haberini yandaş medya görmezden geldi ancak Mehmet'in öldürülmesi sosyal medyada büyük yankı uyandırdı ve Twitter'da 12.615 kere tabela edildi.

Abdullah Cömert, 3 Haziran gecesi Antakya'da düzenlenen Taksim dayanışma eylemleri sırasında, polisin başına hedef alarak sıktığı gaz fişeğiyle katledildi. Sözcü gazetesi Abdullah Cömert'in katledilmesinin haberini ancak 5 Haziran günü *"Gezi'ye İlk Kurban"* manşetiyle verirken, tıpkı Güneş gazetesinin yaptığı gibi, katledilen Mehmet Ayvalıtaş'ın ölüm haberini yok saydı.

Abdullah Cömert'in ölüm sebebi sosyal medya tarafından haftalarca gündem oldu ve Twitter'da 14.708 kez tabela edildi.

Ankara Güvenpark'ta 1 Haziran günü düzenlenen eylemde, katil polis Ahmet Şahbaz'ın sıktığı kurşunla başından vurulan Ethem Sarısülük, 14 Haziran günü yaşamını yitirdi. 15 Haziran'da yayımlanan bazı gazetelerde cinayet, kısa bir haber şeklinde yer aldı.

Polis Taksim Meydanı'nı ele geçirip, yeniden saldırmaya başladığında ise birkaç gazete dışında, bu saldırılara ilişkin hiçbir haber yapılmadı. Polis Ethem'in Ankara'da düzenlenen cenaze törenine saldırdığında, yandaş medya bu saldırıyı da görmezden geldi. Aynı gün Kazlıçeşme'de düzenlenen AKP mitingi 17 Haziran tarihli Yeni Şafak ve Yeni Akit gazetelerinde *"Burası Türkiye"*

Milli
BASINDA GÜVEN
POLİSE ÖDÜLÜ
POLİS KİMSENİN CAN GÜVENLİĞİNİ TEHLİKEYE ATMADAN PARKI BOŞALTTI
GÜNAYDIN GEZİ
TWITTER'A ÖZEL YASA
OLAYLARIN NEDENİ 'KALEKOL' DEĞİL, UYUŞTURUCU RANTI
İŞTE LİCE'NİN ESRARI
GEZİ YORUM
5 kentte görev alan Çevik Kuvvetlerin taltif edilmesinin, diğer kentlerdeki polisleri rahatsız ettiği öğrenildi. Tepkiler nedeniyle taltif komisyonunun yeniden toplanacağı bildirildi. >>TOLGA ŞARDAN'ın haberi 18'de
DURAN ADAM OUT
BALIK ADAM İN
GEZİ BEACH
* PLAJ
BURASI TAKSİM
BURASI ŞİLE

ve *"Milli Direniş"* manşetleriyle yer aldı. Gazetelerde ne polisin saldırısına karşı sürmekte olan direnişten ne de katledilen kardeşlerimizden bahsedildi.

Ethem Sarısülük, yandaş medya tarafından göz ardı edilse de sosyal medya kullanıcıları polisin saldırı aracı olarak sadece gaz ve suyu kullanmadığını gördü. Polisin direnişçilere yönelik orantısız gücü Twitter'da 17.329 kez tabela edildi.

Devletin Diyarbakır'ın Lice ilçesine inşa etmek istediği kalekola karşı 28 Haziran günü eylem yapan halkın üzerine jandarma ateş açtı ve 18 yaşındaki Medeni Yıldırım açılan ateş sonucu katledildi. Bu katliam Bugün gazetesinin manşetinde *"Lice'de Kanlı Provokasyon"* başlığıyla verildi. Akşam gazetesi Lice'de katledilen Medeni'nin haberini *"Olayların Nedeni Kalekol Değil, Uyuşturucu Rantı"* başlığıyla verdi. Sözde barış sürecinde olduğunu iddia ederken yeni kalekollar yapmaya devam eden iktidar partisi AKP'nin gazetesi Zaman ise *"Çözümü Baltalama Eylemleri Sürüyor"* diyerek, devlet eliyle gerçekleştirilen bu cinayeti manipüle etmeyi sürdürdü.

Medeni'nin askerin ateş açması sonucu katledilmesi sosyal medyayı ayağa kaldırdı. Bu katliam, Twitter'da 11.673 kez tabela oldu.

Eskişehir'deki eylemlerde polis-faşist işbirliğiyle dövülen, hastaneye gittiğinde sağlam raporu verilen, eve döndüğünde beyin kanaması belirtileriyle tekrar hastahaneye giden ve uzun süre yoğun bakımda kalan Ali İsmail Korkmaz, 10 Temmuz günü tüm direncine rağmen yaşamını yitirdi. 11 Temmuz günü yayımlanan gazetelerden Takvim, ülkelerin iftar hesaplamalarını *"İftar Vakti"* manşetiyle yazarken, işkenceyle katledilmenin haberine ana sayfasında yer bile vermedi. Vatan gazetesi ise AKP'nin talan projelerinden sadece biri olan *"4. Köprü"* yü göze parmak şeklinde manşetine taşırken, Ali İsmail'in katledilişine ana sayfasında küçük bir yer ayırdı.

12 Temmuz'da manşetlere baktığımızda Yeni Akit gazetesinin, direnişe destek veren kişilere *"Taksim'in Keneleri"* diye hitap edildiğini gördük.

Ali İsmail Korkmaz'ın ölümünden sorumlu olanlar sadece onu ölümüne döven faşistler ve polis değildi. Ali İsmail'in gittiği hastanedeki doktorlar da bu cinayetin bir parçası oldular. Dövüldüğü esnada görüntü alan kameraların kayıtlarının silinmiş olması halk tarafından büyük tepkiye neden oldu. İnternette "katil polis" sıfatının en çok kullanılmasına neden olan da Ali İsmail'in ölümüydü. Ali İsmail'in katledilmesi Twitter'da 229.106 kez tabela oldu.

Ahmet Atakan, 10 Eylül günü Antakya'da ODTÜ'yle dayanışma eyleminde gaz fişeğinin başına isabet etmesiyle bulunduğu binanın çatısından düşerek yaşamını yitirdi. 11 Eylül'de çıkan gazetelerin birçoğu Ahmet Atakan'ı polisin gaz fişeğiyle değil, binadan düşerek öldüğünü yazdı. Ahmet Atakan'ın katledilmesi üzerine düzenlenen eylemler sırasında Türkiye ve Yeni Akit'in manşetlerinde "Merkez Üssü Hatay" ve "Ölü Seviciler İş Başında" yazıyordu.

Ahmet Atakan'ın ölümünün en başında yandaş medya, çatıdan düşerek öldüğünü söyleyip bilgileri yanıltıcı şekilde verse de direnişçiler, Taksim Gezi İsyanı'nının ilk gününden beri yandaş medyaya güven olmayacağını biliyorlardı. Ahmet Atakan'ın katledilmesi, sosyal medyada polis şiddetinin en çok konuşulduğu dönemde, Twitter'da 416.707 kez tabela oldu.

Gülsuyu'nda uyuşturucu çetelerinin mahalle halkına saldırması sonucu çıkan çatışmalarda 29 Eylül günü kafasının arkasından tam 6 kurşunla vurularak yaşamını yitiren Hasan Ferit Gedik'in katledilmesi, 30 Eylül günü "demokrasi paketi" gündemiyle örtüldü. 30 Eylül günü yandaş medyanın manşetlerinde, tam sayfa olarak "demokrasi paketi" yer aldı. Hürriyet ve Star gazetelerinde haber *"Öncü Paket"* ve *"30 Eylül Devrimi"* gibi manşetlerle yazarken, hiçbir gazetenin ana sayfasında Hasan Ferit'in katledilişine dair bir haber yer almadı. Gülsuyu'ndaki katliam haberini yapan Zaman, Habertürk ve Vatan gazeteleri ise ellerinde uzun namlulularla nöbette olan insanları sayfalarına koyarak, cinayeti manipüle etmeye çalıştı.

Hasan Ferit Gedik'in öldürülmesi ve Gülsuyu'nda yaşananlar yandaş medyada oldukça manipüle edildi. Hasan Ferit Gedik'in cenazesinin medyada anlatımı da tam bir fiyaskoydu. Babası cezaevinde olan ve ailesinin isteğiyle bekletilen cenazenin Armutlu Cemevi'nden Hasan'ın yaşadığı mahalle Gülsuyu'na götürülmesine izin verilmediğinden dolayı hem ailesi, hem arkadaşları, hem de cenazeye katılmak isteyenler günlerce sokak ortasında bekletildi. Yaşanan gelişmeler dakika dakika sosyal medya üzerinde paylaşıldı. Hasan Ferit'in cenazesi, Twitter'da 27.204 kez tabela oldu.

Son olarak diyebiliriz ki; sosyal medya, isyan sürecinde halkın gerçekleri görmesinin, duymasının ve bilmesinin en önemli aracına dönüşürken, *"Yıllardır bizi uyutmuşlar"* diyenlerin sayısının da ciddi oranda artmasını sağladı.

İşte Şimdi

Zeynep Kocaman
zkocaman@meydangazetesi.org

Taşıyıcısı kadın olan örtü, günümüz muhafazakarlarınca "başörtüsü", laiklerce "türban" ifadesiyle yıllardır siyasal krizleri beraberinde getirse de özünde bir kadın sorunu olduğu gerçeğini örtememiştir. Yasaklarla, siyasetle ve mücadelesiyle her daim gündem olmuş ve kadınları ilgilendirmiştir.

Örtünen Değil, Örtülen Kadın

Günümüze kadar cumhuriyetin modern kadın kimliği ile ilişkili olarak örtünme, ideolojik bir temelde sorgulanmıştır. Cumhuriyetin gelişiyle topluma dayatılan "modernlik", kadınlar için yeni bir kimliğin habercisiydi. "Modern" cumhuriyetle kadın başı açık, okur-yazar, seçme ve seçilme hakkına sahip bir kimlikle sınanıyordu. Geleneksel değerlerinden kopartılan toplum, bir de üstüne hiç de tanışık olmadığı Avrupalılar gibi davranmaya zorlanıyordu. Kılık kıyafet değişikliği, sembolik olarak Halifelik misyonunun terk edilişinin bir görüntüsüydü. Ancak bu yeni kimlik sadece biçimseldi ve özde kadının ev hapisliğini değiştirmedi. Genelde ev işçiliğinden çocuk bakıcılığına pozisyonu değişmeyen kadına, ayrıntılarda, yani sembolik olarak, yeni ulusal anlayışın örgütlenmesinde çeşitli pozisyonlar verildi. Bu bazen ulusal anlayışın dikte edildiği eğitim kurumlarında erkeğe yardımcı Fatma Rafet Angın gibi kadın öğretmenler olurken, bazen de erkeklik fabrikası orduda yaşamları için isyan edenlerin üzerine bombalar yağdıran Sabiha Gökçen gibi kadın askerler oldu.

Tek partili dönemden çok partili döneme, değişim vadiyle yoksullaştırılanlar da yine en çok kadınlar oldu. Seçim zamanları oy uğruna modernizm rüzgarını arkasına alarak "başörtüsünü yobazlıkla" suçlayıp iktidar olanlarla, "başörtüsü değerimizdir" diyerek kaybettikleri iktidarı tekrar kazanmak isteyenlerin nutuklarıyla başörtüsü, erkekler tarafından bir siyaset aracına dönüştürülmüştü.

Meclis ve orduyu elinde tutan Kemalist rejim, yeni kurulan cumhuriyette devletin tüm organlarını kontrol ediyordu. Devlet Kemalist rejimin birebir işlediği bir yapıyken şehir merkezlerinden uzaklaştıkça kenar mahalle ve köylerde muhafazakâr cemaatler Kemalist rejim karşıtlığı yapıyor ve karşı karşıya geliyorlardı. Bu karşılaşmaların en belirgin sloganı ise yine kadının örtüsü oluyordu. Her iki taraf da kadının iradesini hiçe sayarak, kadının iradesi üzerine siyaset yapıyordu.

"Kadının Başındaki Bela: YÖK"

1966-67 yılları… Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde derslere başörtüsüyle girmek isteyen ilk kadın öğrenci Nesibe Bulaycı, yönetmelik gereğince eğitimine devam edebilmek için başörtüsünü çıkarmak zorunda kalır. Aynı fakültenin öğrencisi, aynı zamanda günümüz Ekonomiden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın da halası, Hatice Babacan ise başörtüsünü çıkarmayı reddeder, okuldan atılır ancak yaşananlar hafızalara kazınır. Çünkü bu ilk reddedişle "türban eylemleri" şeklinde ifade edilen siyasi çekişme başlamış olur.

"Modern Ortamda Teokratik Giysi Olmaz"

1973 yılında Ankara Barosu'na başı açık kaydolan Avukat Emine Aykenar, bir süre sonra başını örtmeye karar verir. Bunun üzerine dönemin Ankara Barosu Başkanı Yekta Güngör Özen imzasıyla "modern ortamda teokratik giysi olmaz" gerekçesiyle, aynı zamanda "mesleğin gelenek, onur ve kurallarına aykırı davranış" maddesine dayanılarak Ankara

Sahne Sizin

Barosu'ndan atılır. Aynı yıllarda benzer gerekçelerle kadın memurlar ve öğretmenler memuriyetten atılmışlar ya da başı açık bir şekilde çalışmayı sürdürebilmişlerdir.

Biçimsel Etkileşim Öze İşlesin Diye...

Kemalist rejimin günümüzde yavaş yavaş kaybettiği etkisinin en belirgin yansımalarından biri, Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilgili açılan davalar ve sonuçlarıdır. Özellikle bu yargılamalar arasında Balyoz darbe planı oldukça manidardır. "Yapılamayan" darbenin bir cami bombalamasıyla başlatılacağı bilgisinin varsayım ya da gerçek olmasının da bir önemi yoktur. Böylesi bir bilginin açığa çıkması, zaten bir darbedir. Balyoz planları darbe için yapılmış olsun ya da olmasın, zaten bu planlar açığa çıktığı günden itibaren bir darbe süreci yaşanmaktadır. Hükümet, varsayım olan ya da olmayan bir darbe planı üzerinden alışılagelmedik, anlaşılması zor bir darbe yapmıştır. Aynı '80 darbesinin en önemli gerekçesi olan "Kardeş kardeşi öldürüyor, durdurmamız gerek" sözünün arkasından darbeyle gelen katliamın ve senelerce sürecek bir savaşın ilk adımlarının atılması gibi.

Bir başka gerekçesi irtica olan Kemalist rejimin komutanı Kenan Evren ise Kuran-ı Kerim'den ayetlerin yer aldığı bildiriler dağıtıyor, konuşmalarında peygamberden Allah'tan bahsediyordu. Bu biçimsel etkileşim öze işlesin diye her şehre, her kasabaya imam hatipler açılıyordu. Toplumun soldan sağa kayışı sağlandıkça daha dengeli bir politikayla başörtüsü yasağı sürdürülüyor ve Kemalist rejimin modern görüntüsü değişmiyordu. '80 darbesiyle netleşen görüntünün siyah beyazdan renkliye geçişi, adeta televizyon görüntüsünün değişmesi gibidir ve bu değişimi muhafazakar gelenekten gelen liberalizmin sembol karakteri Turgut Özal başlatmıştır. Özal, ekonomik olarak liberalken, sosyal açıdan muhafazakar bir yapıdaydı, yani kendisine biçilen kıyafet buydu, O da bu kıyafeti giymekten oldukça memnundu. 1980 Anayasası'ndaki başörtüsü yasağına yaklaşmadı bile. Özal'ın, sonrası süreçlerde de yasağa yaklaşmama ve uzak kalma tutumu sürdü. Özal'ın ve sonrasındakilerin bu uzak kalma tutumu, resmi yasağın fiili serbestliğine dönüşmeye başlamıştı. Ama başörtüsünün fiili serbestliğinin de sınırları vardı. Öğrenci ve memur olan başörtülü kadınlar ayrıntılarda ufak tefek sorunlar yaşasalar da genelinde sorun yaşamamışlardı. Ta ki başörtüsü serbestliği Kemalist rejim tarafından tekrar bir tehlike olarak görülene kadar.

Milli Görüş'ün devamcısı Refah Partisi'nin 1995'te birinci parti olarak meclise girmesi ve Adalet Partisi devamcısı Doğruyol Partisi'yle 1997'de koalisyon oluşturup hükümet kurmasıyla başlayan "tehlike" 1997'de adeta bir darbeyle karşılandı ve böylece başörtüsü için de her şey değişmeye başladı. Resmi yasak tekrar fiili yasaklamayla sürerken, sonrasında 1998'de Refah Partisi Kemalist rejimin "laik cumhuriyet ilkelerine aykırılık"tan kapatıldı. Bu kapatılmadan üç yıl sonra Refah Partisi yerine kurulan Fazilet Parti'sinden İstanbul milletvekili seçilen Merve Kavakçı'nın yemin törenine başörtüsüyle katılması yeni bir krize yol açtı ve beraberinde başlatılan yargılamanın sonuçlanmasıyla, 2001'de Fazilet Partisi de kapatıldı.

1994'te HEP'li Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana yemin töreninde Kürtçe yemin ettiği için, İstanbul milletvekili Merve Kavakçı ise yemin töreni esnasında başörtüsü taktığı için siyasetten ötelendiler. Belki de bu ortak

kader, bugünkü Kürt siyasetinin meseleye bakışındaki önemli etkenlerden biridir.

Başörtüsü yasağının fiiliyattaki saçma sapan uygulamalarına karşı, başörtüsü takan her kadın direnmek zorunda kaldı. Saçma sapan uygulamalardı çünkü o dönemlerde üniversite kapılarındaki genç kadınların başörtülerinin üzerine bir de peruk taktığı görüntüler, bize yasağın anlamsızlığını gösteriyordu.

Aynı süreçte belirginleşen Fethullah Gülen cemaati ve bugünün iktidarı AKP de yine Kemalist rejimin tedirgin olacağı benzer anlayışın devamcılarıydılar. Yalnız bu devamcılar kendilerinden öncekilerin birçoğunun birçok özelliğini taşırken, diğer yandan kapitalizme entegre bir Türkiye'nin oluşturulması için oldukça prezantabl davranıyorlardı. Muhafazakar sol ile sağ arasında liberal kimlikli bir AKP'nin kendini bulma çabası hissediliyordu. Bu çabada önemli etkiyi, kanaat önderleri oluşturuyordu. Başörtüsünü biçimselden başlayan bir değişimle öze indirecek olan değişimin bu sembol karakterleri bir bir açığa çıkmaya başlamıştı. Dünün direnen başörtülü kadınının mücadelesi üzerine, toplumun imaj olarak beğeneceği başörtüsü koyuluyor ve başörtüsü direnişin sembolünden, liberallerin imaj savunusuna dönüşüyordu.

Cumhuriyetin başından itibaren ikili kavgadaki taraflar zaman zaman hissettikleri ama bir türlü net olarak göremedikleri üçüncü karakterle ilk kez bu kadar net bir şekilde karşılaşıyorlardı. Bu karakter bir yandan Kemalistlerin ilerlemeci modern özelliklerini taşırken, diğer yandan Kemalizm karşıtı muhafazakar Müslümanların muhafazakar özelliklerini de sahipleniyor ve açığa çıkan modern Müslüman anlayışla bu kapsamdaki tüm kavramları da mülkiyetine geçiriyordu. Modernizmin en belirgin özelliği demokrasinin "savunuculuğundan" muhafazakarlığın olmazsa olmazı alkol yasağına kadar her şeyin kendi bünyesinde bulunmasını istiyordu. Her daim kenar süsü olan milliyetçiliği ise işine gelince yükseltiyor, işine gelince düşürüyordu. Bu algının yarattığı imaj haline gelen başörtüsünün ve onun yaratıcısı kadının serüvenine gelince…

Modern Müslüman Kadının "Şule başı"

1960'lı yıllarda, aristokrat Müslüman gazeteci Mehmet Şevki Eygi öncülüğünde haftalık çıkan Yeni İstiklal Gazetesi'nde yazmaya başlayan Şule Yüksel Şenler, özellikle başörtüsü konusundaki farklı söylemleriyle karşımıza çıkar.

Şule Yüksel Şenler döneminin "misyoner" kadınlarından biridir. Anadolu'yu kapı kapı dolaşarak kadınlara "örtünün" çağrılarında bulunur. Aynı zamanda görüntüsü, düzgün diksiyonu, ikna kabiliyeti ve entelektüel birikimiyle kadınları etkiler. Örtülü kadının özel ve kamusal alandaki kabulünü bir karşı koyuş olarak "modern" Müslüman kadın prototipiyle değiştirmeyi misyon edinmiş ve kısa zamanda bu tarzdaki kadınları etrafında toplamayı başarmıştır. Konuştukları ve yazdıkları kadar taktığı "örtüsü" de dönem itibariyle kadınların "modern" örtüsü haline gelir. Kendi ifadesiyle, protokollerden bıkmış bir prensesin Roma'daki sıkıcı hayatı ve onu haber yapmak isteyen gazeteci arasındaki aşk hikayesini anlatan "Roman Holiday" isimli filmin başrol kadın oyuncusu olan Audrey Hepburn'nun başındaki örtüden esinlenerek taktığı bu örtünme şekli günümüze değin uzanan *"şule başı"* modelidir.

"I'm Malcom X" ya da "I'm Şule Yüksel Şenler"

Siyah Müslümanlar Hareketi'nin anlatıldığı Malcolm X filminin son sahnesinde Güney Afrikalı ilkokul öğrencilerinin tek tek ayağa kalkarak "I'm Malcolm X!" (Ben Malcolm X'im) demeleri filmi izleyenleri oldukça etkilemiştir. Şule Yüksel Şenler hakkında Star Gazetesi yazarlarından, AKP'nin kalemşoru Hakan Albayrak'ın bir yazısında Şule Yüksel Şenler-Malcom X benzetmesi bizlere tek tek ayağa kalkan ve Şulebaşlarıyla günümüze dek çoğalan "modern" Müslüman kadınlarını çağrıştırmaktadır.

Şule Yüksel Şenler "modern" örtüsüyle bir dönem sonrasını epey etkilemiş ve bu konuda oldukça da başarılı olmuştur. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın özellikle televizyonlardan yayınlanmasında ısrarcı olduğu, Şule Yüksel Şenler'in aynı adlı romanından diziye uyarlanan ve şimdilerde ATV kanalında yayınlan Huzur Sokağı da izleyicilere bu başarı öyküsünü anlatıyor. Dizinin kadın karakteri Feyza gerçek hayattaki Şuleyi mi anlatıyor bilemiyoruz ancak bu romanın aynı zamanda birçok üniversitenin kapı girişinde elden ele dağıtılması Şulebaşlı Feyzaların artık her yerde olduğunun bir göstergesi olsa gerek. Ancak "modern görünümlü" de olsa topluma, erkeğe, aileye yakıştırılan ve istenilen kadınlar olarak. Tarih boyunca bir kumaş parçası kadar değersiz görülüp fikri sorulmadan, bu kumaş parçasıyla taçlandırılan kadınlar olarak. Bütün ataerkil yapıların yıkılmadığı, kadın üzerindeki zorunluluklarının yok olmadığı sürece kendi yaşamı hakkında karar veremeyen kadınlar olarak. Ne modern zihniyetli cumhuriyetçilerin, ne de muhafazakar modern görünümlü şulebaşçıların kurtaramayacağı kadınlar olarak.

On Gram Örtünün Altına Gizlenen Özgürlük

Kalemi güçlü yazarlardan Onur Caymaz örtünmeye ilişkin bir yazısında şu şekilde ifade etmiş; bu işin kökü İsa'dan bile yedi yüzyıl öncesine Asurlulara dek dayanıyor diyerek. Eski bir Sami inancına göre, kadının saçları, cinsel organını kaplayan kılların devamıymış ve erkekler tepedeki kıllara bakıp, "aşağıdaki"ni hayal etmesinler diye Asur'da kadınların başları kapalıymış. Fakat bu işin "iktidar mücadelesi"ne dönüşmesine sebep olan sürecin başlangıcı, Aziz Pavlus'a dek uzanıyormuş. Tarsuslu Pavlus, Korinthoslulara Mektup'ta *"Tanrı esiniyle dua eden veya konuşan her kadın başını örtmelidir. Erkek başını örtmez, Tanrı'nın imgesidir ve şanıdır, ama kadın erkeğin şanıdır, çünkü erkek kadından değil, kadın erkekten yaratılmıştır ve erkek kadın için değil, kadın erkek için yaratılmıştır"* der. Belki de bu yüzden Müslüman yazar Muhammed Kasimi, *"Her örtünün ardında, kadına duyulan üç bin yıllık kin vardır"* demiş.

Sözün özü; başörtüsü yaşadığımız coğrafyada yüz yıllık cumhuriyetin kuruluşundan önce başlayan belki de yıkılmasından sonra da sürecek bir kısır döngüdür. Başörtüsünün siyasetten arınması oldukça zorken artık tesettür modasıyla bir imaj olarak, başka bir döngüde kısırlaşmıştır. Siyasetin tükettiği başörtüsü, alışveriş merkezlerinde lüks markaların vitrinlerinde pahalı etiketlerle kapitalizmin modern Müslüman kadınına, yani tüketicisine sunuluyor. Müslümanlığın dini gereksinimini uygulamak isteyen kadın, gelenekselden moderne on gram kumaş parçasının altında kendi özgürlüğünü örtüyorsa şayet, örterek sakladığı özgürlüğü aynı zamanda onun kendi benliğidir de ve kadının kendi özgür benliğiyle alacağı kararlarla yaşamasını kimse yasaklayamaz. Çünkü yeryüzüne gelen ilk kadın olduğu söylenen Lilith de, özgür kararlarını yasaklayan Adem'e karşı koyarak ***yalnız kalacağını bilmesine rağmen yine de özgürlüğü seçmiştir.***

Taşatanlar Kazanır

Saliha Gündüz
sgunduz@meydangazetesi.org

Hiç üzerinize doğru sürülen panzere ya da silahını size doğrultmuş polisin üzerine taş attınız mı? İlk defa attınız belki de… Peki, ardından neden ikincisini, üçüncüsünü, dördüncüsünü salladınız? Cevabını Taksim Gezi Direnişi'yle birlikte, yaşadığımız coğrafyanın her köşesinde verdik hepimiz; çünkü devlet saldırdıkça, elimizde tutuğumuz taşla savunuyorduk yaşamlarımızı. Her yerde yazıldı, konuşuldu "Gezi Unutulmayacak" dendi.

Unuttunuz mu yoksa? Pozantı'daki çocuklar da taş atmışlardı, bu yüzden de tutsak düşmüşlerdi. Devlet ise önce onların düşlerini çaldı, ardından onları kibrit kutusu kadar hücrelere koydu ve bedenlerini bir bir cehenneme çevirdi. Pozantı'daki tutsak çocuklar her gecenin sessizliğinde çaresizce çığlık attılar, duydunuz mu? Soğuk beton kafeslerde yankılandı "artık yeter" çığlıkları.

Yetti mi? Devletin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı peşi sıra düzenlemelerle kadın cinayetlerini durduracağız dedi, yetti mi? iki yüz yirmi altı kadın hunharca katledildi, yetmedi tecavüz, yetmedi taciz, ama yine yetmedi. On ikisinde kızları gelin ettiler, kucaklarına üç çocuk verdiler, eve kapatıp esir ettiler yine yetmedi. İşe soktular aşağıladılar, baskı kurdular, yıldırmaya çalıştılar yine yetmedi. Sığınma kamplarında fuhuşa sürüklediler, koruma yurtlarında korumasızca dövdüler, sokaklara attılar yine yetmedi. Her gece kaç kadın sokaklarda başını soğuk beton kaldırıma koydu, duydunuz mu?

Sokaklar duyurur aslında atılan her çığlığı bize, duymak istemesek de. Adalet için "meydanlar" olur ortak adresimiz. Nasıl olsa adalet yerini bulur değil mi? Tecavüzcü cezaevi müdürleri bir süreliğine görevlerinden alınır, katledilen kadınların katilleri "haksız tahrik" denilerek salıverilir, korunmasız çocuklar şiddet yüzünden intihara sürüklendiğinde ihmaller sıralanıp en güzelinden yeni yetiştirme yurtları inşa ediliverir. "Suçlular" cezasını çektiğinde ise devlet aklanır, paklanır yine dikilir karşımıza değil mi?

Devlet, beton gibidir soğuk ve serttir; yüreği betonlaşmış derler ya hani ne sevinci ne de acıyı hisseder. Adaleti de işte böyle betonlamıştır. Elimizde tuttuğumuz taş, işte bu yüzdendir. Unutmamak, unutturmamak için…

Bir Faşist Rejim Geleneği ANT

M. Utku Şentürk
m.utkusenturk@gmail.com

İlköğretim öğrencilerine sabah törenlerinde ettirilen "Andımız" adlı yeminin kaldırılması son günlerin önemli bir tartışma konusu. Andın kaldırılmasından yana olanlarla, devamından yana olanlar birbirinden farklı görüşler ortaya koyuyorlar. Peki, "Andımız" nedir. Ne zamandan beri okutulmaktadır? Okutulmasındaki amaç nedir? Gelin bu soruların cevaplarını birlikte bulmaya çalışalım.

1933 Yılında Ortaya Çıktı

Afet İnan'ın anlattığına göre, 1933 yılında Milli Eğitim Bakanı olan Dr. Reşit Galip 23 Nisan sabahı çocukları ile bayramlaşırken onlara birkaç cümle söylemiş ve bu şekilde And meydana gelmişti. Reşit Galip heyecanla Çankaya köşküne çıkmış, Atatürk ile bayramlaştıktan sonra bir kağıda yazdığı bu And'ı Afet İnan'a vermiş. Atatürk'ün de onayı alındıktan sonra bu And 1933 yılının 10 Mayısından itibaren sabah törenlerinde ilköğretim öğrencilerine okutulmaya başlandı.

Totaliter Rejimlerin Ürünü

Türk eğitim sisteminin içine dâhil olan bu yemin (And) aslında o tarihlerde Avrupa'da yaygınlaşmaya başlayan ideolojik devletlerin yaptığı bir uygulamaydı. Devlete, rejime, lidere bağlılık yemini o tarihlerde özellikle tek partili ideolojik devletlerde yaygınlaşmaya başlıyordu. 1930'lu yıllar ideolojik devletlerin altın çağını yaşadığı tarihlerdi. Almanya'da İtalya'da İspanya'da devletlere ideolojiler hâkimdi. Bu rejimlerin hepsinde devlete, rejime, lidere bağlılık en önemli konuların başında gelmekteydi. Devlete, rejime, lidere bağlılığı artırmada en önemli araç ise eğitimdi. Bu sebeple ilköğretim okullarından üniversitelere kadar tüm eğitim sistemi devletin ideolojisine göre biçimlendirildi. Eğitimin temel amacı rejime sadık insanlar yetiştirmek olmaya başladı. Okullardaki eğitimin dışında yaygın eğitime önem verildi. İlköğretim çağından liselere kadar öğrenci örgütlenmeleri, kampları kuruldu.

Faşizmin Alamet-i Farikası

Eğitim faaliyetlerinde belki de en başarılı olanlar Hitler ve Mussolini oldu. İlköğretim öğrencilerine aşılanması gereken en önemli duygu Hitler'e bağlılığın ne kadar kutsal bir şey olduğuydu. Bu öğretmenlerin de zorunlu bir göreviydi. Okulda her gün yaklaşık on dakika süreyle Hitlerin resmi önünde selamlamada bulunulurdu. Hitler okul dışında yaygın eğitime de önem vermekteydi. Okul dışındaki vakitler için kurulmuş olan öğrenci kampları yaygınlaştırılıyordu. Hitler 6-18 yaş arası çocukları kurduğu gençlik gruplarında yetiştirerek onlara Nasyonal Sosyalizmi, Führeri ve Yahudi düşmanlığını aşılıyordu. İlk zamanlar gönüllü bir organizasyon olan bu gençlik grupları 1936 yılından itibaren çocuklar için zorunlu tutulmaya başlandı. İdeolojik eğitimin ve beden eğitiminin verildiği gençlik kamplarında çocuklara şöyle yemin ettiriliyordu : ***"Führer'e adanmış kanımın her damlasıyla; ben tüm enerjimi ve gücümü Adolf Hitlere ve ülkeme adayacağıma yemin ediyorum. Onun için, sahip olduklarımdan hatta hayatımdan bile vazgeçeceğime söz veriyorum ve bunun için Tanrıdan yardım diliyorum."***

Almanya'daki bu pratiklerin benzeri İtalya'da da yaşanıyordu. İtalya'da Duçe lakaplı Mussolini de çocukların gençlerin rejime bağlı bir şekilde eğitilmesine önem vermişti. İlköğretimden itibaren Faşist ideoloji çerçevesinde yetiştirilen çocuklara ve gençlere şöyle bir yemin ettiriliyordu : ***"Tanrının adıyla ben liderimin bütün emirlerini yerine getireceğime, gerekirse bu uğurda kanımın son damlasına kadar mücadele edeceğime yemin ederim, yaşasın faşist devrim."***

Almanya ve İtalya'daki pratiklerden de görüldüğü gibi ideolojik devletler lidere, rejime bağlı insanlar yetiştirmek için eğitimi bir araç olarak kullandılar. Bu konuda başarılı da oldular. Ancak bu rejimler yalnızca kendi ülkelerine değil etraflarına da zarar vermeye başladılar. II. Dünya savaşı bu rejimlerin ortaya çıkardığı bir savaştı ve bu savaş insanoğlunun o zamana dek gördüğü en kanlı savaş olarak tarihe geçti. Savaş sonu ise kaybeden faşist diktatörlükler oldu ve bu rejimler yıkılarak insanların hatırlamak istemediği bir hatıra olarak tarihteki yerini aldı.

1930'lu yıllar Türkiye'de de ideolojik bir yapılanmanın gerçekleştirilmeye çalışıldığı bir dönemdi. Osmanlı devleti yıkılmış yerine Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulmuştu. Birçok devrim yapılmıştı. Avrupa'da demokrasilerin gözden düştüğü bu dönemde Türkiye'de tek partili bir yönetim tarzı uygulanmaya başlanmıştı. Bu dönemde Türkiye'de, gerçekleştirilmiş olan devrimleri bir bütünlük içinde ideolojiye çevirmek isteyen birçok aydın ve yazar çıktı. Bir "Kemalizm" ortaya çıkarılmaya çalışılıyordu. Falih Rıfkı Atay, Faşizmin beden terbiyesini, gençlik örgütlenmelerini Türkiye'ye örnek gösterirken, Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt, İstanbul Üniversitesinde verdiği İnkılâp Tarihi derslerinde Faşizmi, ırkçılık anlayışını dışarıda bırakarak, Kemalizm'in bir kopyası olduğunu ifade ediyordu. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Atatürk ve İnönü'nden sonra üçüncü adam konumundaki Recep Peker 1937 yılında TBMM'nin üstünde faşist ülkelerdeki gibi bir konseyin kurulmasını Atatürk'e teklif ediyordu. Bu tekliflerin bir kısmı Atatürk'ün onayıyla kabul edilirken bazı teklifler ise Atatürk'ün sert tepkisi sonucu askıya alınıyordu, -örneğin faşist konsey gibi-. Aslında ne Atatürk bir Führer, bir Duçe'ydi, ne de Türkiye'nin rejimi İtalya ve Almanya'daki kadar kanlı bir diktatörlüktü. Fakat sonuç olarak 1930'lu yıllar Avrupa'daki Faşizm rüzgârının Türkiye'yi etkilediği yıllar oldu. Rejimi oturtma, reformları güçlendirme amacı, disiplinli yurttaş oluşturma idealiyle And Türk eğitim sistemine dâhil edildi.

II. Dünya savaşı sonrasında tek partili faşist rejimler yerlerini demokratik rejimlere bırakırken Türkiye'de de rejim bir nebze olsun normalleşmeye başlamıştı. Türkiye çok partili siyasi yapıya geçmişti ancak tam anlamıyla demokratik olmadığı / olamadığı için And ve benzeri faşizan uygulamalar Türkiye'de varlığını günümüze kadar sürdürdü. Ne var ki andımızın kaldırılmış olması demokrasi adına bir kazanım olsa da AKP'nin baskıcı ve anti demokratik politikalarının da gösterdiği gibi 12 Eylül rejimi hala sürüyor. AKP eli ile sürdürülmekte olan faşizan 12 Eylül rejiminin tüm kurumları ve uygulamaları tamamen ortadan kaldırılmadıkça da "Andımız" gibi saçmalıkların kaldırılması sadece kozmetik bir uygulama olacaktır.

İstanbul'daki Öğrencilerin ODTÜ Dayanışmasına Polis Saldırdı

Geçtiğimiz günlerde, ODTÜ'deki yol çalışmalarının sürmesine ve ODTÜ'lülere yönelik polis saldırılarının artmasına karşın, İstanbul'daki üniversite forumları Galatasaray Lisesi önüne toplanma çağrısı yaptılar. Polis toplanmak isteyenlere plastik mermi ve tazyikli suyla saldırdı. Gençlik, tünel tarafından lise önüne ilerlerken polis, kalabalığı İngiliz Konsolosluğu'na doğru sürmeye çalıştı. Kalabalık "Polis defol bu sokaklar bizim", "Faşizme karşı omuz omuza", "Diren ODTÜ İstanbul seninle" sloganlarıyla yürümeyi sürdürdü. Polis, istiklal Caddesi'nde biri Anarşist Gençlik'ten olmak üzere, 14 üniversite öğrencisini gözaltına aldı. Gözaltına alınan öğrenciler ertesi gün çıkarıldıkları savcılığa ifade verdikten sonra serbest bırakıldı.

Ege Üniversitesi'nde Faşist Saldırı

ODTÜ ile dayanışma gösteren Ege Üniversitesi öğrencilerine polis ve faşist saldırısı

Yıllardır polise ve faşistlere direnen Ege Üniversitesi'nde bir süredir süren faşist provokasyonlar, geçtiğimiz günlerde faşist saldırıya dönüştü. İki kadın öğrenciyi darp edip, bir Genç-Sen üyesini başından yaralayan faşistler, sivil polis ve özel güvenlik işbirliğiyle kampüste sopa ve satırlarla saldırdılar.

Yaralanan arkadaşlarıyla dayanışma göstermek isteyen devrimci öğrencilerinin olayın gerçekleştiği kafe önüne gelmesiyle faşistler kaçarak, kafenin mutfağına saklandı. Kafeye gelen özel güvenlik görevlilerinin engellemeye çalıştığı devrimci öğrencilerle ÖGB ile arasında gerginlik çıktı. Bu sırada yaşanan arbedede özel güvenlik görevlileri kadın öğrencilere yumruklarla saldırdı, güvenlik amiri ve diğer güvenlik görevlileri ise "çevik kuvvet gelecek" diyerek devrimcileri tehdit etti. Bir süre daha kafe önünde bekleyen devrimcilere aralarında polislerin de olduğu otuz kişilik bir grubun saldırısına uğradı.

İkinci saldırı sonrasında Edebiyat Fakültesi önünde tekrar toplanan devrimci öğrenciler, bu durumu protesto etmek için yürüyüş düzenlediler.

ODTÜ'lü Öğrenciyi Polis Yaktı

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin ODTÜ ormanının içinden, kampüsü ikiye ayıracak şekilde otoyol geçirme projesi, bir süredir kamuoyu gündemindeydi. Gazetemizin 13. sayısında, projenin yasal mevzuatıyla ilgili süreci ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin geçen Eylül ayı başında ODTÜ ormanındaki ağaçları kesme girişimi sonrasında yaşanan süreci paylaşmıştık. Bu girişim, ODTÜ'lülerin ve kampüs çevresindeki Çiğdem ve 100.Yıl mahalleleri sakinlerinin direnişiyle engellenmişti.

Geçtiğimiz 18 Ekim gecesi ise Ankara Büyükşehir Belediyesi ekipleri, çevik kuvvetin yerden ve havadan desteğiyle, dozerler ve ağaç sökme makinaları ile ODTÜ kampüsüne bir kez daha gelerek, ormanlık arazide bulunan 3000 civarında ağacı kesti ve aynı gece otoyol çalışması fiilen başlatıldı. Dokuz günlük bayram tatili dolayısıyla ODTÜ kampüsünün hemen hemen boş olmasını fırsat bilen belediye, ormana yönelik bu saldırısını gece yarısı gerçekleştirdi.

ODTÜ Mezunları Derneği'ne ait olan Vişnelik Sosyal Tesisleri'nin bulunduğu bölgede yapılan ağaç kesimleri karşısında dernek, hemen aynı gece yasal süreç başlatmak istedi. Ancak bu girişim sonuçsuz kaldı. Ankara Büyükşehir Belediyesi ve çevik kuvvet ekiplerinin gece baskını ile ilgili olarak Ankara Nöbetçi Cumhuriyet Savcılığı'na yapılmak istenen suç duyurusu, hem savcılık hem de polis tarafından kabul edilmedi ve dilekçeler işleme konmadı. ODTÜ Mezunları Derneği ve üniversite rektörlüğünden yapılan açıklamada, otoyol projesi ile ilgili yasal sürecin halen devam ettiği belirtilerek, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin tutumu kınandı.

ODTÜ'ye yapılan bu baskın sonrası, Çiğdem ve 100. Yıl mahalleleri inisiyatifleri ve ODTÜ'lülerin vermiş oldukları otoyol karşıtı süreç ise tekrar hareketlendi ve belediyenin onlarca ağaç sökme makinesi ve dozerlerle şantiyeye dönüştürdüğü kampüs alanı içinde fidan dikme eylemi gerçekleştirildi. Sosyal medyada da "Fidanını Kap da Gel" sloganıyla örgütlenen ODTÜ'lüler, kampüsün A-1 girişinden şantiye alanına dönüştürülen Vişnelik girişi olarak da bilinen A-4 kapısına kitlesel bir yürüyüş gerçekleştirdi. Ankara Büyükşehir Belediyesi görevlileri ve çevik kuvvet polisi ise barikatlar kurarak eylemcilerin şantiyeye girişini engelledi. ODTÜ'de yaşananlar sonrasında İstanbul ve İzmir gibi şehirler başta olmak üzere, birçok yerde dayanışma eylemleri düzenlendi. Zaman zaman polisin saldırıları ve gözaltıların yaşandığı bu eylemlerde, ODTÜ ormanındaki ağaçların rant uğruna talan edilmesi protesto edildi.

Son olarak 26 Ekim günü ise ODTÜ'lülerin şantiye alanına gerçekleştirmek istedikleri yürüyüş bir kez daha polisin saldırısına maruz kaldı. Havadan helikopter desteğiyle, akreplerden atılan biber gazları ve plastik mermilerle gerçekleşen saldırıda, ormanlık bölgede pusu kuran çevik kuvvet polislerince dövülen bir direnişçi, kurulan bir barikatın ateşine atıldı. ODTÜ'lü direnişçinin bu saldırı sonrası vücudunda ikinci dereceden yanıklar meydana gelirken polis saldırısı gece geç saatlere dek sürdü ve birçok kişi plastik mermilerle yaralandı.

Tükürdük, Fişlendik

Furkan Çelik
fcelik@meydangazetesi.org

"Tıp fakültesinden aldığım bu diplomanın bana kazandırdığı hak ve yetkileri kötüye kullanmayacağıma, hayatımı insanlık hizmetlerine adayacağıma…" diye başlar Hipokrat Yemini. Bu yemini etmeyen hiçbir doktor adayı Hipokratlık yapamaz. Ancak bazı doktorlar var ki ettikleri bu yemini çabucak unuturlar; önce kendilerine, sonra da halka ve tüm insanlığa ihanet ederler. İşte bu doktorlardan bazıları, Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan doktorlar.

Yasaklara karşı mücadele eden öğrenciler, haklarını arayan işçiler, devrimciler, adaleti savundukları için gözaltına alınan avukatlar, gerçekleri halka yansıtmak için uğraşan gazeteciler… Gözaltına alındıktan sonra Vatan Caddesi üzerinde bulunan İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen herkes, "muayene için" sıklıkla Terörle Mücadele Şubesi'nin kullandığı Haseki Hastanesi'ne gönderilir. Ve gözaltına alındıktan sonra bu hastaneye götürülen hemen herkes, ters kelepçeli bir şekilde, üstüne çıkarak kafasına vuran 4-5 kişiye direnirken, ağızlarından tükürük örneği almaya zorlanır.

Haseki'de İnsanlık Suçu İşleniyor

Gözaltına aldığı herkesi fişlemeyi amaç edinmiş Terörle Mücadele Şubesi, çıkarttırdığı mahkeme kararı ile gözaltında DNA testini zorunlu hale getiriyor. Uygulama mahkeme kararı ile zorunlu hale getirilse de, bu karar aynı zamanda doktorların bu zorunlu işkenceye ortak olması demektir. Bu uygulamayla birlikte kişinin susma hakkı ve kendisi için aleyhte delil vermeme hakkı da zorla ortadan kaldırılmış oluyor.

Çağlayan Adli Tıp'taki doktorların ***"Hasta örnek vermek istemiyorsa, müdahale edemeyiz"*** demesi üzerine TMŞ'nin gözaltına aldığı kişileri sadece Haseki Hastanesi'ne götürmesi ve buradaki doktorların kelepçeli şekilde yerlerde yatırılan kişilerin ağızlarına çubuk sokarak tükürük örneği alması bizlere gösteriyor ki, Haseki Hastanesi ile Terörle Mücadele Şubesi arasında gizli bir işkence protokolü imzalanmış. DNA'lar ise Terörle Mücadele Şubesi soruşturmada delil olarak kullanmak bir yana, aksine gayri resmi DNA bankalarının oluşturulmasına yarıyor.

Fişlemenin Osmanlı'daki Tarihi

Tarihte ilk fotoğraf, 1826 yılında Joseph Nicephore Niepce tarafından evinin balkonundan çekilen manzara fotoğrafıdır. Fotoğraf makinaları daha sonra ise belgesel ve tarihsel kaynak yaratma amacıyla sıkça kullanılmıştır. Avrupa'da fotoğraf makinası kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, kullanım amacı da değişmeye başlar.

Devletler "suçlu" olarak gördüğü kişileri tarifin yanı sıra fotoğraflarıyla da kayıt altına alınmaya başlarlar. Avrupa'da bulunan fotoğraf makinalarından birinin satışa çıktığı Osmanlı gazetelerinde haber olunca, zamanın kolluk kuvveti Zaptiye Müşiriyeti hemen fotoğraf makinasını satın alır, bir memurunu da işi öğrenmesi için eğitir.

Makinanın öğrenilmesiyle kolluk kuvvetleri "suçlu" olarak gördüğü herkesin fotoğrafını çekerek, "suçlu" albümüne ekler. Bu albümlerdeki her detay hakkında tüm bilgiler de toplanarak dosyalara işlenir.

Federal Soruşturma Bürosu'nda Parmak İzi Uygulaması

"Otoritemize itaatsizlik var. Halkı dizginlemeli kontrol altına almalıyız" diyordu ajan J. Edgar Hoover. ABD'de adaletsizlikler had safhaya ulaşmışken kanunlar da hep işçilerin, ezilenlerin aleyhine işliyordu. Ekonomi büyüyordu ama sadece zenginler için. Açlık, yoksulluk ve sürekli çalışmak ezilenlerin kaderi olmuştu. İşte böyle bir çürümüş düzen içerisinde ise toplumdaki başkaldırıları kontrol edecek bir mekanizmanın eksikliği hissediliyordu. Devlet otoritesine ve patronların adalet düzenine karşı saldırıların artması ABD içerisinde bazı çevreleri harekete geçirdi. Her yerde olduğu gibi devletin bekası için kanunlar değiştirildi, özel yetkiler verildi.

1924 yılında FBI başkanlığına getirilen J. Edgar, ABD'yi ve sözde vatandaşları korumak için bir dizi yasayı kabul ettirdi; göçmen işçilerin sürgün edilmesi, politik kimliği olan birçok kişinin tutuklanması gibi.

Adaletsiz düzeni koruma görevi başarı ile sürdürülürken, adaletsizliklere karşı çıkanlar ise fişlenmeye başlanmıştı. Bugün bilinen dünyanın en büyük parmak izi ve veri arşivi, o zamanlar oluşturdu. Tüm göçmenlerin, sendikacıların, konuşma yapıp toplantılara katılan işçilerin bilgileri ve resimleri dosyalanarak bu kişiler fişlendi. Bazı devlet başkanlarının dahi engellemek istediği J.Edgar'in FBI içerisindeki konumu ise ölene kadar değişmedi. Görev yaptığı süre boyunca sekiz ABD başkanı değişti ve tam üç savaş dönemi yaşandı.

Şu an, tam rakamlara ulaşılamasa da, FBI'ın arşivinde 55 milyon kişinin parmak izinin bulunduğu; FBI tarafından gözaltına alınan herkesin DNA ve parmak izlerinin alınmaya devam edildiği bilinmektedir.

Hicivci komedyen Bill Hicks'in bir sözü var ***"İşte böyle Amerika. Özgürsünüz, söylediğimiz gibi davranmakta özgürsünüz."***

Özgürlük kavramıyla çok yan yana gelen devletlerin de özgürlükten anladıkları, kendilerinin belirlediği alanlarda belirlenen şekillere uyarak yaşama halimizdir. Bugün tüm dünyada görülen fişleme, gözetleme, dinleme uygulamaları da bu "özgürlük alanı"nda insanların sessiz sedasız yaşamaları ve başkaldırmamaları içindir.

Yol Aslında En Ço

Bu Yol Nereye Gider Efendi?

Arter sözcüğü atardamar anlamına gelir, yani kalpten vücuda kan taşıyan damarlar. Fakat arter, aynı zamanda kara yolu anlamına gelir. Ara yollar, ana yollara bağlanır. Ana yollar merkezlere taşınır. Kapitalizm doğası gereği, sürekli merkezleri canlı tutmak, onları doyurmak durumundadır. O yüzden çevrede merkezi doyurabileceği ne varsa, onları yolları aracılığıyla merkeze taşır. Yollar, kapitalizmin damarlarıdır. Sürekli genişleme eğiliminde olan kapitalizm, yeni yollara, yeni damarlara ihtiyaç duyar. Dolayısıyla yeryüzü, mahallemiz, köyümüz, yaşam alanlarımız kötü niyetli bir cerrahın elinde tarumar edilir.

Bir Yol Hikayesi

Bu uzun süreden beri böyledir. Tarihte adını çok duyduğumuz İpek ve Baharat yollarından, Avrupalı soyluların sofralarını süsleyen tonla baharat, nazik tenlerini örten top top İpek geçer; medeniyet geçer; Asya ve Avrupalı efendilerin üzerinde yükseldikleri köleler geçer, ölüm ve zulüm geçer ama bir tek adalet geçmez. Üstelik yol sadece yerin üzerine değil, denizin üzerine de yapılır. Güney Kuzey Amerika'sına bakmadan Doğu Afrika'sından girilip Batı Afrika'sından çıkılır. Geride bağırsakları sökülmüş bir dolu coğrafya bırakılır; yüzlerinde aşağılanmanın, yok sayılmanın ve sömürülmenin yol yol yara yaptığı "üçüncü dünya ülkelerinin" sonuncu olmaya mahkum edilmiş yaşamları bırakılır.

Efendiler bir yere girdiklerinde oraya önce bir merkez, hemen ardından da yolları yaparlar. Yeşilçam filmlerinde taşrada "kasabaya-köye yol getirme" vaadiyle ortalarda

...ok Duvara Benzer!

Özgür Erdoğan
ozgure@meydangazetesi.org

dolanan işgüzar politikacılar, kapitalizmin kalp damar cerrahlarının neşterleridir. Yolun bağlandığı her yer, kapitalizmin besin kaynağına dönüşür. Bu damarlar kan vermez, onlar sondaj boruları gibi çalışır. Amasya'nın elması ile Güney Afrika'nın elması aynı mantıkla işleyen farklı yollardan yutularak merkezlere taşınır. Böylece tüm yaşam alanlarımız yollarla çevrilir. Yani kapitalizmin yaptığı tüm yollar kapitalistlerin kendileri için bir köprüye dönüşürken, biz ezilenler için hayatlarımızla kendimiz arasında birer sete dönüşür. Evet yol damara benzer, sondaj borusuna, yaşamlarımıza vurulmuş zehirli bir kırbaca. Ama aslında en çok duvara benzer!

Meselenin aslı şudur ki, ne zaman biri bize yol getireceğini söylese, aslında bizi yola getirmeye çalışıyordur. İktidarın getirdiği tüm yollar, yine kendisine çıkar. Yani yalan, talan ve ölüme...

Yol Aslında En Çok Duvara Benzer!

J.G Ballard, *Beton Ada* adlı kitabında, Londra'nın merkezinde işinden evine dönerken geçirdiği bir kaza sonucu, üç otoyolun kesiştiği bir noktadaki "beton ada"ya düşen bir karakterin hikayesini anlatır. O beton adada, yoldan gelip geçenlere kendisini kurtarmaları için sesini duyurmaya çalışan karakter için yollar, insanlar, dahası koca bir kent duvara dönüşmüştür. Ballard bu karakter üzerinden modern bir Robinson Crusoe hikayesi anlatır.

İşin fantastik kısmını ve Ballard'ın anlatı yeteneğini bir kenara koyacak olursak, durum bizim içinde pek farklı değil. Kentsel dönüşüm projeleri ile kentin dışına itilen ve itilmek istenen yoksullar, devasa otoyollar ile birbirinden ayrılmış mahallelerde, başka bir "tutsaklığın" parçası haline geliyorlar.

Bu tutsaklık kendini iki şekilde gösteriyor. Birincisi, geçmişte, büyük şehirlerden köylere, kasabalara açılan yollar vasıtası ile verimsizleştirilen yaşam alanlarından şehirlere göçmek zorunda kalan yoksullar, bugün de her gün mahallelerinden sürülüp, şehir merkezine göç etmek zorunda kalıyorlar. Sabahın çok erken saatlerinde üç kuruş para için sıkış tepiş otobüslere, metrolara, metrobüslere doluşan ezilenler; beylerin, efendilerin işlerini gördükleri fabrikalara, AVM'lere ve lüks semtlere gidip bütün gün çalıştırıldıktan sonra akşam yine aynı cefayı çekerek evlerine geri dönüyorlar. Kelime anlamlarından biri "ulaşımı sağlamak" olan yol, burada ezilenlerin mahalleri, aileleri dahası yaşamları ile kendileri arasında örülmüş bir duvara dönüşüyor.

Bir diğeri ise, daha doğrudan bir duvar işlevi görüyor. Devasa ana yolların arasına sıkışmış ve hemen dibindeki diğer mahalle ile bağlantısı kopmuş, adeta beton adalara dönüşmüş yaşam alanları. Böylesi bir yola/duvara verilebilecek en iyi örneklerden biri, 33 yıl önce TEM otoyolunun ortadan ikiye ayırdığı İstanbul Seyrantepe'deki Huzur Mahallesi olabilir. O dönemde mahalleyi ortadan ikiye bölenler, bir köprü yaparak durumu kurtarmaya çalıştıysa bile, 2010 yılında şu anda Galatasaray'ın kullandığı yeni stadın çevre düzenlemesi dahilinde söz konusu köprü yıkılmak istenmişti. 30 yıl önce komşularıyla aralarına koca bir yol giren Huzur Mahalleliler, ulaşımlarını sağladıkları köprünün yıkılmaması için ciddi bir direniş göstermişti. Huzur Mahalleliler köprünün yıkılmasına engel olamamış ve onun yerine yapılan üst geçitle avutulmaya çalışılmıştı. Fakat Huzur Mahallesi ve benzeri örnekler tüm İstanbul'da hatta neredeyse bütün büyük şehirlerde karşımıza çıkıyor. Eli kolu ana yollarla ve otobanlarla bağlanmış, nefessizlikten gözleri dışarıya çıkmış mahalleler.

"Yol Vermemek" Devrimci Bir Eylemdir!

Kapitalizm gün be gün büyümek, yeryüzünün en ücra köşesine ulaşmak ve orayı kendisine dönüştürmek için çabalamaya devam ediyor. Dün Huzur Mahallesi'ni ikiye bölen yollar, bugün ODTÜ ormanını yutuyor, yarınsa başka bir yere duvar örmeye devam edecek. Fakat bununla beraber ve bunlara rağmen, ezilenler de *"yol vermiyor"!* Gazi'de ya da Gülsuyu'nda yaşadıkları yerin dibindeki ana arterleri kapatan mahalleliler, Buenos Aires'teki çevre yollarını tıkayarak hammaddelere el koyan Barikatçılar, Cape Town'da evlerini yıkmaya gelen dozerleri ana yolda bozguna uğratan Gecekondulular farkında olarak ya da olmayarak kapitalizmin işleyişini sekteye uğratıyor. Çünkü kapitalizmin can damarları olan yollar tıkanırsa, kangren kaçınılmazdır.

Çünkü "yol vermemek" bizim için duvara dönüşen yolları, onlar için kangrene hatta ve hatta tüm bir sistem için kalp krizine dönüştürmektir!

Korku Devlete

Bazen metrelerce yükseklikte, bazen kilometreler uzunluğunda. Çoğu zaman beton rengi ve soğuk. Duvarlar sardığında etrafını, küçülürsün, ezilirsin; yalnız kaldığında, duvarların ardındaki o koca evreni hayal edersin.

Bir fabrikanın duvarı sardığında bir işçinin etrafını, duvarların ardı sömürüsüz bir dünya olur; bazen gelen sloganlarla sömürüye direniş olur. Bir okulun duvarları sardığında bir çocuğun etrafını, duvarların ardı oyun olur, kardeşlik olur. O duvarları tırmanıp duvarın ardına atlayıp kaçtığında, mutluluk olur. Bir hapishanenin duvarları sardığında bir tutsağın etrafını, duvarların ardı yaşam olur. Duvarlara inat kazılan tünellerin ardı, uçsuz bucaksız özgürlük olur.

Duvarlar, insanlık tarihinin başından beri ayırmış insanları birbirinden. *"Düşman tehlikesi"* var diyerek devlet önce teller çekmiş, tellerin yırtıldığı yerde de duvarlar çekmiş sınırlara. Milattan sonra 2. yüzyılda değerli sınırını dev surlar inşa ederek korumayı akıl eden Roma İmparatorluğu'ndan bugüne kadar gelmiş duvarların tarihi. Ancak ne Roma'nın dev surları ne "dünyanın en uzun savunma duvarı" olan Çin Seddi durdurabilmiş savaşları, yıkımları. Duvar var olduğu her yerde, devletin iktidarının anıtsal simgesi olmaktan başka bir şey olmamış.

İktidar hırsı bitmek bilmeyen devletlerin, inşa ettiği duvarlar da bitmemiştir. Yüzyıllar öncesinden bugüne; Zimbabwe'den Kore'ye, Yunanistan'dan Hindistan'a, Kuveyt'ten Suudi Arabistan'a kadar dört bir yana örmüştür devlet duvarlarını, hala da örmektedir. "Göçmen tehlikesi" var diyerek, "uyuşturucu ticareti" olduğunu iddia ederek...

Bugünlerde ise Türkiye Cumhuriyeti Devleti, yeni duvarlar çekiyor sınırlarına. Mardin'in Nusaybin ilçesiyle Rojava'nın Qamişlo kenti arasındaki sınır hattına ördüğü Utanç Duvarı'yla, bir halkı bölmek istiyor. Rojava'da inşa edilen özgür yaşamları, duvarlar ardına gizlemeye çalışıyor.

Brezilya: Yoksul Mahallelelere Duvarlar

Brezilya'nın en büyük kenti Rio de Janerio'da gecekondu mahallelerinin etrafına örülen duvarlarla, mahalleler şehirlerden yalıtılıyor. Brezilya hükümeti "eco-bariyer" denilen bu duvarlarla amaçlananın ormanları korumak olduğunu iddia etse de, gerçek aslında bu değil. Bu duvarlar, gecekondu mahallelerinde yaşayanların, şehrin zengin semtlerine geçişini engellemeyi amaçlıyor.

Gecekondu mahallelerinde polisin "uyuşturucu" bahanesiyle yaptığı operasyonlar, genellikle mahalle sakinlerinin ölümüne sebep oluyor. 2007'den bu yana 35 bin kişinin kaybolduğu Rio de Janerio'da yakın zamanda yaşanan bir örnek ise, bize tanıdık geliyor. Brezilya hükümetinin mahallelere uyuşturucu bahanesiyle düzenlediği operasyonlarda gözaltına alınan duvar işçisi Amarildo de Souza "kaybolduğunda" baş şüpheli polis oluyor. Rio de Janerio'nun yoksul mahallelerine örülen duvarlar, uyuşturucu diyerek-orman bahane edilerek, yapılmak istenen kentsel dönüşümün getirdiği yıkımın kendisi oluyor.

Mısır Sınırında Yer Üstünde Çelik Duvar, Yeraltında Su Tüneli

Mısır devleti 2010 yılında Gazze Şeridi'ne çelikten bir duvar örerek, Filistinlileri Mısır topraklarından yalıtmayı amaçladı. Bu duvar, İsrail ablukası nedeniyle tüm yaşamsal ihtiyaçlarını Mısır ve Gazze arasında açılan yeraltı tünellerinden sağlayan Filistin halkı için yaşamı gittikçe zorlaştırıyor.

1979'da yapılan "İsrail Barışı" kapsamında yapılan duvar, sınır hattı boyunca Mısır-Filistin arasındaki alış verişi engelleyerek, Filistin halkını çaresiz kılmayı amaçlıyor. Sayıları 800'e varan ve 25 bin Filistinlinin yaşamlarını devam ettirmesini sağlayan tünellere karşı İsrail zaman zaman hava saldırısı düzenlerken Mısır hükümeti de "tünel ekonomisi"ni engellemek için çelik duvarları toprak altına çekiyor. Gazze sınırı boyunca 11 kilometre uzunluğunda inşa edilen duvarları yerin 20 metre altına indiren Mısır devleti bununla da yetinmeyerek duvar boyuna bir de tünel hattı ilave ediyor. Akdeniz'den çektiği suyu bu tünellere vererek tünel ekonomisini olanaksız hale getirenlere karşı ise Filistinliler direnmeye devam ediyor. Sınırdaki bariyerleri ölmek pahasına da olsa yıkan Filistinliler, Mısır tarafına geçerek yaşamsal ihtiyaçlarını karşılıyorlar.

Duvar Ördürür

Merve Arkun
mervearkun@meydangazetesi.org

Filistinlilere bir dayatma olarak Refah sınırına örülen bu duvar, Filistinlilerin direnişine engel olamıyor.

"Orta Asya'nın Kürdistan'ı" Belucistan'a Duvar

Bir kısmı İran'da bir kısmı ise Pakistan'da yaşayan Beluciler de, aralarına inşa edilen bir duvarla bölünmek istenen bir halk. 2007 yılında İran-Pakistan sınırına inşa edilen 700 kilometrelik duvar, *"Orta Asya'nın Kürdistan'ı"* olan Belucistan'ı bölmeyi amaçlıyor. Göçmen kaçakçılığını, terörizmi ve uyuşturucu ticaretini engellemek için inşa edildiği öne sürülen duvarla asıl amaçlananın ise, iki farklı ülkenin sınırlarında yaşamakta olan Beluci halkını bölmek olduğu açık.

Yaşamları Yok Eden "Utanç Duvarı"

İsrail'in bundan tam 11 yıl önce yapımına başladığı ve inşaatı hala devam eden "Utanç Duvarı", Filistin halkının varlığına yönelik saldırı tehdidini hala sürdürüyor. Bittiğinde toplam 708 kilometrelik bir beton yığına dönüşecek duvar, Filistin halkını dünyadan tamamen izole ederken ardında ise sömürüye karşı bilenen öfkeyi büyütüyor.

Bazı aileleri ikiye bölen duvar bazılarınınsa ekip diktiği toprağa ulaşmasını engelliyor. Duvar, yanından geçtiği yerleşim yerlerini kimsesiz bırakıyor, yaşamı yok ediyor. Her iki yüz metrede bir gözlem kulesiyle, elektrikli tel örgülerle, derin hendeklerle çevrili duvarın yakınlarında kimsenin dolaşmaması için uzaktan kumandalı silahlar kullanan İsrail devleti, bazı bölgeleri ise duvarı geçmek isteyenlerin ayak izlerini takip etmek için kumla kaplıyor.

İnşa edildiği her bölgede ailelerin parçalanmasına, yaşamların yok olmasına sebep olan bu Utanç Duvarı'na karşı ise hem İsrail hem de Filistin topraklarında bir direniş örgütleniyor. Yaşamları için direnen Filistinliler sömürüye karşı direnen İsraillilerle bir araya geliyor ve yok edilmek istenen bir halk için birlikte direniyor.

Yüzyıllardır Süren Bir İşgal: Barış Duvarları

İngiltere devleti Protestanların Kuzey İrlanda'daki nüfusunu arttırarak çatışmalara neden olup, kontrgerillayı silahlandırırken, Katolik halkının emeğine ve üretimine el koymak, bir halkı yok saymak istedi. Ve bunun için yaşanmış bir savaş sürecinin ardından, 1969 yılında Kuzey İrlanda'da, Belfast'ta bir duvar ördü. Uzun yıllar boyunca İrlanda'nın özgürlüğü için mücadele eden İrlanda Cumhuriyet Ordusu IRA'nın 1922 yılındaki ilk ayaklanmasından bu yana yaşanan çatışmalı sürecin ardından duvarı inşa eden İngiltere devleti, bize çok tanıdık gelecek bir şekilde bir "barış süreci"ne girişti.

Avrupa'nın en yoksul iki mahallesini birbirinden ayıran duvarın kaldırılması için 2012 yılında Uluslararası Barış Fonu oluşturulurken Belfast'taki bir halkın önüne çekilen duvar, son yüzyıl siyasetinin dönüm noktalarından oldu.

Kaçakçılığın Devamı İçin 1000 Kilometrelik Çelik Duvarlar

2009 yılında Amerika Birleşik Devletleri ve Meksika sınırı arasındaki 3124 kilometrelik sınır boyunca ABD'nin kayıt dışı ekonomisini işlettiği stratejik noktalara inşa edilen 1000 kilometrelik çelik duvarların da diğer birçok duvar gibi *"insan, mal ve uyuşturucu kaçakçılığını engellemek"* amacıyla yapılacağı yalanını atmıştı dönemin ABD Başkanı George Bush. Meksika sınırı üzerinden her yıl beş yüz bin Meksikalının ve Güney Amerikalının kaçak yollarla ABD'ye girdiği ve ABD'de kaçak yaşayanların sayısının 11 milyonu bulduğu bir zamanda inşa edilen bu duvar, elbette ki kaçak çalışmak için göç etmek isteyenleri engellemek için yapılmıyordu.

Kaçak çalıştıkları için her türlü ücrete razı olmak zorunda bırakılan göçmenler, ABD ekonomisi için bir sorun teşkil etmiyordu. Çünkü kaçak işçi demek, ucuz(ve hatta neredeyse bedava) ve güvencesiz çalışmaya razı işçi demekti. Amerika-Meksika sınırına inşa edilen yüzlerce kilometrelik yol ise, ABD topraklarına gelecek yeni kaçakları engellemek için yapılıyordu evet. Çünkü inşa edilecek bu duvar, ardına hapsedilmiş her kaçak işçinin daha ucuz, daha güvencesiz ve en kötü koşullara bile razı olmasını sağlıyordu.

Yaşam Duvarların Ardına Sığmaz

Bugün devlet, Nusaybin'de yapımına başladığı duvarla Rojava'daki devrime perde çekmek istiyor. Çünkü Rojava'daki halk, yaşadığı coğrafyadaki devletlerin sınırına sığmıyor. Toplumsal devrimlere ne hudut çekilebilir ne de duvar örülebilir. Devletin duvarla yapmaya çalıştığı, anlamsızlaşan devlet sınırlarını, devlet iktidarını somut bir şekilde var etme çabası. Gri betonun sertliğiyle hissettirmeye çalıştığı, kaybolan devlet varlığı.

Rojava'daki toplumsal devrim, TC'yi de Suriye Devleti'ni de korkutmaya devam ediyor. İki devlet de devrimi yok etmek, kendi siyasi sınırları içerisindeki halklara göstermemek için ellerinden geleni yapıyor. Bu durumun bir parçası olarak "güvenlik" için diktikleri duvarları biliyoruz.

Batılı devletlerin sömürdükleri coğrafyalardan göç etmek zorunda bırakılan göçmenlerin önüne dikilen, özel güvenlikli AB duvarlarından biliyoruz. Filistinlilerin yaşamlarını sürdürebilmek için ihtiyaçlarını kaçak bir şekilde geçirdikleri tünellerin üstündeki Mısır duvarlarından biliyoruz. İrlanda›da özgürlüğü için mücadele eden bir halkı yıldırmak için, Belfast'ın ortasına dikilen duvardan biliyoruz. Daha ucuz ve kötü koşullarda işçi çalıştırmak için ABD-Meksika sınırına kurulan duvardan biliyoruz. Ama en çok da yaşamları yok edilen, yaşam alanları yok edilen Filistin halkının karşısına dikilen duvarlardan biliyoruz.

Ama bildiğimiz sadece bu duvarlar değil, bu duvarların karşısına dikilenlerin mücadeleleri de. Mısır'da kazılan tüneller, Brezilya'da yıkılan bariyerler, Meksika'da kesilen çitler, İrlanda'da duvarda patlayan yumruk ve Filistin'de duvarı yıkan direniş.

Biliyoruz, çit çekse de, yol geçirse de, duvarlar örse de devlet, ne duvarın iki tarafına bölünüp dağılırız, ne özgürlüğü haykırmaktan cayarız. Biz, Rojava ve Rojavalardaki devrimlerle duvarları yıkarız.

İsrail Filistin Sınırında Anarşistler Duvara Karşı

Dikenli teller, derin çukurlar, gözetleme kuleleri, elektronik alarmlar ve yüzlerce kilometre boyunca uzanan bir duvar... 2003 yılında "Filistin-İsrail arasında güvenlik sağlama" yalanıyla Filistin topraklarına inşa edilen duvara karşı, yıllardır örgütlenen büyük bir direniş var. Beit Ummar'dan Bil'in'e, Ni'ilin'den Batı Şeria'ya kadar uzanan duvara karşı örgütlenen İsrailli anarşistlerse, yaşam alanları işgal edilen ve İsrail devleti tarafından sürekli olarak tehdit edilen Filistinlilerle dayanışmak için duvara karşı örgütleniyorlar.

TC devleti son zamanlarda, Suriye sınırına bir duvar örme ve bu topraklarda yaşamakta olan Kürtleri özgür bir yaşamın yeniden inşa edildiği Rojava Devrimi'nden ayırma telaşındayken Ortadoğu'nun göbeğinde bir halk, inşa edilen bir duvarı tecride karşı yıkmak için direnmekte.

İsrail Devleti'nin gaz bombalarıyla, plastik mermilerle, gerçek kurşunlarla saldırarak sindirmeye çalıştığı Duvara Karşı Anarşistler (*Anarchist Against the Wall*) ile İsrail'in işgal politikalarını, Filistin halkının mücadelesini ve duvara karşı direnişi konuştuk.

İsrail devletinin "güvenlik" adı altında özellikle Filistinlilerin yaşadıkları bölgelerin çevresini yüksek beton duvarlarla, dikenli tellerle çevrelemesine ve bu bölgelere giriş çıkışın İsrail askerlerince keyfi olarak engellenmesi oldukça tepki çekti. Tüm dünya kamuoyunun İsrail yanlıları ve Filistin yanlıları gibi bir bölünmeye gittiği bir anda İsrailliler olarak sizin, Filistinlilerin yaşadığı bu haksızlığa karşı çıkmanız üzerinden ilk aldığınız tepkiler nasıldı? Filistinliler ne yapmak istediğinizi tam olarak anlayabilmiş miydi?

İlan Shalif: Tecrit genelde tellerden oluşuyor. Kilit noktalarda ve kentsel alanlarda beton duvarlar var, giriş ve çıkışlarda İsrail askerleri rastgele durduruyor. Beton duvarlar ve teller Filistin hareketinin sınırlandırılması için kullanılıyor. İsrail, küresel kapitalizm ve ABD'nin çıkarlarına hizmet ettiği için protestolar yerel ve uluslararası basında öne çıkmıyor. Beyazlar mücadeleye katılınca, medya daha çok dikkat gösteriyor. İsrail devleti ve destekçileri, Siyonist kolonici yerleşimci projenin herhangi bir eleştirisini ve eleştirenleri antisemitik diye karalıyor. İsrail'deki ve dünyadaki Yahudiler eleştiriye katıldığında ise antisemitik iddiası çürüyor. İsrail kamuoyu bölünmüş durumda. Neredeyse yarısı, 1967 işgalinin sona ermesi gerektiğini anlıyor, çoğu tecrit duvarına karşı çıkmıştı. Kamuoyu baskısı nedeniyle, bir AAtW (Anarchists Against the Wall) aktivisti diğerleriyle birlikte tecrit duvarının tellerini sallarken devlet güçleri tarafından gerçek mermiyle ayağından yaralandığında, ordu komutanı onu hastanede ziyaret edip özür dilemek zorunda kalmıştı. Siyonist soldan insanlar bile bizi destekliyor ve birkaçı bize katılıyor. İsrail sağı bizden nefret ediyor ve vatan haini olarak görüyor. Merkez bizim verdiğimiz hasarın farkında. Bazı Filistinliler bizim katılımımızın çeşitli yararlarını anlıyorlar, ancak aşırı gelenekçiler buna karşı. Filistin taban aktivistleri bizim ne düşündüğümüzü ve karşılığında ne aldığımızı biliyor. Bu, ortaklığı ve kişisel arkadaşlığı engellemiyor.

Duvar birçok yerleşim yerini birbirinden ayırdığı için işine ya da okuluna gidenler her gün bu duvarların aralarındaki kontrol noktalarını aşmak zorunda. Burada da İsrailli askerlerin tacizlerine maruz kalıyorlar. Bu uygulama ne zamandır devam ediyor?

Yıllar önce Filistin hareketinden daha fazla rahatsızlık vardı. Tecrit duvarı bunu değiştirdi ama daha kararlı bir politika var. Tacizler, Filistinlilere göç etmeleri için baskı kuran İsrail sisteminin ana parçası. İçeriğindeki değişimler ise sadece birer taktik. İsrail askerlerinin tacizleri en yoğun olarak yasal ve yasadışı işçiler tarafından, İsrail yolunda yaşanıyor. Batı Şeria içinde de bazı kontrol noktaları var ama son zamanlarda küresel baskı nedeniyle bu tip tacizler azaldı. Yollardan kaldırılan bütün engeller ya da tecrit tellerinde açılan delikler birkaç gün içinde geri konuluyordu.

Doğrudan eylem olarak adlandırdığınız bu eylemlerde şiddet kullanmıyorsunuz ama İsrail askerlerinin üzerinize açtığı ateşten dolayı yaralanan ve hatta yaşamını yitiren arkadaşlarınız olduğunu biliyoruz. Bu durum insanların katılımını olumlu ya da olumsuz yönde nasıl etkiliyor?

Hem İsrail içinde, hem Filistinlilerle ortak mücadelede, şiddetsizlik stratejisi uyguluyoruz; pasifizm nedeniyle değil, strateji nedeniyle. Taş atan Şabablar ile birlikteyken taş atılmasına katılmıyoruz ama onları eleştirmiyoruz da. Çoğu insan korkudan eylemlere gelmeye çekiniyor. Bazıları daha çatışmalı konumları tercih ediyor.

Uluslararası dayanışma gösteren birçok kurum Filistinlilere ne yapması gerektiğini söylerken, sizlerin Filistinlilere yönelik böyle bir yaklaşımınız var mı? Bu eylemlikleri nereye kadar sürdürmeyi planlıyorsunuz?

Ortak eylemlere sadece beraber çalışmak için çağırıldığımızda gidiyoruz. Kendimizi her zaman küçük ortak olarak görüyoruz. Ben kişisel olarak, davet edildiğim sürece ortak silahsız eylemlere katılmayı düşünüyorum.

Bizim yaşadığımız topraklara da bir duvar inşaatına başlandı. Kendi devrimini gerçekleştirerek yaşamlarına dair kararlarını kendileri veren Rojava'daki Kürtler ile T.C devleti sınırları içinde kalan halkları birbirinden ayırmayı amaçlayan bir duvar. TC kendi sınırları içinde yaşayan Kürtlere karşı yıllardır arasında görünmez bir duvar örmüş, Kürt halkının dilini ve kültürünü yok saymıştı. Fiziki olsun olmasın, bu duvarları asıl inşa eden şey milliyetçiliktir diyebilir miyiz?

Duvarlar ve tecrit telleri, sadece yöneten kapitalist elitin cephaneliğindeki araçlar. Egemen ulusal cemaatten farklı olanların bastırılması, bu elitin yönetiminin parçası. Bu durumun iyi anlaşılması gerekiyor. Bu durumun farkına varanların her koşulda, her zorlukta bunları anlatması gerekiyor. Milliyetçiliğin, sınırların ve duvarların ne amaçla oluşturulduğunu bilmemiz gerek.

Devletler için yaptıkları saldırıları hukuk kılıfına sokmak çok

...lıyor mu?

"Bugünlerde ne duyacağız?" diye soranlara söylediğim gibi: "Kulağını nereye verdiğine bağlı." İsrail'in batı yakasındaki Filistinlileri kontrol etmek, baskılamak ve sömürmek için kullandığı araçların çoğu ile ilgileniyoruz ve bunlar dünya medyasında bulunabilir. Ancak İsrail, amaçlarını göstermemek için dinsel söylemleri kullanarak durumu anlaşılmaz kılıyor.

Mücadelenizi yürütürken neye öncelik veriyorsunuz? Eylemleri finanse etmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?

Son birkaç yılda - inisiyatif olarak, sadece bizi da-

...vet eden Filistinlilere katılıyoruz. Medya çoğu zaman bize yer veriyor, çünkü bu halkın ilgilendiği haberler arasında. Finansmanla ilgili olarak, ulaşım giderlerini katılımcılar karşılıyor. Hukuki giderlerse tüm dünyadan gelen dayanışmalarla karşılanıyor.

Yaşadığımız topraklarda birçok kişi, TC ordusunda askerlik yaparak kardeşine kurşun sıkmayı reddederek vicdani reddini açıklıyor. Bunların önemli bir oranını antimilitaristler ve anarşistler oluşturuyor. Sizin vicdani ret ve vicdani retçilerle ilişkileriniz nasıl?

Radikal Siyonist Fraksiyonu da içeren yelpaze içinden destekleyen inisiyatifler bile var. Vicdani ret, özellikle Filistinlilere karşı yürütülen haksız politikaları protesto etmek için yaygınlaşan bir eylem. Bazen diğerlerinden daha radikal kalan total retçiler de bize katılıyorlar. Vicdani reddin duvara karşı mücadelede de önem taşıdığını düşünüyoruz.

Neticede, anarşistler olarak İsrail devletinin politika ve uygulamalarından biri olan duvara karşı çıkarak Filistinlilerle daha farklı bir iletişim kurma şansınız da oluyor. Anarşizmin Filistinlilerle kurulan ilişkideki etkisi nedir?

Filistinlilerle dayanışırken, tabii ki siyasi kimliğimizin ne olduğu biliniyor. Bu dayanışmamızın yönteminin anlaşılması adına önem taşıyor. Filistinlilerin, halk mücadelesini kendi inisiyatifleri ile başlatmış olmaları gerçeği bize yeterince bilgi veriyor. Bunun üzerinden anarşizmle ilgili sıkça sohbet etme fırsatı buluyoruz.

Ötekilerin Sesi Ötekilerin Postası

Ötekilerin Postası adlı Facebook sayfası, 2012 yılından bu yana "direniş"in bilinen mecralarından biri. Aynı zamanda farklı şehirlerden gelen haberler, görsel çalışmalar ve duyurularla yayına devam eden sayfa, özellikle de Taksim Gezi direnişiyle birlikte, sosyal medya üzerinden bir haberleşme-örgütlenme ağı haline geldi. On binlerce takipçisi olan, Facebook tarafından defalarca sansürlenen, yasaklanan ve kapatılan Ötekilerin Postası ile "sanalla hapsolan direniş" üzerine konuştuk.

Meydan Gazetesi: Bir yıl önce Kürt siyasi tutsakların cezaevlerinde başlattığı açlık grevi sürecinde, Açlık Grevi Postası olarak duymuştuk sizin sesinizi ilk defa. Tutsakların açlık grevini yok sayan yandaş medyaya karşın sizler, açlık grevinin sesi oldunuz. Sonrasında Ötekilerin Postası adıyla yeni bir Facebook sayfası açtınız ve o gün bugündür grevlerin, direnişlerin, isyanların sosyal medyadaki sesi oluyorsunuz. Ötekilerin Postası kaç kişilik bir ekip? Güncel bir şekilde kullanılan Ötekilerin Postası, nasıl bir çalışma yöntemi uyguluyor?

Ötekilerin Potası: Ötekilerin Postası iki kişinin özverili çalışmasıyla işe başladı ve 1 yıl içerisinde de yaklaşık on kişilik bir ekibe ulaştı. Uzunca bir süre kısıtlı kadroyla ve 24 saat yayın sebebiyle uzun çalışma saatleri harcayarak emek verdiğimizi söyleyebiliriz. Ancak bu sürecin sonunda internet yayını ile uğraşan ve bir nevi vardiyalı çalışan bir editör ekibi, tanıtım ve iletişim ile meşgul bir ekip vb. işbölümünü oluşturmuş durumdayız. Yine de belki de sosyal medya ve yurttaş gazetecilik prensiplerinin gerektirdiği gibi dinamik ve esnek bir çalışma sistemiyle karşı karşıyayız diyebiliriz. Aynı zamanda mesainin büyük kısmını da gönüllü muhabirlerin geçtikleri haberler ile oluşturulduğunu söyleyebiliriz.

Sayfanız Facebook tarafından defalarca sansüre maruz kaldı, kapatıldı. Ancak sizler her defasında yeni bir Facebook sayfasıyla geri döndünüz, bir de internet sitesi açtınız. Ötekilerin Postası'nın bu yasaklamalara karşı koyuşu nasıl gelişti? Facebook tarafından kapatılma riskinizin her zaman olabileceğini düşünürsek, çalışmanızı ileride taşımak istediğiniz başka bir alan mevcut mu?

Sayfa olarak sansüre iki biçimde direnmeye çalıştığımızı söyleyebiliriz. Birincisi, Facebook yönetimi ile kapatılan sayfalarımızın geri iadesi üzerinden yürüttüğümüz mücadele. İkincisi ise haber mecralarını çeşitlendirerek Facebook dışında da yayın sürekliliğini sağlayarak önlem almaya yönelik geliştirdiğimiz bir yol. Ancak belirtmeliyiz ki, her iki seçenek için de takipçilerin dayanışması en başta güvendiğimiz öge. Ne olursa olsun kapatılan sayfaların ardından, yine hep birlikte olabilmek açısından takipçilerimiz bize yardımcı oluyorlar.

İlerisi için de benzer bir yöntem izleyerek haber mecralarını geliştirmek yoluna gitmeye çalışıyoruz. Bunun için, web sitesi, Twitter, telefon uygulamaları gibi üzerinde çalıştığımız alanlar var. Zira sansürlendiğimiz andan itibaren haber verme sıklığını azaltmamak için bu yöntemlere başvurmalıyız. Ayrıca sayfayı bir internet haber ajansına çevirmek gibi uzun vadeli planlarımız da mevcut.

Ötekilerin Postası'nın "yurttaş gazetecilik, dijital aktivizm ve sivil itaatsizlik" ilkeleriyle, kolektif bir habercilik anlayışı olduğunu belirtiyorsunuz. Gönüllü muhabirler, sayfanıza farklı şehirlerden haberler ve duyurular gönderebiliyorlar. Sizler gönderilen bu haberlerin yayımlanmasında nasıl bir yöntem izliyorsunuz, belli kriterleriniz var mı? Kısaca, Ötekilerin Postası "sansür/oto sansür" uygular mı?

En başta hakaret ve direk saldırı içerikli yorum ve haberler dışında herhangi bir filtreleme yapmadığımızı söyleyebiliriz. Öyle ki sayfanın kendisini eleştiren yorumlar dahil hiçbir katkıya sırt çevirmiyoruz. Haber yayınlanmasında ise elbette belirli kriterlerimiz var. En başta gönüllü muhabirlerin gönderdiği ham veriyi doğrulama yoluna gidiyoruz. Görseller ve/veya yazılı materyaller yoluyla teyit alarak, olayların birinci ağızdan ya da güvenilir kaynaklardan gelip gelmediğini anladıktan sonra haber vermeye gayret ediyoruz. Bu durum zamanla, sürekli haber geçen gönüllü muhabirlerin varlığıyla daha hızlı ve otomatik bir hâl alıyor. Yani, olayın olduğu yerde bulunduğundan emin olduğumuz arkadaşlar sayesinde an itibariyle haber aktarma işlevini de geliştirmiş oluyoruz. Bunun dışında aktivizm kampanyaları vs. önerileri de hızla değerlendirerek kolektif biçimde hayata geçirmeye gayret ediyoruz.

Taksim Gezi direnişi boyunca, Facebook ve Twitter üzerinden örgütlenen eylemlerde, kullanılacak taktiklerin yaygınlaştırılmasında, polis şiddetinin ve devlet terörünün ifşa edilmesinde sosyal medya oldukça etkindi. Şimdilerde durum biraz değişti. İnternette yapılan paylaşımların devam etmesine ve sosyal medyanın bir "direniş alanı" olarak kullanılmasının devam etmesine rağmen, sokak eylemlerinin örgütlenmesinde ve bu tarz eylemlere katılımda büyük oranda düşüş oldu. Sizce direnişin sosyal medyada bu kadar yoğun ve hatta çoğu zaman popüler kılınmasının olumsuz bir etkisi var mıdır? Sosyal medyanın katılımın bu kadar kolay oldu-

ÖTEKİLERİN POSTASI
SENİN SESİNDİR, SESİNE SAHİP ÇIK!
#ÖtekilerinPostasıSusturulamaz

ğu bir alana dönüşmesi, direnişin sanala hapsolma riskini de beraberinde getirir mi?

Bu bir yanıyla kaçınılmaz olabiliyor. İnternetin slaktivizm denilen kolay aktivizm gibi bir durumu ortaya çıkarabiliyor. Ancak bunu tek başına internetin yaptığını söylemek de yanlış olur. İnterneti bir araç olarak gördüğümüz sürece ona ilerici bir rol atfetmek de mümkün oluyor. Yani açıkçası, sokak eylemlerinin sınırlı düzeydeyken yeni bir seviyeye gelmesini sağlayan Haziran İsyanıdır ve bu isyanın kitleselleşmesinde de internet önemli rol oynamıştır. Bundan sonra da aktivist eylemlerin bir haber niteliğinde yaygınlaşması için internet işlevini yerine getirecektir diyebiliriz. İnsanların internette aktivizmle yetinmesi ise çok daha geniş bir toplumsal yapıyı ifade eder. Kısaca internet öncesi ve sonrası olarak baktığımızda umutsuzluğa kapılmak için herhangi bir neden olduğunu düşünmüyoruz. Bu, ana akım medyanın deşifre edilmesi ve sansürsüz yayın yapılması açısından da aynı şekildedir. Özellikle internet bilgisi güvenilir midir gibi sorulara, ana akım medyanın şimdiye kadar güvenilir ne yaptığını sorarak dahi karşılık verebiliriz.

Günümüzde medya, devlet ve şirket güdümüyle var olmaya zorlanan bir alan. Yandaş televizyonlar ve gazeteler dışındaki diğer "alternatif medya" da reklama ve sponsora duydukları ihtiyaç sebebiyle, çoğunlukla şirketlerle işbirliği halinde. Ne yazık ki muhalif kimliklerine rağmen kentsel dönüşüm şirketlerinin reklamlarını ve bu şirketlerin sponsorluğunu alan yayınlar bile mevcut. Bağımsız bir medyanın varlığını sürdürebilmesi giderek zorlaşmaktayken, Ötekilerin Postası'nın bu konuya ilişkin kaygıları var mıdır? Devletten ve şirketlerden bağımsız bir yayın politikasını, Facebook dışı bir alanda da var edebileceğinize inanıyor musunuz?

Bu belki de Ötekilerin Postası hareketinin akıbetini belirleyecek bir ikilem. Gerçekten yoğun emek harcanılan bir ortamda en azından çalışanların hayatını idame ettirecek bir parayı karşılamak dahi hâlihazırda var olan sorunlarımız arasında yer alıyor. Bunun dışında da teknik ekipman maliyetleri, ulaşım-bağlantı ücretleri gibi birçok kalem, bizim bulunduğumuz konumda bireysel çabalar ile karşılanır düzeyde. Bu yüzden sürekli bir gelir kaynağı sağlanması elzem.

Daha genel anlamda düşünüldüğünde ise elbette sponsorluk, reklam gibi kanallara dayanmadan ilerlemek her muhalif hareketin amacıdır diyebiliriz. Ötekilerin Postası da bu bilinçle hareket etmektedir. Ancak bahsettiğimiz kalemler gereği, çeşitli örgüt veya sivil toplum kuruluşlarından hibeler, yapılan haberlerin maliyetinin takipçiler tarafından cüzi rakamlarla karşılanması gibi çeşitli yöntemlerle bütçeleme yolları aramaya da mecburuz. Ancak örgütlerden alınacak destekler vb. konularda da elbette seçici davranmak gerekiyor.

Bu tip yöntemlerle devlet ve sermayeden özerk bir konumda bulunabiliriz diye düşünüyoruz.

Röportaj için teşekkür ederiz. Dayanışma ile...

Bilinçli-Bilinçsiz Anarşizm Çarpıtmaları

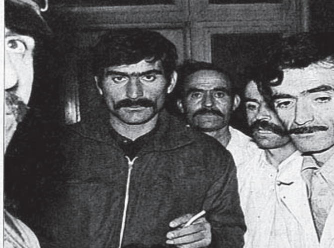
iki ay içinde anarşi önlenecek demişti

İçişleri Bakanı Özal'ın kulakları çınlasın

Özal, «Anarşi en geç 2 ay içinde önlenecek» dedi

- İstanbul'da 50 dakika ara ile iki banka soyuldu
- Şişli Siyasal Bilgiler'de çatışma çıktı, bir polis vuruldu
- Vefa ve Sarıyer Liselerindeki olaylarda 1 yaralı var
- İzmir'de bir duruşmadan sonra öğrenciler çatıştı
- Silvan yolunda hacı adaylarını taşıyan otobüs soyuldu
- Diyarbakır'da 3 kişi tütün deposunu soydu

Anarşi durmuyor

Anarşik olaylar yüzünden piyasada sinir ilâcı kalmadı

Son 3 aydır sinir ilâcı satışında yüzde yüz artış oldu

Anarşist özentisi genç ablasını vurdu

Dört anarşisti Bulgaristanda bıraktılar

... VE DÖNDÜLER

Oğlunu alanda karşılayan anne İnönü "Sana babandan selamını getirdim,, dedi

Korsanlar nasıl teslim oldu?

Millî Güvenlik Konseyi 6 kanunu kabul etti

Anarşiye karşı «Polis Çevik Kuvvet Birimleri» kuruluyor

5. Derecenin altındaki memurların çocuklarına okul pansiyon ücretlerinde yüzde 10 indirim yapıla

Hüseyin Civan
hcivan@meydangazetesi.org

Modern propaganda yöntemi ve tekniklerinin mucidi konumunda bulunan Nazi Almanya'sı *Halkı Aydınlatma ve Propaganda* bakanı Joseph Goebbels, manipülasyonun mucididir belki de. Ancak özellikle I. Dünya Savaşı'ndaki müttefiklerin kullandığı propaganda tekniklerinden etkilenerek bu bakanlığın oluşturulduğu çok fazla bilinmez. Basın, güzel sanatlar, film, müzik, tiyatro, edebiyat ve radyo birimleri oluşturarak, ortaya çıkacak olan bilginin denetimini yapan devlet kurumları ve hatta özel kurumlar devletin ve kapitalizmin işleyişinin eksiksiz bir şekilde işlerliğini sürdürebilmesi için her yerde oluşturulmuştur. İngiltere'nin ve sonraki Dünya Savaşı'nda da ABD'nin bilgi çarpıtma, bilgiyi ortadan kaldırma teknikleri Nazi Almanya'sı tekniklerinden çok daha gelişmiş bir haldedir. Fark şudur, propaganda diye eleştirilen bu bilinçli bilgi çarpıtması, reklam, halkla ilişkiler vb. olumlu ifadeler altında gerçekleştirilir.

Orwel'ın 1984 romanındaki, bilgiyi denetleyen, gerektiğinde yok eden "Doğruluk Bakanlığı" örneği, aslında hangi devlete yönelik bir eleştiri olduğu 1940'ların sonunda tüm dünyada büyük bir tartışmaya dönüşmüştür. Oysa gerçek şudur, **dolaşıma girecek bilgiyi kontrol etmek, gerçek olmayan bilgiyi kendi aygıtlarını kullanarak dolaşıma sokmak, gerçek olan bilgiyi yok etmek** gibi yöntemler en eski devletlerden bu yana, tarih yazımı adı altında uygulanan yöntemlerdi.

Bilgi çarpıtmanın modern yöntemleri Dünya Savaşları dönemlerinde yoğun bir şekilde uygulanmış sonra da bir kenara koyulmamıştır tabi ki. Devletler farklı coğrafyalarda bu bilgi çarpıtmalarını kullanmışlar, bu yöntem aracılığıyla kendilerini meşrulaştırmaya çalışmışlardır. Şüphesiz, dünya savaşlarıyla modern anlamını kazanan bu manipülasyon araçlarından sadece iktidarın siyasi yüzü yararlanmamıştır. Kapitalizmin işleyişi esnasında daha da geliştirilen ve görünmez kılınan bu yöntemler, ekonomik iktidarı elinde tutanların sık başvurdukları yöntemlerdendir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin giderek önem kazanması, iktidara bilgiyi kontrol etmenin gerekliliğini gösterirken, gelişen şey sadece bilgiye ulaşım hızı olmamıştır. Bilgi ve iletişim teknolojileriyle beraber gelişen, aynı zamanda bu manipülasyon araçları da olmuştur.

Bilinçli ya da bilinçsiz bilgi çarpıtmanın bu evriminden nasibini elbette, iktidar yapılarıyla sorunu olan anarşizm de almıştır, almaktadır.

Anarşizm Terörizm değildir.

Anarşizm sıklıkla terörizm/terör anlamında kullanılmıştır. Belirli siyasal, dinsel veya ekonomik hedeflerle halka, siyasi kurumlara, kurumların başındakilere baskı, yıldırma ve her türlü şiddet içeren eylemler için kullanılan terörizm kavramı yerine bilinçli bir şekilde anarşizm kullanılmıştır. Bu bilinçli olumsuz anlamlandırma, anarşizmin toplumsallaşmasını algısal ve somut anlamda engellemek için başvurulan bir uygulamadır. Tabi ki bu bilinçli olumsuz anlamlandırmayı yapanlar, anarşizmin karşısında mücadele ettiği tüm iktidar yapıları ve bunlarla ilgili değerlerdir.

Anarşizmin, insanların birbirini boğazladığı, şiddetin her türlüsünün yaşandığı bir toplumun savunusu olduğu, bu "terörizm çarpıtması"nın açıklamasıdır.

Bilinçli bir şekilde yanlış bilgilendirmenin rasyonalizasyon, damgalama, kasıtlı muğlaklık gibi yöntemleri görsel ve işitsel yayın araçlarında kullanılarak, toplumun zihninde farklı bir anarşizm oluşturulmaya çalışılır. Tekrarlayalım; **burada hedeflenen, anarşizmin karşısında mücadele ettiği iktidar yapılarının kendilerini algısal ve somut olarak koruma çabasıdır.** Bunu da anarşizmi terörizmle ilişkilendirerek, toplum içinde böyle bir algı yaratarak yapmaya çalışırlar.

1800'lerin sonunda, sadece çalışma koşullarına, çalışma saatlerine ve ücretlere değil, aynı zamanda kapitalizmin kölelik sistemini yaratanlara ve bunu muhafaza etmeye çalışan devletin kolluklu güçlerine karşı toplumsal bir mücadeleyi örgütleyen anarşist işçilere de yönelmişti bu bilinçli çarpıtma. Devletin terörist diye damgaladığı Haymarketli anarşistler, 1 Mayısları yaratanlardı.

Sadece Haymarket'te katledilen anarşist işçiler değil, devletin ve kapitalistlerin kendisine tehdit olarak algıladığı, anarşist tarihin ön plana çıkan kişileri, benzer damgalamaya maruz kalmışlardır. İki kundura işçisi, Sacco ve Vanzetti'yi gaspla, hırsızlıkla suçlayanlar ve bu yüzden onları katledenler, işçilerin ve kadınların özgürleşmesi için mücadele yürüten Emma Goldman'ı terörislikle damgalayıp sınırdışı etmişlerdi. Ezilenleri devletin ve patronların zulmüne karşı örgütleyen Durruti ve Malatesta gibi işçiler, sömürüye karşı direnişi örgütlediklerinden dolayı terörislikle suçlanmışlardı. Bakunin'i iktidarların gözünde en büyük terörist yapan da buydu; patronlara ve devlete karşı hissettiği öfke ve ezilenlerin bu öfkesini gittiği her yerde örgütlü bir direniş haline getirmesiydi.

Bu bilinçli yanlış bilgilendirmenin farklı zamanlarda, farklı yerlerde ortaya çıkması, anarşizmin o coğrafyadaki etkisini kırmaya yönelik bir hamle olmasının yanı sıra; toplumsal sorunların kaynağına yönelik çabanın da başka tarafa çekilmesidir.

DİKKAT, DİKKAT!.. YAKLAŞMAYIN BOMBA VAR:

Şimdi de teypli, hoparlörlü anarşist otoları çıktı

Anarşi kan davasına dönüştü

Polis anarşiye daldı, meydan hırsızlara kaldı

1 saatte 12 evi soydular

Anarşistler silah polisten üstün

ÖLÜM KUSAN OTOMATİK SİLAHLAR:

Döviz sıkıntısı yüzünden siparişler gelmiyor

Türk polisi silah bakımından anarşistlerin seviyesine ancak 4 yıl sonra çıkabilecek

Anarşiste ateş polisin cezası:

Korsan anarşistler yolcu vapurunu kaçırdı

500 yolcu ecel teri

1970'lerden sonra, üzerinde yaşadığımız coğrafyadaki anarşizm çarpıtmalarının kaynağında, işte bu hedef şaşırtma yatmaktadır. Küresel iktidarların, medya araçlarına pelesenk olmuş anarşizm anlamlandırmaları benzer şekilde bu coğrafyada da yapılır. Bilgi dolaşımının araçlarını ellerinde bulunduranlar, devletin baskıcı kurumlarının, patronların sömürü düzeninin, faşizmin eli kanlı çetelerinin karşısındaki her eylemi olumsuz bir çağrışım uyandıracak şekilde anarşist diye damgalamışlardır. Doğrudur, anarşizm, halka yönelik girişilmiş tüm eylemlerin ve organizasyonların karşısındadır; asıl terörizm halka karşı girişilmiş bu çabalar değil midir?

Anarşizm Örgütsüz değildir

Bu bilinçli çarpıtmalar, bazen toplumsal muhalefetin parçası olanlar tarafından da yapılır. Devlet iktidarına karşı halkın öz-örgütlülüğünü savunan anarşizm, devlet iktidarına kaygısızca sarılan kimi sosyalist partilerin de hedefi haline gelmiştir. Bu partilerin otoriter iktidarlarını, devlet mekanizmalarıyla pekiştirdikleri her coğrafyada, şaşırtıcı(!) bir şekilde terörizmle yaftalanır anarşizm.

Devlet iktidarına, kapitalist sömürüye ve iktidarın farklı tüm biçimlerine sadece bir karşı çıkış olmayan, yaşamın yeniden yapılandırma faaliyeti olarak anarşizmin, aynı muhalif yapılanmaların bir başka çarpıtmaya maruz kaldığı mesele **örgütlenmedir**.

Kapitalizmin ideolojisi olan çıkarcı bireysel değerlere yaslanan, toplum karşıtı, "kaos"un hakim olduğu bir yapılan(ma)ma, anarşizmin savunduğu bir idealmiş yanılsamasıyla **anarşizmin, örgütsüzlüğü savunduğu iddiasında bulunulur.**

Aksine, toplumsal hareketlerin modern anlamıyla örgütlenmesinde hep anarşistler ön ayak olmuşlardır. Marksizmin, Kıta Avrupası'na takılı kaldığı bir zamanda, dünyanın farklı coğrafyalarında anarşistler, toplumsal örgütlenmeler oluşturmuşlar, **örgütlü deneyimler üretmişlerdir. Sendikalar, federasyonlar, platformlar, uluslararası ve yerel işçi birlikleri, köy komünleri bu örgütlü çabanın araçları olmuşlardır.**

Anarşistlerin, devlet mekanizması karşısında geliştirdiği tavır ve örgütlü hareket, özellikle devlet iktidarıyla sorunu olmayan sosyalistlerce "örgütsüzlük" çarpıtmasıyla nitelendirilmiş, kimi zaman kitap benzeri yayınlarla, bu gerçekdışı durum teorize edilmeye çalışılmıştır.

Anarşist birey kapitalistlerin savunduğu çıkarcı birey değildir.

Kimi zaman bu çevrelerce yapılan eleştiri, sadece daha fazla insanı savunulan ideolojiye dahil etme kaygısıyla değil, aynı zamanda "kapitalizmin karşısındaki tek ideoloji" olma kaygısıyla; anarşizmin bireyi önemseyen bir düşünce ve hareket olması üzerinden, anarşizmi liberalizmle aynı anlamda kullanmaya kadar itmiştir bu çevreleri. Oysa açıktır ki, kapitalizmin bencil bireyini, anarşizmin düşüncelerini özgürce gerçekleştirme imkanı arayan birey ve bu bireylerin uyumundan oluşan toplum savunusuyla denklemek, aynı bilinçli çarpıtmanın bir başka biçimidir.

Anarşizmin, farklı coğrafyalarda alt-kültürlerle kurduğu ilişki yüzünden, bu alt-kültürlerin özelliklerini anarşizmle ilişkilendirmek, son dönemde sık rastlanan anlamlandırmalardandır. Anarşizmin ne olduğunu bilmeyen birey ve çevrelerin, uyuşturucu, alkol, "normal" olmayan kılık-kıyafet ve davranış biçimlerini anarşizme mal etmesi bilinçsiz bir çarpıtma olsa da, devletin ve benzer iktidar mekanizmaları savunucularının bu anlamlandırmaları benimsiyor oluşu, toplumda anarşizmin bu şekilde anlaşılması için sergilenen politik bir tutumdur.

Anarşizmi bilinçli-bilinçsiz tüm çarpıtmalara karşı savunmak...

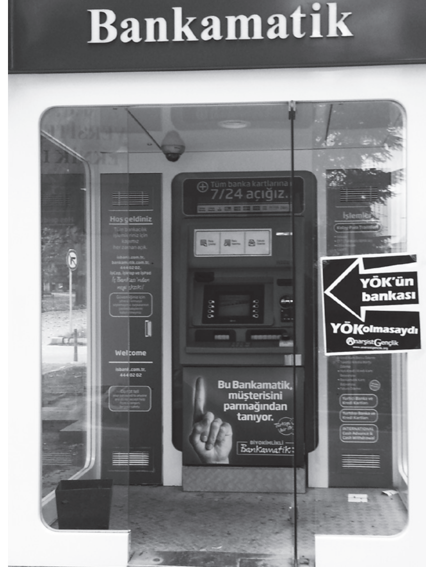
Tüm bilinçli-bilinçsiz çarpıtmalar, yaşadığımız coğrafyada somut deneyimlerini geç yaşamaya başlayan hareketin önemsemesi gereken sorunlardır. Bu çarpıtmalara mahal vermeyecek bir anarşizm savunusu ve hareketi oluşturmak, bu çarpıtmaları sorun olarak gören anarşistler için yapılması gerekenler arasındadır.

Yaşadığımız coğrafyada geçen bunca zamana rağmen, anarşizmin ısrarlı bir şekilde bu çarpıtılmış anlamlandırmaya hala daha maruz kalıyor oluşunu (ve bunu kendini muhalif diye adlandıranların da yapıyor oluşu), bugün anarşist hareketin sadece dünyanın geri kalanında değil, yaşadığımız coğrafyada da toplumsallaşıyor oluşuyla açıklamak gerek. Bu toplumsallaşma, bu örgütlenme, yaşamı devletsiz ve kapitalizmsiz var etmeye devam ettiği sürece, bu çarpıtmalara ve hatta yok saymalara, anarşizm, maruz kalacaktır.

Anarşizmin, ekonomik sömürünün yarattığı iktidar biçimlerine, devletin merkezi ve hiyerarşik yapısının yarattığı iktidar biçimlerine, erkek-egemen iktidarın farklı türlerine, insan merkeziyetçiliğin yarattığı uyumsuzluklara karşı; bireylerin öz-örgütlülüğüne dayalı, toplumu ve yaşamı yeniden yapılandırmaya yönelik, sadece bir düşünce değil, bir hareket de olduğunun; ve yine başka bir çarpıtmada olduğu gibi ütopik olmadığı, tarihinin gerçek deneyimlerine dayandığının tekrar tekrar anlatılması, bize düşendir.

Anarşist Gençlik: YÖK Olmasaydı

Üniversiteliler Düşlüyor; YÖK Olmasaydı Ne Olurdu?

6 Kasım, Yüksek Öğrenim Kurumu'nun (YÖK) kuruluş yıldönümü. Bu nedenle her yıl olduğu gibi bu yıl da pek çok üniversitede YÖK karşıtı etkinlikler ve eylemler düzenleniyor. Önceki yıllarda sembolik olarak diploma yakan ve "sistemin cahilleriyiz" şiarıyla üniversitelerde 6 Kasım'ı karşılayan Anarşist Gençlik, bu yıl herkese bir YÖK masalı anlatıyor. Masalın adı "YÖK olmasaydı". Anarşistler; İstanbul, Yıldız Teknik ve Mimar Sinan üniversitelerinde "YÖK olmasaydı ne olurdu?" diyerek uyuyanları uyandırıyor ve beraber düşlemeye çağırıyor.

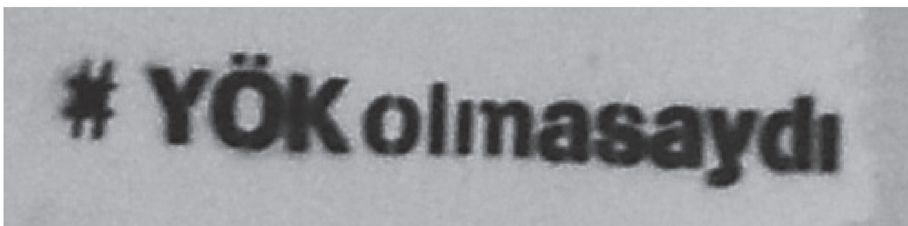

Anarşistler, üniversitelerde bulunan kameraların altına "YÖK olmasaydı bu kamera burada olmazdı", sivil polislerin kullandığı odanın kapısına "YÖK olmasaydı polisler olmazdı", bankamatiklerin üzerine "YÖK olmasaydı bankalar olmazdı", yemekhane turnikelerine "YÖK olmasaydı turnikeler olmazdı" afişleri astılar. Etkinlikler, 6 Kasım haftası boyunca devam edecek. Ayrıca etkinlikleri Facebook ve Twitter'da #YÖKolmasaydı başlığıyla takip edebilirsiniz.

Üniversiteliler 6 Kasım'da Beyazıt'a

Üniversite forumları 6 Kasım günü Beyazıt Meydan'ında ortak bir miting düzenleyecekler. "Ali İsmail Korkmaz Yaşıyor Üniversite Direniyor" sloganıyla düzenlenen mitinge Ozbi, Marsis, Praksis, Bulutsuzluk Özlemi gibi grupların çıkması planlanıyor. 6 Kasım Çarşamba günü Beyazıt Meydan'ında gerçekleşecek mitingde üniversiteliler, Ali İsmail Korkmaz maskeleri takacaklar. Yapılan yazılı açıklamada "6 Kasım üniversitelilerin isyan günü olacak" denildi.

Bir ANARŞİST masal;

Mesai saati içinde, takım elbise içinde, develer dekan iken, güveler ÖGB'yken, öğrenciler üniversite illüzyonunda tıngır mıngır yaşar iken. Anlayana naçizane bir masal anlattık, uyuyanı uyandıran, uyandırıp düşündüren; masalımızın adı YÖK OLMASAYDI?

Devlet baba, saraylarından birinde çok sıkılıyordu, üniversite denen bu sarayda da zulüm vardı ama azdı. Saraya zulmü arttıracak ve devletin sıkılmasını engelleyecek bir çocuk gerekliydi. Devlet baba bunun için bir çocuk doğurmak istedi. 1980'de Devlet babanın YÖK adında bir oğlu doğdu. YÖK, amcası Militarizme benziyordu, doğar doğmaz yeşil kundağı ve siyah postallarıyla hazır oldu. Bebekliği mutluydu YÖK'ün, oyuncakları tank ve tüfekle istediği gibi oynuyordu. Ağladığında ise babası ona "yasak" ninnisini söylüyordu. Emeklemeye kalmadan erkence ayaklandı YÖK, herkesin üstüne yürümekten, herkesi ezmekten çok hoşlanıyordu. Postalları her eskidiğinde, babası yenisini yaptırıyordu.

YÖK, gün geçtikçe büyüyordu. YÖK büyüdükçe sarayın halkı da onun zulmünden bıkıyordu. Bir yandan babası bir yandan oğlu, saray halkı için bıkkınlık çıldırmaya dönüşüyordu. Devlet baba halkını bildiği için YÖK'ü biraz yavaşlatmak istedi. Bir yandan YÖK'ü yavaşlatırken bir yandan da halkını sakinleştirmek isteyen Devlet baba, kız kardeşi Demokrasiyi çağırırdı saraya. Üniversite sarayının idaresinde olan YÖK, halasının kendisine karışmasını istemiyordu. YÖK babasına benziyordu; iktidarlıydı ve katı kurallar koymayı seviyordu. Halası ise katı kurallara karşıydı. Her ataerkil saraydaki gibi bu sarayda da kadın önemsenmezdi ve YÖK erkekti.

Devlet babanın kardeşi YÖK'ün diğer amcası Kapitalizm, her sene üniversite sarayına gelerek, diğer saraylarda çalıştıracağı kariyerist dalkavukları seçiyordu. YÖK, Kapitalizm amcasını çok severdi. Ancak YÖK'ün amcası çok kiloluydu, yer yine de doymazdı. O kadar çok yerdi ki; yeryüzünün ağaçlarını, ormanlarını ve toprağını bile yerdi, tüm sularını içerdi. Parayı çok seven amcası mutlu olsun diye YÖK de halkından haraçlar toplardı. Üniversitede yaşayan halktan bazıları haraç veremezdi, YÖK de onları faiz kırbacıyla kırbaçlar ve saraydan atardı. Devlet baba oğlu YÖK oynasın diye ona kameralar aldı. YÖK de kameraları sarayın her köşesine yerleştirdi. Böylece YÖK, kamera oyunuyla sarayın içindeki halkı izliyordu. Yani herkesi izliyordu. Günlerden bir gün saray halkından binleri izlenmekten sıkılıp kameraya kara boya attı ve görüntü aniden karardı. YÖK buna çok öfkelendi. Önce oyunbozanı buldu, sonra da üniversite sarayından kovdu. YÖK baktı ki sarayda yaşayanların bazıları oyunbozan, kendisiyle oynamak isteyenleri seçmesi gerektiğini düşündü. Seçtiklerini amcası kapitalizme överek sunardı. Böylece halkı seçilmek için çabalar ve oyunbozanlar olmazdı.

Ama oyunbozanlar oyunu bozmayı sürdürdüler. Oynansın diye konulan kameraları kurcaladılar; nereden nereye kim gitti, kim geldi diye kontrol için konan turnikeleri kullanmadılar; amca kapitalizmin oyuncaklarından olan bankamatiklerle ilgilenmediler; kapitalizm seçim için geldiğinde seçimlere katılmadılar. Oyunbozanlar oyunu bozdukça YÖK çıldırdı, zulümlerine zulüm kattı, babasından ve amcasından yardım istedi. Babasının muhafızları polisler, zaten hep saraydaydı ve YÖK'ü hep kollarlardı. Bunlar cani ceberrut varlıklardı. Farklı farklı görünüşleri vardı; bazıları halka benzediği için halkın içine sızardı bazılarıysa halka hiç benzemezdi. Adeta bir yaratık gibiydiler. Kafaları kocaman, ağızları ve burunları yok, gözleri ise tekti. Vücutları yumuşak değil, sertti. Ellerindeki tüplerden nefes alıp veriyorlardı. Diğer ellerinde ise sopaları vardı; kızdıklarında birbirlerine yaklaşıp oyunbozanlara ateşli gazlar püskürtüyorlardı. YÖK'ün amcası Kapitalizm ise üniversiteye muhafızları ÖGB'leri yollamıştı. ÖGB'ler, polisler gibi olmasa da en az polisler kadar gıcıktı. YÖK'ün yardımcılarından Rektör ve onun yardımcısı Dekan isimli dalkavuklar ise halkın içindeki bu oyunbozanları seven saray görevlilerini bulup belirlemekle ve kovmakla uğraşırlardı.

Halk birbiriyle konuşuyor, bu zulme karşı koymak istiyordu. Halkın kurtuluşu kendindeydi, yapacak bir şey vardı. Oyunbozanlar arttıkça oyun bozulurdu, halk bu oyunu bozmalıydı. Kulaktan kulağa konuşmalar yayılıyordu. "YÖK olmasa" diyenler özgürlükten bahsediyorlardı. "Özgürlük", bu söz, babadan amcaya iktidarın tüm sülalesinin korkulu kâbusuydu. Daha az zaman önce değil miydi bir iki ağacın özgürlüğü için halkın isyanı. Bu isyan ateşi sarmıştı baba Devlet'i, amca Kapitalizm'i. Korkutucu bilinen polislerin kaçışını ise kim unutabilirdi.

Oyunbozanların kudreti, belli ki sarayın dışındaki arkadaşlarından ve kardeşlerinden gelmekte. Sarayların uzağındaki düz ovalardan ve dik dağlardan gelmekte. Şehrin sokaklarından ve köylerin patikalarından gelmekte.

Şimdi oyunbozanların elden ele verdiği bir kağıt parçası bu. Diğer masallardaki gibi, gökten düşen bir niyet gibi. Şimdilik YÖK'ün olmadığı bir diyarı düşleyenlerin niyeti.

Gökten üç kağıt düşmüş biri anlayana, biri anlayıp da anlamamış gibi yapana, biriyse hiç anlamayana... Tekerlemede söylemiştik, bu uyutan değil uyandıran bir masal. Uykumuz kaçtıysa eğer, biraz düşünmek yeter. YÖK'ün olmadığı bir dünya için düşlemek ve düşlediğini eylemek ister.

ANARŞİST GENÇLİK
www.anarsistgenclik.org

**** Üniversitelerde Anarşist Gençlik tarafından dağıtılan bildiri.***

İşçiler, İşsizler Öğrenciler Sokakta

Dario Antonelli

İtalya'da eylem ve mitingler farklı yerellere yayılmaya devam ederken, NO MUOS ve NO TAV gibi halk hareketleri gittikçe önem kazanıyorken, İtalya'da neler yaşandığını FAI'den (İtalya Anarşist Federasyonu) Dario Antonelli bizlerle paylaştı.

18 Ekim'de sendikalar (USB, Cobas, Unicobas, CUB) ve anarkosendikalist sendika (USI), hükümetin işçilere yönelik ekonomi politikalarıyla ilgili olarak kamu ve özel sektörde genel grev çağrısında bulundu. Bu çağrıyla beraber, Roma'da 30.000 işçinin katıldığı bir miting gerçekleştirildi. Roma'da ve farklı birçok şehirde yapılan eylemlerde, hükümetin son dönem yoğunlaştırdığı sömürü politikalarına karşı yerel işçi mücadelelerini geliştirme ve dayanışma kararı alan Anarşist Federasyon ve anarkosendikalistler de eylemlere katılma ve mücadeleyi örgütleme kararı aldı.

19 Ekim günü Roma'da 50.000'i aşkın kişi ekonomi politikalarına, tasarruf önlemlerine, ücretlere, evden çıkarmalara, doğanın yok edilmesine karşı sokaklarda ve meydanlardaydı. Eylemin amacı, farklı yerel mücadeleleri bir araya getirmekti. Bu eylem, otonom gruplar, barınma hakkı için mücadele edenler ve evlerinden atılanlar, bazı sendikalar ve birkaç siyasi parti tarafından organize edildi. Ekonomi Bakanlığı önünde polisle yaşanan küçük bir çatışmanın ardından eylem, Ulaşım Bakanlığı önünde hızlı trene(TAV) karşı yapılan protestoyla sona erdi. Porta Pia Meydanı'na çadır kamp kuruldu ve işgal edilen meydana bakan çağrıldı. Meydan, üç gün boyunca işgal edildi. Bakanla görüşülmesinin ardından "Bakan bizi dinlemeyecek" diyerek işgal sonlandırıldı ve diğer şehirlerde yerel eylem çağrılarında bulunuldu. Uluslararası Anarşist Federasyon'un Roma kolu olan Carlo Cafiero örgütü, 19 Ekim'deki eylemlerde anarşist bayraklarıyla ve pankartıyla yer aldı. Ancak federasyon, eylemi ulusal çapta desteklemedi.

Roma'daki çadırlı eylemler, yeni bir hareket değil. Bu, evlerinden zorla çıkarılan insanların sıkça kullandığı bir eylem tarzı. Bu eylemi genellikle, evlerine haciz konan insanlar hükümet binalarının önünde gerçekleştiriyorlar. Ancak böyle bir eylem, ilk kez genel grevle desteklenen büyük bir miting sonrasında gerçekleştirildi. Eylem sonrasında gerçekleşen forumlarsa, çok da istenildiği gibi, herkesin katılım gösterdiği toplantılar olmadı. Eyleme genelde öğrenciler, göçmenler ve genç işçiler katıldı. Ancak bahsi geçen grupların bu tarz eylemlere katılımın az olduğu göz önünde bulundurulduğunda, örgütlenen son eylemler farklı kesimlere hitap etmesi açısından önem taşıyordu.

İtalya'da, Yunanistan'da olduğu gibi sağ ve sol partiler ekonomik krize ilişkin aynı paketi sunuyorlar: Tasarruf önlemleri, düşük ücret, haklarda kesinti ve baskı. İşsizlik %15'lere ulaşmışken, genç işsizlerin oranı %40'lara varmışken, hükümet kriz ve borç bahanesiyle işçilerden "daha büyük fedakarlıklar"da bulunmalarını istiyor. İtalya'da birçok yerelde ise farklı alanlarda mücadele büyüyor.

Geleneksel politik partiler bir krizin içinde. İnsanların birçoğu artık siyasi partilere güvenmiyor, geçtiğimiz genel seçimlerde oy vermeme oranındaki artış da bunun bir göstergesi. Yeni kurulan siyasi partiler olsa da bunlar çoğunlukla popülist partiler ve tek istedikleri politik krizden faydalanarak gücü ellerine almak.

Tabi ki, işçilerin genel grevinin ardından Roma'daki 19 Ekim eylemleri, önemli bir dönüm noktası. Bu eylemin başarılı olup olamadığını ve önemini, önümüzdeki aylarda daha iyi anlayacağız. Geleneksel patron sendikaları değer kaybederken, özellikle yerellerde, işçilerin öz-örgütlülüğü gündeme geliyor. Anarşistlerse yerellerden başlayarak bu mücadelelerle dayanışma gösteriyor, devrimci bir bakış açısıyla öz-örgütlülüğü ve doğrudan eylem pratiklerini geliştirmeye çalışıyor. NO TAV gibi ekolojik yıkıma karşı olan ve NO MUOS gibi militarizme karşı olan yerellerdeki halk hareketleri ise, şu an mücadele için en önemli örnekler haline geliyor.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (6)

Çeviri: Özgür Oktay
ozoktay@meydangazetesi.org

Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisinin bu sayıdaki yazısını, yine anarşist ekonomi üzerine yakın zamanda yapılan bir derleme kitap çalışmasından aldık. "Özgürlüğün Birikimi-Anarşist Ekonomi" adıyla AK Yayınları'ndan 2012 yılında çıkan bu kitap, küresel kapitalizmin derinleşen krizinin analizi ile yetinmeyip, anarşizmin tarihini ve günümüzdeki pratiklerini de göz önüne alıyor ve kapsamlı anarşist ekonomik bir *vizyon oluşturuyor. Kitap aynı zamanda, anarşist geleneğe uygun olarak, ekonomi teorisyenlerini, farklı uzmanlıkları olan yazarlarla, tarihçilerle ve eylemcilerle buluşturuyor. Özellikle ekonomi deneyimleri barındıran b*ölümden çevirdiğimiz Uri Gordon'*un yazısının, Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizimizle benzer kaygıları taşıyor oluşu bu sayıda yer vermemizin temel nedenleri arasında. Kitapla ilgili devam etmekte olan başka bir çalışmamızı, yakın bir zamanda sizlerle paylaşmayı hedefliyoruz.*

Pratikte Anarşist Ekonomi

Uri Gordon

Kapitalizmi eleştirmek, açıkça anarşist bakış açısıyla bile olsa yeterli olamaz. Sadece özgür ve eşit ekonomik düzenlemelerin modellerini kurmak da, ne kadar ilham verici ve gerçekçi olsa da yeterli olamaz. Bunlara ek olarak, anarşist ekonomi tartışması buradan oraya gitmenin yollarına bir bakışı da içermelidir. Diğer bir deyişle, anarşist ekonomiyi günümüzdeki pratikler açısından incelemek ve bunların daha genel bir devrimci anarşist strateji bağlamındaki rollerini değerlendirmek gerekir.

Bu bölümde anarşistlerin ve sempatizanlarının bugün uyguladıkları mevcut ekonomik pratikleri tarayıp değerlendirerek böyle bir tartışmayı başlatmaya çalışıyorum. Anarşistler, geleneksel, kar-odaklı kapitalist ekonomiden ayrılan ekonomik pratikleri faaliyete geçirmek için nasıl örgütleniyorlar? Toplumsal mücadelenin güncel durumunda anarşist ekonomilerin karşısına çıkan zorluklar ve fırsatlar nelerdir? Ve toplumun devrimci dönüşümüne ve kapitalizm yerine hiyerarşik olmayan, yabancılaşmamış üretim ve paylaşım biçimlerinin konmasına ne derece anlamlı bir katkı sunuyorlar?

Ardından, kapitalizme direnmenin bir biçimi olarak anlamlı olan, anarşistlerin günlük işlerin örgütlenmesinde sergiledikleri çeşitli ekonomik pratikleri incelemeye başlıyorum. Daha sonra bu pratikleri devrimci anarşist düşünce içindeki birkaç önemli güncel kavram çerçevesine yerleştirmeye çalışacağım: doğrudan eylem, faaliyetle propaganda ve yıkıcı politika. Kuşkusuz çoğu anarşist geleneksel ekonomiye de katılır—ücretli çalışır, satın alır, hizmet ücreti öder. Fakat burada bizi ilgilendiren şey anarşistlerin bu yaygın üretim, tüketim ve değişim biçimlerine karşı giriştikleri pratiklerdir.

Anarşistlerin uyguladıkları çeşitli ekonomik pratiklerin bir taramasına dönmeden önce seçilen örneklerin geniş yelpazesine dikkat çekmek gerekir. Bazı okurlar buradaki bazı örneklerin aslında anarşist olmadıklarını öne sürerek dahil edilmesine itiraz edebilirler. Örneğin alternatif para birimleri sembolik değişim aracı olduğu için ve işçi kooperatifleri ücret ödendiği için, anarko-komünistler tarafından eleştirilecektir. Bu yüzden bahsedilenler kapitalizmin içinde birer ada olmakla kalmayıp, ücretlerin olmadığı ve ürünlerin değişimle değil ihtiyaca göre paylaşıldığı, bir anarşist-komünist toplum öngörüsü olmak için de yeterli değildir. Benzer şekilde, uygarlığın primitivist eleştirisini kuvvetle savunan anarşistler burada verilen çoğu örneğe, evcilleşme ve akılcılık temelinde devam ettikleri için kesinlikle itiraz edecektir.

Bunlar kesinlikle temelli itirazlardır. Yine de yelpazeyi olabildiğince geniş tutmayı seçtim, çünkü en azından anarşizmle yeni tanışan ve iç tartışmalarına aşina olmayan okurlar bu alandaki pratiklerin tüm çeşitlerinin tanıtılmasını ve kararın kendilerine bırakılmasını hak ederler. Fakat daha genel olarak pratikteki anarşist ekonomi tartışmasının tamamının mükemmelliğe uzak ve deneyselliğe yakın bir mercek altında gerçekleşmek zorunda olduğunu vurgulamak isterim. Bu, Terry Leahy'nin tasfiyeci ve karma stratejiler arasında yaptığı ayırımdır, yani anarşist idealleri tümüyle içeren stratejiler ve bazı yönlerden kapitalizme dayanmaya devam edenler arasındaki ayırım.[1] Karma stratejiler her zaman toplumsal direnişin anarşist repertuarının bir parçası olmuşlardır. Ama önemli olan karma stratejilerin, arzulanan toplumsal değişimin amacını (yani kapitalist sistemin bir reformunu) zaten içeren bir strateji olarak mı, yoksa kapitalist toplumsal ilişkilerin her yere nüfuz etmiş olması karşısında zorunlu ama geçici bir ödün, daha kapsamlı toplumsal değişime doğru bir sıçrama tahtası olarak mı görüldüğüdür. Leahy'nin savunduğu gibi,

Karma stratejiler bir ölçüde kapitalizmle ortakyaşar. Kapitalizmin bazı aşırılıklarını iyileştirdiği için kapitalist sınıfın işine yarıyor gibi görülebilir. Fakat aynı zamanda bir sistem olarak kapitalizmin kültürüne ve ekonomisine karşıttırlar. Yeterli zaman ve yaygınlık sağlandığında kapitalizm yerine tamamen farklı bir şey getirirler... Anarşist ütopyanın sunduklarının en iyisinden başka bir şey istemeyenler için yapılacak şey, seyyar olmak ve karma fırsatları çıktıkça yakalamak ve tükendiklerinde tekrar yola devam etmektir.[2]

Aşağıdaki örnekleri bu kapsayıcı ve deneysel ruhla sunuyorum. Yer sınırlı olduğu için tartışma yüzeysel kalsa da, bu sergileme boyunca ilgili kaynaklara referans verdim ve okuyucuyu daha fazla bilgi ve analiz için buralara yönlendiriyorum.

Anarşist Ekonomik Pratiğin Çeşitleri

Çekilme

Belki de bir pratikten ziyade bir "pratik etmeme" olarak daha iyi tanımlanabilecek olan, "çekilme" terimi anarşistlerin çeşitli şekillerde kapitalist ekonominin merkezi kurumlarına —öncelikle de ücret sistemine ve satılan malların tüketimine— katılmaktan imtina etmesini belirtir. Böyle bir stratejinin amacı, kapitalizmin girdileri olan insan emeği ve kültürel meşruiyeti azaltmak ve enerjisini bitirerek kapitalizmi zayıflatmaktır. Kuşkusuz kapitalizm ilişkilerin yaygınlığı yüzünden çekilme seçenekleri en iyi halde bile kısmi kalıyor. Çoğumuz hayatta kalmak ve başka bir şekilde elde edilemeyen ihtiyaçları satın almak için başka birine çalışmak zorundayız. Yine de kapitalizme katılımı önemli ölçüde azaltılabileceği ya da kapitalizmin farklı nitelikteki boşluklarını bulmanın yolları vardır. Anarşistler tam zamanlı iş aramak ve hayat boyu bir kariyer peşinde olmaktansa yarı zamanlı ya da gezici işleri tercih edebilirler. Belki de zorunlu olarak ve yabancılaşmış üretimde çalışmanın kaldırılması yolunda, temel ihtiyaçlarını karşılayacak kadar kazanırlar ama çok gerekli olmadıkça ücretli işlere fazla zaman ayırmazlar.[3] Barınma konusunda, bir yaşam alanını kiralamak yerine işgal etmek de kapitalizme katılmaktan imtina etmektir. Gerçi bu seçenek çoğu ülkede daha kısa sürdürülebilir çünkü neredeyse kesin olarak boşaltma ile son bulur. Anarşistler ayrıca dayanıklı malları tekrar kullanarak ve geri dönüşüme sokarak, yiyecekleri marketten satın almak yerine atıkları değerlendirerek ya da kendi yetiştirerek metaların parayla dolaşımını azaltabilirler.[4]

Uri Gordon:

Loughborough Üniversitesi'nde Politik Teori konusunda öğretim üyesidir ve anarşist hareketin güncel tartışmaları üzerine araştırmaları vardır. *"Anarşi Yaşıyor! Pratikten teoriye Anti-otoriter politika"* (Pluto yayınları, 2007) kitabının yazarı ve *"Duvara Karşı Anarşistler: Doğrudan Eylem ve Filistin Halk Mücadelesiyle Dayanışma"* (AK, 2013) nın editörlerindendir. İngiltere ve İsrail başta olmak üzere Avrupa'daki birçok mücadeleye aktif katılmıştır.

Böyle pratikler tek başlarına hiçbir zaman kapitalizmi yok edemezler çünkü son tahlilde kişisel yaşam şekli seviyesinde kalırlar ve kapitalizmin boşluklarında var olmak ve artıklarını tüketmek için onu varlığının devam etmesine bağlıdırlar. Yine de çekilme stratejileri, kapitalizmden ayrı bir alan yaratmanın yanı sıra mutluluğun yolunu işyerine ve tüketime adanmak olarak gösteren kapitalizm ideolojilerin reddini ifade ettikleri için diğer pratiklerle iyi bir bütün oluştururlar.

Anarşist sendikalar

Çoğumuz ücretli emekten kaçamıyoruz ama haklarımızı korumak ve kapitalist işyerindeki koşulların iyileştirilmesi için mücadele etmek için anarşist bir sendikaya katılmak yaralı olur. Bugün en büyük anarşist sendikalar İspanya'da (CNT, CGT) ve Fransa'dadır (CNT-AIT). İngilizce konuşulan ülkelerdekilerin en önemlisi Dünyanın Endüstri İşçileri (IWW) dir. 2000 üyesinin çoğu ABD'dedir ama Kanada, İngiltere ve Avustralya'da üyeleri vardır.[5] Yüzyıl önceki şatafatlı günlerine kıyasla çok küçülmüş olsa da IWW —çoğunlukla matbaa, geri-dönüşüm, perakende ve sosyal hizmetler sektörlerindeki— birçok küçük ve orta ölçekli firmada çok aktiftir. Son on yılda, New York şehrindeki göçmen antrepo işçilerini örgütlemenin yanı sıra örgütlü Starbucks kahve zincirinde çalışan baristaların mücadelesi ile öne çıktı. Anarşist sendikalar üyelerinin gözünde sadece kapitalist sistemde işçilerin adına mücadele eden örgütler değil, daha çok, sistemi ortadan kaldırmayı amaçlayan radikal toplumsal hareketin parçasıdır. IWW'nin anayasasının girişinde belirttiği gibi, işçi sınıfı ve işveren sınıfı arasındaki mücadele "dünyanın tüm işçileri sınıf olarak örgütlenip üretim araçlarını alıp ücret sistemini kaldırarak dünya ile uyumlu yaşayana dek sürmelidir."[6] Bu anarko-sendikalizmin stratejisidir.[7] Bütün sektörlerde işçilerin çoğunluğunun militan işyeri örgütlerine katılmaları, örgütlü güçleriyle kapitalizmi zayıflatıp genel grev yapmaları. Bu noktada işçiler üretimi sadece daha iyi şartlarla pazarlık etmek için durdurmayacaklar, aynı işçi sendikalarının ekonomiyi komünlerle birlikte demokratik planlama ile çalıştıracakları, anarşist bir toplum kurmak için fabrikaları ve arazileri işgal edecektir.

İşyeri ve üniversite işgalleri

Eylemin "üretim noktasında" gerçekleştirilmesi açısından sendikalizmle ilişkili başka bir taktik de işyeri işgalidir. Bu tip eylemlerde, işçiler —işten atılmalara direniş aracı olarak, grev sırasında grev kırıcıların işe alınmasını engellemek için, daha yaygın ekonomik kriz ve toplumsal ayaklanma koşullarında üretimi kendi eline alıp yönetmek için— kendilerini fabrikaya kapatırlar. Geçen yüzyıl boyunca işyeri işgaller dalga dalga gerçekleşti. En önemlileri İtalya'da 1920 "sıcak yazı",[8] Fransa'da 1968 Mayıs olayları,[9] ve 2002 Arjantin ayaklanmasıdır.[10] Yakın zamanda, son finansal krizin ardından gelen işten çıkarmalar ve fabrika kapatmalarına tepki olarak —İngiltere'de ve Kuzey İrlanda'da Visteon otomobil fabrikaları (önceden Ford) Kanada'da yedek parça üreticisi Aradco, ve Şikago'da Republic Pencere ve Kapı fabrikası dahil olmak üzere— daha şimdiden birkaç fabrika işgali oldu. Bu işgaller sonunda yönetimle anlaşarak işçilere daha iyi tazminatlar sağlasa da, aynı zamanda dayanışmanın güçlü bir örneğini gösterdiler ve işçilerin militanlığının yükseldiğine ve bunun genişlemesinin mümkün olduğuna işaret etti.

İşyeri işgalinin mantığını "bilgi fabrikasına" genişleterek,[11] üniversite işgalleri de yüksek öğretimin şirketler tarafından işgaline karşı direnmeleri ve özyönetim uygulamaları ile birer anarşist ekonomik pratiği olarak görülebilir. Üniversite işgalleri, Fransa 1968 Mayısı ve 2008 kışındaki Yunan isyanlarında olduğu gibi geniş çaplı protesto dönemlerinin özelliklerindendir. 2008'de New York şehrindeki New School, yöneticisinin yeniden yapılanma politikalarını protesto etmek için işgal edildi ve İngiltere'de otuzu aşkın üniversite, İsrail ordusunun Gazze saldırısını protesto etmek için işgal edildi. En son, İngiliz öğrenciler harçlardaki artış ve eğitim bütçesindeki kesintilere tepki olarak ülke çapında işgaller gerçekleştirdiler.

Kooperatifler ve komünler

Kooperatifler üretim, tüketim ya da barınma için kurulabilen, demokratik olarak çalıştırılabilen birliklerdir. Bu şekilde işçilerin kooperatifleri, işçilerin sahip olduğu ve yönettiği işletmelerdir. Üretim, harcama ve ücret hakkındaki kararları yöneticilerin otoriter olarak verdiği ve işçilere zorla kabul ettirildiği, normal özel firmalardan farklı olarak kooperatiflerde bu kararlar demokratik olarak, her bir işçinin eşit söz hakkı olan toplantılarda alınır. Tüketici kooperatifi ise düzenli olarak toptan mal almak (çoğunlukla gıda) ve düşük fiyatla üyelerine dağıtmak için bir araya gelen bir grup insandır. Barınma kooperatifleri genellikle üyelerinin odalarda kaldığı ve komünal kaynaklarını paylaştıkları bir binaya sahiptir. Kooperatifler genellikle İngiltere'deki ilk tüketici kooperatiflerinden Rochdale Eşitlikçi Öncüler Cemiyeti'nin 1944'te kabul ettiği yedi "Rochdale Prensibi"ne benzer prensiplere bağlı kalırlar. Güncel örneklerinden birinde şöyledir: Açık ve gönüllü üyelik; üyeler arasında eşit kontrol; faiz ya da temettü olarak sınırlı yatırım getirisi; karın üyeler arasında adaletli dağılımı; ticari amaçlara ek olarak eğitim ve toplumsal amaçlar; diğer kooperatiflerle işbirliği ve toplumsallık.[13] Komünler, üç tipteki kooperatifleri tek düzende birleştiren, amaca yönelik topluluklar olarak görülebilir. Üyeler tek bir evde ya da köydeki ayrı hanelerde birlikte yaşarlar, üretken kaynakları (tarım arazisi ve atölyelerin yanı sıra kolektif işletilen hizmet ya da turistik birimleri) ortaklaşa sahiplenirler ve tüketimlerini kolektif olarak yönetirler. Komünler belki de anarşist ekonominin en iddialı çeşididir çünkü anarşist ekonominin özel bir eylem olarak değil geniş

çapta, günlük hayatın her alanında uygulanabileceği ortamlardır.

Yerel para birimleri

Katılanların kar etmeden ya da standart ulusal para birimini kullanmadan mal ve hizmet değişimi yapabileceği gönüllü, özyönetimli ağlar, son iki onyılda dünya çapında hızla çoğaldılar. Otuz iki ülkeden böyle 152 sistem, Bütünleyici Para Birimi Bilgi Merkezi'ne kayıtlı gözüküyor ve bunların toplamda yaklaşık 338.000 üyesi ve yıllık 56 milyon doları aşan işlem hacmi bulunuyor.[14] Bu sistemler, yasal ulusal para yerine bağımsız değişim aracı olarak yerel para birimi ve kredilerin değişik biçimlerini kullanırlar. Bu krediler, kupon ya da notlar ulusal paraya denk olabilirler ya da çalışma saati gibi farklı bir standarda dayalı olabilirler. İngilizce konuşulan ülkelerde en yaygın çeşidi Yerel Takas Ticaret Sistemi'dir (LETS). Bir LETS üyelerine her yıl, her birinin becerilerini, sundukları hizmetleri ve iletişim bilgilerini bildirdiği bir rehber gönderir. Her yeni üye, normalde bir saat çalışmaya karşılık gelen "kredi"lerden bir miktar alır ve diğer üyelerden hizmet alarak bunları harcayabilir ya da hizmet vererek kazanabilir. Yerel para birimleri, yerel üretimin tüketimini teşvik eder ve zenginliğin büyük şirketler tarafından kaçırılması yerine topluluk içinde dolaşmasını sağlar. Yaratılan değişim ağı aynı zamanda topluluktaki dayanışmayı ve karşılıklı yardımlaşmayı artırmaya yarayabilir. Böyle sistemler genelde açıkça anti-kapitalist değildir ve standart ekonomin tamamen yerini almaktan ziyade tamamlayıcı olarak tanıtılırlar, ama anarşistler bir karma strateji olarak böyle sistemleri başlatıp katılırlar.

Bomba Değil Gıda

ABD'de yaygın olarak düzenlenen Bomba Değil Gıda etkinliklerinde, anarşistler besleyici vegan yemekler pişirip kamusal alanlarda parasız dağıtırlar. İlk BDG grubu, 1980'de Cambridge, Massachusetts'te nükleer ve diğer silahlara karşı kampanyaya eşlik etmek için kuruldu. Bu pratik hızla yaygınlaştı ve bugün dünyada faal 400'den fazla gruba ulaştı. BDG etkinlikleri açıkça yardımseverlikten ziyade bir protesto eylemi olarak sunulur. BDG, bir yandan ödeme gücünden bağımsız temel insan hakkı olarak gıda fikrini desteklerken, diğer yandan toplumsal ihtiyaçlar yerine ordu ve silah endüstrisine akıtılan devasa yatırımlara karşı toplumsal muhalefet yaratır. Hareketin elkitabına göre, "*Bombaları durdurmaya en çok katkı sağlayan şey bizim ölüm kültürünün ekonomik ve politik yapılarından çekilmemizdir. Bireyler olarak çoğumuz savaş-vergisi direnişine katıldık; örgütlü olarak, yaygın ekonomik paradigmanın* dışında çalışıyoruz. Kar için çalışmıyoruz; aslında dağıttığımız gıdanın değeriyle karşılaştırıldığında çok az parayla faaliyet gösteriyoruz." Tümüyle şiddetsiz doğasına rağmen BDG etkinlikleri çoğu zaman, çoğu yerel yönetimin yoksullara ve evsizlere karşı düşmanlığını yansıtan, engellemelere ve gözaltılara maruz kalır. BDG grupları düzenli etkinliklere ek olarak aktivist toplaşmaları ve protesto kampları için de yiyecek sağlarlar ve San Francisco depremi ve Katrina Kasırgası gibi büyük afet bölgelerine ilk gidenlerden olmuşlar ve felaketzedelere yemek sağlamışlardır. Bu ağ aynı zamanda, aktivist gruplarda oybirliği ile karar-alma pratiğinin yaygınlaşmasına büyük katkılar sunmuştur.

Bedava dükkanlar ve "gerçekten, gerçekten bedava pazarlar"

Bunlar giysi, kitap, alet ve ev gereçleri gibi malların —yanı sıra bisiklet tamirinden tarot falına kadar servislerin— para kullanmadan alınıp verilebildiği geçici ya da sabit mekanlardır. Bedava dükkanlar genelde işgal edilmiş mekanlarda ve kültür merkezlerinde sabit bir yerde kurulurken, "gerçekten, gerçekten bedava pazarlar" genelde her ayın son haftasonu yapılan düzenli etkinliklerdir. Bu iki inisiyatif de —Bomba Değil Gıda gibi— bir hediye ekonomisini ortaya koyar ve yayarlar. Hediye ekonomisi, antropolojide kabile ve geleneksel toplumlar bağlamında geniş olarak araştırılmıştır, ama herhangi bir aile ya da arkadaşlık ağı içerisinde de kolayca görülebilir.[16] Hediye ekonomilerinde bireyler diğerlerine bedava mal ve hizmet verirler ve karşılığında anında hiçbir şey almazlar. Fakat davranışlarında hediye verme pratiğini sürdürürken yaygın karşılıklılık kültürünün bir parçası olarak onlar da hediye alacaklarını bilirler. Bir anarşist pratik olarak hediye ekonomisi, tümüyle farklı bir değişim kültürünü başlatarak kapitalizme en uzak yerde duruyor ve onun yapılarına katılımı en aza indiriyor.

Kendin-Yap kültürüyle üretim

Anarşizmin, Dada ve soyut dışavurumculuktan beat şiiri ve bilim-kurguya kadar, sanatsal ve karşıt-kültür hareketler ile ilişkili uzun bir tarihi vardır. Daha yakın zamanlarda, anarşistlerin görsel sanatlar, tiyatro ve müzik alanlarında öne çıkan bir etkisi, kültür üretiminde kendin-yap ruhunun yükselmesi olmuştur. Bu yaklaşımda, sanat ve kültür üretimi, halka ait ve profesyonel olmayan, şirket çıkarlarından ve kapitalist kültür endüstrisinin baskılarından bağımsız bir etkinliktir. Ekonomik bir pratik olarak KY etiği, kültürel üretimde ulaşılabilirlik, kamu, özerklik ve kendine-yeterlik gibi anarşist değerleri sergiler. Politik pratik olarak çoğu zaman anarşist mesajlar ve toplumsal eleştiriye eşlik eder ve güncel anarşist aktivizmin yükselişinde başlıca ilham kaynaklarından biri olmuştur.[18] Bu yaklaşımın geliştirildiği belki de en önemli alan punk hareketiydi. Çoğu punk grubu kendi müziklerini kendi kaydedip bağımsız etiketle üreterek yola çıkar, gösterilerini ticari yerler yerine evler ve garajlarda yaparlar. KY kültürü, punk hayranları arasında albüm ve konser yorumları yanı sıra şiir, çizgi roman, makale ve tarifler içeren, fotokopi ve kolajla oluşturulan resimler, elle çiziktirilmiş ve baskı harflerin karışımı ile üretilen amatör fan dergi (fanzin ya da zin olarak bilinir) akımını yarattı. Punk müzikten bağımsız olarak KY etiği, kamusal alanlarda gösteri yapan sokak tiyatrosu topluluklarının çalışmalarında, işgal mekanlarında sergi açan anarşist sanat kolektiflerinde ve internette ortaklaşa web tasarımı yapılan projelerde açıkça görülür.

Elektronik Kolektifler

Kendi başına bir anarşist inisiyatif olmasa da, yorumcuların dikkati çektiği üzere, internetin özgürlükçü ve komüniter özellikleri vardır: "hiyerarşik olmayan bir yapı, düşük işlem giderleri, küresel arama, ölçeklenebilirlik, hızlı cevap süresi ve müdahale-atlatmaya yarayan (dolayısıyla sansürü engelleyen) alternatif bağlantılar."[20] Madalyonun diğer bir yüzü (e-tüketimcilik, gözetleme ve sosyal yalıtım) olsa da, internetin merkezsizleşmiş yapısı "kolektife dayalı, denklerle ortak üretim" ve "gruba genelleştirilmiş değişim"e dayalı özgür bilgi ekonomisine önayak olmuştur.[21] GNU/Linux işletim sistemi ve Wikipedia projelerine katkıda bulunanlar parasal karşılık almadan bilgiyi üretip dönüştürürler. Motivasyonları "hacker etiği" ile ifade edilen itibar ve yaptığı işten aldığı keyiftir.[22] Birçok anarşist elektronik kolektifin gelişmesinde aktif katılımcıdır ve Avrupa'da ayrıca gelişmiş bir HackLab —toplama bilgisayarlar ile bedava internet erişimi ve programlama eğitimi sağlayan kamusal alanlar— ağı vardır.

Anarşist Ekonomi ve Devrimci Strateji

Günümüzde uygulandığı şekliyle anarşist ekonominin somut örneklerine baktığımıza göre, tartışmanın ikinci aşamasına geçebiliriz: Böyle örnekler daha geniş devrimci anarşist hedeflere nasıl bağlanabilir ve bu bağlamda karşılaşılabilecek fırsatlar ve zorluklar nelerdir? Bu soruları netleştirmek için bu pratikleri yorumlayabileceğimiz üç farklı stratejik bakış açısı önermek istiyorum: yapıcı doğrudan eylem, faaliyetle propaganda ve yıkıcı politika.

Anarşist politikanın ana unsurlarından doğrudan eylem ruhu çoğu zaman sadece yıkıcı ve önleyici biçimiyle tanınır. Örneğin eski bir ormanın kesilip tarla yapılmasına karşı çıkan anarşistler kendilerini ağaçlara zincirleyip buldozerleri engelleyerek ya da çalışmalarına sabotaj yaparak doğrudan eylemde bulunurlar. Bu anlamda doğrudan eylem çoğu zaman, imza toplayan politikacılar ya da mahkemeler aracılığıyla hukuki engelleme oluşturmak —adaletsizliği düzeltmeleri için anarşistlerin karşı çıktığı kurumlara başvurarak sembolik meşruiyeti aynı kurumlara genişleten bir "talep politikası"—gibi başka eylem yollarına karşı yapılır. Yine de doğrudan eylemin, anarşist ekonominin şimdiki zamanda yapılan pratiğinde görülen, yaratıcı ve yapıcı bir yönü de vardır. Yapıcı doğrudan eylem demek, farklı toplumsal ilişkilere dayalı bir dünya arayışında olan anarşistlerin bu dünyayı kendilerinin inşa etmesi demektir. Bu bağlamda, toplumsal değişimin başarılı olması için mevcut kurumlara saldırmanın yanı sıra (yerine değil) kapitalizmin, devletin, ataerkilliğin vb. yerine gelecek örgütlenme biçimlerini hazırlayıp geliştirmek gerekir. Bu yüzden, bugün anarşistlerin uyguladığı kooperatifler, Kendin-Yap kültürü ve hediye ekonomileri kapitalizmin yerine geçecek gerçekliklerin alt yapısı olarak görülebilir. Tanıdık Wobbly sloganını kullanırsak, "yeni toplumun yapısını eskisinin kabuğunda oluşturulması."[23]

Bu bağlamda, anarşist ekonomik pratiklerin sonuçta kapitalizmin dışında değil içinde işlediği anlayışı önemlidir. Yukarıdaki taramada görüldüğü gibi, anarşist ekonomi pratik biçimlerinin çoğu hiçbir şekilde kapitalist ekonomiden tamamen kopmuş değildir. Aslında çoğu, kapitalizmin içinde olsa da farklı bir iç mantık ile işleyen ve insanlar arasında alternatif toplumsal ilişkileri yayıp çoğaltarak egemen sistemi sürekli içeriden çökertmeye çalışan adalar olarak görülebilir. Oyunun adı bulaşmadır, ama kapitalizme bulaşma girişimi, aynı zamanda karşılığında bulaşılma, dahil olma süreci, ya da Situasyonist terimi kullanmak gerekirse geri-entegrasyon tehlikesini taşır. Anarşist ekonomik pratikler, projenin finansal sürdürülebilirliği zamanla politik öneminden daha öncelikli hale geldiği ve sadece başka bir tür işletme olduğu durumu engelleyebilir mi? Bu cevaplaması kolay bir soru değil. Ama Andy

Robinson'un yorumunda dediği gibi, anarşist kalmak için, anarşist işletme bir araç olarak çalışır, sistemden dışarı doğru bir akışın aracı olarak, hiçbir zaman kendinde bir amaç olarak değil. Bir anlamda sistemin içinde çalışıyor, egemen biçimleri ve araçları kullanıyor olabilir; ama niyet ve arzu seviyesinde dışarıda kalmalıdır ve hiçbir zaman bu biçimlere ve araçlara indirgenememelidir. Bunlar her zaman, bir amaç için kullanılıp amaca hizmet etmediğinde atılacak stratejik tercihler saymalıdır. Şüphesiz, geri-entegrasyon tehlikesinin gergin ipi, onu böyle ifade ederek yok olmaz... Ama bu riski az çok yaratıcı yollarla, dışarıya olan isyankar arzuyu sürdürmek konusunda az çok etkili yollarla aşmak mümkündür.[24]

Geri-entegrasyon konusundaki yapılan bu yorumlar, iki yoruma daha yol açıyor. İlk olarak; anarşist ekonomik pratikler, stratejik boyutunun yanı sıra anarşistler arasındaki daha geniş, "öncü politikaya" etik bağlı olmalıdır—yani kullanılan araçların kendileri, anarşist toplumsal geleceğin embriyo halindeki temsilleri olmalıdır. Böylelikle anarşist değerler günlük eylem ve pratikte ifade bulurlar ve eşitlikçi toplumsal ilişkilerin sadece "devrimden sonra" geçerli olmasını beklemek yerine hareketin kendi evinde gerçekleştirilmesi vurgulanır.[25] İkinci olarak; yapıcı doğrudan eylem içinde, stratejik ve etik boyutlarından çok ayrı, bireyci anarşist bir motivasyonun işbaşında olduğu görülebilir. Bireyci bakış açısıyla aktivistler anarşist pratiklere, sadece toplumu değiştirmek için değil, basitçe böyle farklı toplumsal ilişkiler içinde yaşamak ve kapitalist toplumun beklentilerine uyum sağlamaktansa yoldaşları ile eşitçe yaşamak arzusu ile katılırlar.

Fakat stratejik boyuta dönersek, hemen bir soru ortaya çıkar: Eğer yeni toplumun inşası anarşistlerin kendi işi olacaksa, katılanların sayıca az olması bunun ümitsiz bir beklenti olduğunu gösterir. Güncel anarşist ekonomik pratikler kitle hareketine dönüşmedikçe, ilham verici fakat önemiz çabalar olarak kalacaklardır. Bu aşılabilir mi?

Bu bizi, anarşist ekonomi pratiklerine bakabileceğimiz ikinci prizmaya getiriyor—faaliyetle propaganda. Bu terimin on dokuzuncu yüzyıl sonunda bombalamalar ve suikastlar ile dar açıdan ilişkilendirilmesi ile kazandığı kötü şöhretine rağmen, faaliyetle propaganda, daha geniş anlamda, anarşist eylemin olası örnek niteliğindeki doğasına işaret eder. Bu bağlamda, en etkili anarşist propaganda, anarşist toplumsal ilişkilerin gerçekten uygulanması ve sergilenmesidir. Halka görünür şekilde anarşist ekonomi pratiği, geniş bir izleyiciye alternatif ekonomik düzenlemelerin ne kadar mümkün ve arzulanır olduğunu göstermeye yarar. Kaynak ve gelir paylaşımının yaşayan pratikleri, hediye ekonomileri, vb. insanlara örnek yoluyla doğrudan ilham verebilir ve onları bu pratikleri uygulamaya teşvik edebilir. Sınırlı ölçekte de olsa, insanların patronsuz ya da lidersiz yaşayabileceğini güncel pratikte göstermek, insanları kağıt üzerinde ikna etmekten daha kolaydır. Gandi'nin de savunduğu gibi, "reformcunun işi, kendi davranışıyla imkanlı olanı açıkça göstererek, imkansızı imkanlı yapmaktır."[26] Ya da, "gerçekten, gerçekten bedava pazarlar" pratiği konusunda yorum yapanlardan birinin sözleriyle: Bedava Dükkanlara uzun süre katılmak, insanların işe yaramaz şeylere erişimi kısıtlandığında onu şiddetle arzulamasına neden olan materyalist şartlanmayı ortadan kalkıyor, ve anarşist alternatifin ne kadar mümkün ve doyurucu olduğunu gösteriyor. Bu aynı zamanda ilerideki mücadeleler için bir başlangıç noktası sunuyor: Eğer ulaşabildiğimiz kıt kaynaklarla bunu yapabiliyorsak, toplumun tüm zenginliği ile neler yapabiliriz?[27]

Aynı zamanda, bütün bu stratejilerin doğalarından gelen bazı sınırları var gibi gözüküyor. Sonuçta bu bölümde tartışılan çeşitli anarşist ekonomik pratikler son kırk yılda Batı toplumlarında sürekli vardı. Yine de, amaçladıkları geniş çapta toplumsal dönüşümün yakınına bile yaklaşamadıkları görülüyor. Bir yandan, anarşist hareket o kadar küçük ki en kararlı ve görünür çabaları bile okyanusta bir damla gibi. Diğer yandan politik elit, gerek aktivistleri doğrudan engelleme ve öcü gibi gösterme olsun, gerek kamunun dikkatini güvenlik ve ulusalcı gündemlere kaydırmak ya da en iyi durumda bile, sistemin bütününde direncini artırırken kapitalizmin en sömürücü yanlarını düzelten ufak ödünlerle, toplumsal değişim hareketlerinin tekerine çomak sokmakta çok becerikli olduğunu kanıtladı. Görünüşe göre toplumsal adalet ve insan özgürlüğünün artırılması için etik sorumluluk, görece az sayıda insan için motivasyon sağlıyor ve nüfusun geniş kesimlerinin gerçek maddi çıkarları olmaksızın, mevcut toplumsal, ekonomik ve politik yapılardan ayrılışı müjdeleyen bir kitle hareketinin ortaya çıkması için bir umut yok.

Ve son noktaya geliyoruz: Neyse ki ya da maalesef, böyle motivasyonların koşulları hızla oluşuyor. 21. yüzyılın bileşik krizleri—iklim değişikliği, finansal erime ve petrol üretiminde yaklaşan zirve—geniş-çaplı toplumsal dönüşüm için tek umut olabilir. Kapitalizm, gittikçe azalan enerji rezervleri ve iklim dengesizliği ile gerçekten sürdürülemez hale gelirken, Batıdaki anarşist azınlığın çağırdığı halklar belki de sistemden kopmanın kendi maddi çıkarları olduğuna karar verebilirler. O zaman anarşistlerin ve destekçilerinin görevi, kademeli ve yavaş yavaş bir toplumsal değişim değil, halkların endüstriyel çöküş sürecini devrime dönüştürmesini sağlayacak inisiyatifleri yaratmasıdır. Böyle girişimlerin başarılı sonuçları, ne (belki de kapitalizmden çok feodalizmi andıran) hiyerarşik toplumsal ilişkilerin daha yerel kendine-yeterli biçimlerde devamı, ne de barbarlık ve çete savaşları ile bir *Mad Max* senaryosuna doğru çürümedir; bilakis, hem önemli ölçüde özerklik oluşturan, hem de bunu yaşama şeklini değiştirmek için kullanabilen insanların olduğu yerlerde farklı nitelikte toplumların ortaya çıkmasıdır. Fakat bunların hiç birinin garantisi yok. Kristal küre hala bulanık görülüyor.

Dipnotlar meydangazetesi.org internet sitesindedir.

Talan Projesi Üçüncü Köprüde Truva Atları Köprüye Koşuyor

Alp Temiz
alp@meydangazetesi.org

Talan Köprüsü

Sarıyer Garipçe ile Beykoz Poyrazköy arasına yapılacak olan 3. Köprü, İstanbul'un kuzeyinde yapımı planlanan 3. havalimanı ve Kanal İstanbul gibi birçok rant projesine hizmet ediyor. Aynı zamanda Marmara Bölgesi'nin tamamını etkileyecek Kuzey Otoyolu projesinin de bir parçası. Bu otoyol, Kocaeli ve Çatalca havzalarındaki verimli tarım arazilerinin ve su havzalarının da talanı anlamına geliyor. Beykoz, Belgrad ve Alemdağ ormanlarında kesilecek milyonlarca ağaç ve canlı yaşamının yok edilmesiyse geri dönüşü olmayan bir ekolojik katliam demek.

İstanbul'un giderek artan nüfusunun içme suyu ihtiyacını karşılayan bu ormanların betonlaştırılması, yağan yağmurun toprağa karışmasına engel olacak. Böylece yer altı suları, dereler ve akarsular beslenemeyecek. Yani halkın içme suyu ihtiyacı doğrudan engellenecek.

Köprüler, otomobillerin trafiğini sağladığından üçüncü bir köprü trafik sorununu asla çözmez, aksine büyütür. Söylendiğinin aksine İstanbul trafiğini de rahatlatmaz, çünkü 3. Köprü'nün yapımına gerekçe gösterilen transit trafiğin boğaz geçişlerindeki payı, sadece yüzde iki.

Talan Havalimanı

İstanbul'un su ihtiyacını karşılayan Terkos Gölü'nün hemen yanına ise 3. Havalimanı'nın yapılması planlanıyor. Bu alan içinse, yaklaşık iki buçuk milyon ağaç kesilecek, yetmişten fazla sulak arazi betonla doldurulacak, orada bulunan maden ocakları nedeniyle dolgu beton dökülecek, yani tüm sulak araziler tamamen yok edilecek.

AKP'nin kentsel rant projelerinde kazanan taraflar, arazi spekülatörleri, bankalar, inşaat, petrol ve otomotiv şirketleri. Ayrıca kentsel dönüşüm yasasıyla özel yetki kazandırılan şirketler, İstanbul'da birçok gecekondunun yıkımı için de kolları sıvadı. Köprü güzergâhı üzerindeki araziler el değiştirerek, şirketler tarafından bir bir kapatılıyor. Bazı STK ve çevre dernekleri de bu projeleri daha da kolaylaştırmaya yarıyor.

Kazanan Şirketler ve Truva Atı Çevreciler

Aslında yaşamı hunharca katleden bu şirketlerin işi hiç de kolay değil. Katliam projelerine karşı toplumsal muhalefetin gelişeceği en başından belli. Ve bu muhalefetin etkisini kırmak da projenin önemli adımlarından biri oluyor. Şirketler bu noktada kendilerine yöneleceğini öngördükleri toplumsal muhalefete ise Truva Atı STK'larını göndererek, mücadele edenleri etkisiz eylemlere yönlendiriyor.

"Köprü Değil Yaşam" adıyla şimdilerde internet üzerinden bir imza kampanyası örgütleniyor. Kuzey Ormanları Savunması adlı oluşumda yer alarak 3. Köprü'nün talan edeceği Kuzey Ormanları'nı koruduklarını iddia eden ve bu kampanyanın çağrıcılarından olan Ali Yıldırım, aynı zamanda **"Marmaray açıldığında rahatlama yaşanacak. İlk aşamada 600 bin kişi, tam kapasitede ise 1 milyon kişi kullanabilecek. Bu yüzden raylı taşımaya ağırlık verilmesini istiyoruz."** şeklinde konuşarak, yaşam alanlarını yok edecek projelere ilişkin çelişkili açıklamalarda bulunuyor. Daha önce de İstanbul'da yaşanan rahatlamalar, nüfusu önce Boğaziçi Köprüsü ile ikiye sonra FSM Köprüsü ile üçe katlamıştı. İki milyonluk İstanbul nüfusu, köprüler sonrasında on iki milyona yükselmişti. Bu gibi oluşumlar anlaşılan o ki, 3. Köprü, 3. Havalimanı ya da Marmaray ile kapitalizmin merkeziyetçi ilerleyişinin yaşam üzerindeki tahribatından çok, projenin biçimselliğini tartışma konusu haline getirmiş durumda.

Yine bu kampanyanın destekçileri arasında yer alan TEMA, Greenpeace, WWF Türkiye, Doğa Derneği, Buğday Derneği gibi Truva Atı STK'lar da daha önce içinde bulundukları pek çok mücadeleyi açıklamaları ve yaptıklarıyla sönümlendirmiş, yaşamı yok eden projelerin gerçekleştirilmesinde birer kolaylaştırıcı unsur olmuşlardı. Bunlardan yalnızca biri olan TEMA, mütevelli heyetinde yer alan kırk patrondan ikisinin müteahhidi olduğu hidroelektrik santralleri (HES) "kurallara uygun, çevreye zarar vermez" diyerek onaylamıştı. Yine mütevelli heyetinde bulunan Koç'un üniversite inşaatındaki orman katliamını, "üniversitenin ormanı koruyucu özelliği var" diye açıklamıştı.

Ne yazık ki yaşam alanları yok edilirken toplanan imzalar ise 50 bin kişiye ulaştığında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'na, Orman ve Su İşleri Bakanı'na, Çevre ve Şehircilik Bakanı'na teslim edilecek. Sonuçta yaşam savunucularının mücadele zeminini kaydıran Truva Atı STK'lar işlevini yerine getirirken, kazanansa yine şirketler olacak.

Nükleer Sızıntı Haberine Sansür

Fukuşima Nükleer Santrali'nde iki yıldan uzun bir süredir bitmeyen radyoaktif sızıntı hakkındaki haberlerden rahatsız olan Japonya devleti, sansür yasası çıkarmaya hazırlanıyor.

Halihazırda tüm dünya devletleri tarafından sansüre maruz kalan Fukuşima'daki sızıntıya dair haberler, başta Japonya'da olmak üzere tüm dünyada bu engeli sık sık aşıyor. "Devlet sırları" halkla paylaşılan Japonya devleti ise "devlet sırlarının korunması" başlıklı bir yasa çıkarmaya hazırlanıyor. 6 Aralık'ta mecliste oylanacak taslağın tüm medya araçlarını kapsayacağı düşünülürken, sansür yasalaştığında, bu yasağa uymayanlara 10 yıl hapis cezasına kadar varan yaptırımlarının olduğu öğrenildi.

Sinop'ta Yaşamlara Nükleer Tehdit

Sinop'a yapılması planlanan nükleer santral için Türkiye ile Japonya arasında imzalar atıldı. Nükleer enerji, doğadaki tüm varlıklar için geri dönüşü mümkün olmayacak tehlikeler içermektedir. Bu sebeple Japonya'da bulunan 54 reaktörden 52'si Fukuşima'dan sonra kapatılmıştır.

Areva ve Mitsubishi ortaklığının Sinop'ta kuracağı Atmea reaktörünün ise daha önce dünyanın herhangi bir yerinde denenmesine dahi izin verilmemiştir.

Sinop halkı geçimini ormancılık ve balıkçılıkla sağlamaktadır. Santral yapılması istenen alan ormanlık alanın neredeyse yüzde 90'ını içeriyor. Buradaki halk geçimlerini orman ürünlerinden ve tarımdan sağladığından, bölgede bir endüstriyel kirlenme ve bir ısı artışı olduğu zaman o bölgedeki Ekolojik denge tamamen bozulacaktır. Diğer yandan Sinop'a kurulacak nükleer santral ile birlikte tüm yaşam alanları yok edilecektir.

Diyarbakır'da Kaya Gazı Tehdidi

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ile Petrol devi Shell, Diyarbakır'da kaya gazı sondaj çalışmalarına Ekim ayı itibariyle başladı.

Fransa, Bulgaristan ve Çek Cumhuriyeti'nde kaya gazı sondaj çalışmaları yasaklanırken, İngiltere, İspanya ve Güney Afrika da sondaj çalışmaları durdurulmuştu. Ekolojik etkileri bakımından felaketler doğurabilecek olan kaya gazı sondajı iklim değişikliğiyle birlikte, başta deprem riski diğer yandan hava, toprak ve su kirliliği yaratmaktadır. Kaya gazı çalışmalarının yapıldığı bölgedeki halkın sağlığı da oluşacak bu kirliliğe bağlı olarak doğrudan etkilenecektir. Yeraltı sularının kirlenmesi halkın temiz su kullanımının ve toprağın zehirlenmesi de tarım faaliyetlerinin önünde ciddi bir tehlikedir. Tüm bunların yanında aramalarda çalışacak olan işçilerin sağlığı da tehlike altındadır.

Petrol devi Shell, Diyarbakır'da ki kaya gazı aramalarına oldukça yüksek maliyetler ayırırken, geçen sene 207 petrol sızıntısının baş sorumlusuydu. Shell'in, kaya gazı için Diyarbakır'a gelmesinin hemen ardından diğer bir petrol devi Exxon Mobil'in de bölgede arama yapmak için geleceği haberleri duyulmaya başlandı. Kaya gazı sondajı, klasik petrol ve doğalgaz aramacılığına göre daha kolay ancak çok daha pahalı bir yöntem. Kaya gazı sondajı, Türkiye'nin enerji alanındaki rant politikaları dikkate alındığında, yatırımların geri dönüşünün oldukça kârlı olacağı aşikar.

Tünel-i Bahri'den Marmaray'a

1860'ta Abdülmecid'in iki kıtayı birbirine bağlayan rüyası "Tünel-i Bahri" İstanbul'un sonunu hazırladı. AKP'nin bu rüyayı devralarak "Marmaray" adıyla gerçek kıldığı, denizin 62 metre derinliğindeki su yolu, 75 bin İstanbulluyu taşıyacak.

Kentsel dönüşüm bahanesiyle, kentsel yıkımlara imza atmayı sürdüren ve yaşam alanlarını talana eden AKP, "asrın projesi" diyerek ilan ettiği Marmaray'ı 29 Ekim tarihi itibariyle, halkın kullanımına açmış bulunuyor.

Marmaray: Neresinden Koklarsan Kokla Leş Kokuyor

Marmaray, teknik açıdan ulaşımda olağanüstü bir yöntem olarak sunulsa da, zamanla ikinci bir İstanbul Boğazı yaratıp, etrafı AVM'ler ve beton sitelerle doldurulduğunda, bu asırlık projenin de olağanüstü bir rant projesi olduğu ortaya çıkacaktır. Diğer yandan Kanal İstanbul tam bir ekolojik felaket olacak. Geri dönüşü olmayan bu katliam senaryosu, denizdeki canlı yaşamının yok oluşuna, deprem riskini arttıran faktörlere, tatlı suyun kirlenerek yeraltı su dengelerinin alt üst edilmesine ve sadece Marmara Denizi'nin de değil, Karadeniz'den Akdeniz'e tüm ekolojik sistemi alt üst edecek nitelikte.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, ulaşımda çözüm olarak sunduğu kentsel yıkım projeleriyle 2020 yılında toplam 250 kilometrelik bir raylı sistem ağına sahip olmayı amaçladığını her fırsatta dillendiriyor. Bu arada Marmaray, iki yıl sonra yer altından geçecek banliyö hatlarıyla buluştuğunda ise, uluslararası bir koridor haline gelecek. Yani İstanbul için tehlike her geçen gün büyüyor. Böyle giderse AKP, iktidarı boyunca "büyüme, kalkınma, dönüşüm" diyerek gerçekleştirdiği ekolojik ve yaşamsal yıkımlarla, asırlık projelerin yanı sıra asırlık katliamlara da imza atacak besbelli.

Yandaş Medyanın Köşe Yazarları Projeyi Alladı Pulladı Öyle Sundu

Yandaş medyanın kalemşorları Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım tarafından Marmaray'ın deneme yolculuğuna bizzat davet edilmişlerdi. Tam bir şölene dönüştürülen bu deneme açılış, tarihsel, kültürel ve mimari methiyelerle yazılıp anlatılmıştı. Marmaray'ın kazı çalışmaları, kazdıkça ve derine indikçe çıkan arkeolojik kalıntılar yüzünden dört yıl gecikmeye sebebiyet verdiğinden olsa gerek, Yenikapı istasyonunun Doğu Roma ve Antik Çağ'dan kalma motiflerle süslenmiş ve adeta müzeyi andıran tasarımı ise yandaş medya tarafından allanıp pullandırılarak detaylandırılmıştı. Tüm haber ve yazılarda sadece bu detayların bahsinin geçmesi, bize durumu net olarak özetliyor; meraklan ve tüneline koş İstanbullu.

Öyle ya da böyle allanıp pullanıp, Marmaray halka açıldı. Yine de ulaşım çilesi üç köprü, iki boğaz, yüzlerce alt geçit yapmakla da bitmeyen(!) İstanbullu için Sirkeci-Üsküdar arası 3 dakika yolculuk etmenin cazibesi de kaçınılmaz, biliyoruz. Ancak son pişmanlık fayda getirmez; biz yine en başından "binmeyecektin" demeyi becerebilmeliyiz.

no chan

imza.

21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

Bir İmzayla Sen Vicdanını On

Dünyanın en büyük imza kampanyası platformu olan Change.org, yerel ve küresel çapta yaşanan tüm sorunlara çare oluyor! Platformun 196 ülkedeki 40 milyon kullanıcısının başlattığı kampanyalarla birlikte *Fransız eyaleti havaya böcek ilacı sıkmayı bıraktı, Kapadokya otel inşaatlarıyla bozulmaktan kurtarıldı, Garanti Bankası engelli dostu ATM'leri kullanıma açtı, Endonezyalı lider göçmen işçiden özür diledi, bisikletliler İzmir'de İZBAN toplu taşıma araçlarına binme hakkını elde etti*...

Başka nice sorunlara çözüm bulmak için kurulan Change.org internet sitesi, başlattığı kampanyalarla "toplumların dönüşümü"nü amaçlıyor. Sitenin Türkçe giriş yazısında niyetlenenlerle de bu toplumsal dönüşüm arasında sıkı bir bağ var. Site, dünyayı değiştirmeyi amaçlayan kullanıcılarına şöyle sesleniyor: *"Hiç kimsenin çaresiz olmadığı ve değişim gerçekleştirmenin günlük yaşamının parçası olduğu bir dünya için çalışıyoruz. Bu daha başlangıç ve senin de bize katılacağını umuyoruz."*

Değişim

İsminden de anlaşılacağı üzere sitenin felsefesi "değişim". Change.org, yeryüzündeki tüm problemlere, bu değişim arzusunu taşıyan insanların bir araya gelip imzalar vererek çözüm bulmasını amaçlayan bir platform.

"Önceden insanları bir dava etrafında toplamak fazlasıyla zaman, para ve karmaşık altyapılar gerektiren zorlu bir uğraştı" diyen site giderek küreselleşen iletişim teknolojilerinden feyz almış olacak ki, sanal kampanyalarla yaratılacak değişime odaklanmış. Site, bankaların aidatlarının iptalini isteyen müşterilerden yolsuzluk yapan devlet görevlilerinden hesap sorulmasını isteyenlere kadar birçok farklı kesimden gelecek imzalarla, insanları harekete geçirmeyi, şirketleri ve devletleri "daha hesap sorulabilir ve duyarlı" hale getirmeyi amaçlıyor.

Dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar "gelecekten kaygı duyan"ları bu sanal platformda bir araya getiren site, herkesin fikrini açıkça söyleyebileceği bir zemin yaratıyor. Yaşamlarının gerçekliğini dönüştürmek için çabalamayanlara, toplumsal sorunlara dair bir imza vermelerini salık vererek fark yaratmayı amaçlıyor!

Change.org, bütün bu işleri dünyanın dört bir yanından bir araya gelerek dünyayı değiştirmeyi amaç edinmiş kadrosuyla gerçekleştiriyor. Bu az sayıdaki "cesur" insan, belki yanı başınızda, belki de dünyanın diğer ucundaki sorunlara çözüm için çabalarken, yeni "sanal kahraman"lar da dünyayı daha iyi ve yaşanabilir bir yer yapmak için ellerinden geleni ortaya koyuyor.

Peki, "değişim"e bu kadar gönülden inanan bu "cesur" insanlar da nereden çıktı?

Çare Change.org Kadrosu

Her yıl dünyanın en zengin iş adamlarının listesini açıklayan bir dergide Change.org'un mucidi ve CEO'su Ben Rattray'in, "2012 yılı en başarılı iş adamları listesi"nde yer alması, muhtemelen bir "tesadüf" değildi. Fortune dergisi, dünya liderlerini bir kenara bırakıp sosyal sorumluluk sahibi insanları listelemeye başlamamıştı elbette. Rattray'i bu listeye sokan kriter onun "dünyayı değiştirme" hayali değil, kurucusu olduğu Change.org'un 2013 Mayıs ayı içerisinde on sekiz farklı ülkeye yaptığı 15 milyon dolarlık yatırımdı.

Çevreci aktivizm, haciz karşıtı imza, sendika savunusu gibi söylemlerle kampanyalar düzenleyen bu sitenin "ideolojisiz" olduğu öne sürülse de, sitenin adına dikkatlice bakmak gizlenen bu ideolojiyi görmeye yetiyor.

İsmini ABD Başkanı Barrack Obama'nın 2008 seçimlerinden alan site, seçim zamanında üyelerine "yeni yönetimin öncelik vermesi gereken on konu"yu oylamaya sunduğunda ortaya çıkan tablo, Obama'nın istek listesi olmuştu. Ayrıca, sitenin "ideolojisiz olduğu"na bir karşı çıkış da, ABD'de sendikal hakları için greve giden öğretmenlerin derslere girmemesinden şikayetçi olarak eğitimde reform isteyen mücadele karşıtı bir STK olan StudentsFirst ve Stand For Children ile olan ortaklığından geliyor.

STK Görünümlü Şirket: B-Şirket

Sitenin ismindeki "org" uzantısına aldanmayın. "Organization"dan (örgüt) gelen org. uzantısının genellikle kar amacı gütmeyen yardım vakıfları ya da STK'lar tarafından kullanıldığı bilinir. Ancak Change.org'ta kullanılan bu uzantı, sosyal sorumluluklu bir internet sitesinden öte, şeffaflığı engelleyen multi milyon dolarlık bir şirketi gizlemekte kullanılıyor. Yani bu sosyal sorumluluk görünümü, sitenin karına kar katmasına zemin sağlıyor. Kampanyalarla toplanan imzalı dilekçelerin ilgili vakıf ve STK'lara satılması da zaten bu "şirket"in işleyişini açıkça gösteriyor.

Standford'lu sınıf arkadaşları Ben Rattray ve Mark Dimas tarafından kurulan sitenin amaçları, *"belli duyarlılıklar üzerinden bir araya gelen kullanıcıların kar amacı gütmeyen sosyal ağ platformlarıyla, sosyal değişime odaklanmak"* olduğu öne sürülse de Change.org'un site üzerinden gerçekleştirdiği alış veriş, STK görünümlü şirketi açığa çıkartıyor.

İlk kez 2010 yılında ABD'de gündeme gelen, Benefit Corporations(B-Corps) yani

nge.org
na ma

lar Cüzdanlarını Rahatlatıyor

B-Şirketler, kar hırsıyla çalışan şirketlerin aksine "toplumsal fayda" için çalışılması gerektiğini vurguluyor. Şeffaflık ve hesap verilebilirliğin esas alındığı, kamu yararı için sosyal vicdanı ilke edinerek faaliyet yürüttüklerini söyleyen B-Şirketler, fikirlerin eyleme dönüştürülmesi konusunda da hayli istekli.

Bir B-Şirketi olduğu söylenen Change.org'un faaliyetleri ise tam bu noktada dikkat çekiyor.2010 yılından bu yana kullandığı imza modeliyle çalışan Change.org, The Bay Citizen'in raporuna göre 2011 yılından itibaren bu yolla kazanç sağlamaya başlıyor ve ilk kez "kar amacı gütmeyen" pozisyonundan çıkıyor.

Şirket, sosyal değişimle ilgili politikalarını, STK'ların adalet ve eşitlik için toplum yararına düzenlediği her kampanyayı sahiplenebileceğini söylerken, esas olarak STK'ların sponsorluğundan bahsediyor. Kendi kampanyalarını Change.org'ta yayımlatarak hedef kitlelerini büyütmeyi amaçlayan grupların bu sanal platform şirketine sundukları teklifler, ABD İletişim İşçileri Sendikası'nın yaptığı gibi kimi zaman 280.000 dolara kadar çıkıyor.

İklim değişikliği, evsizler, göçmenler, gay hakları gibi birçok sosyal konuya ilişkin kampanya düzenleyen Change.org aynı zamanda kampanyalarına imza atan kullanıcıların ve üyelerin kişisel bilgilerini ve mail adreslerini ilgili kurum, vakıf ve STK'lara satarak da bütçesini büyütüyor. Change.org'a attığınız bir imza sonrasında mail adresiniz konuyla ilgilenen benzer kuruluşlara satılıyor. Netroots Vakfı'nın açıklamasına göre satılan mail başına belirlenen bu fiyat, 1.75 dolar.

2012 Ekim ayında Huffington Post, sitenin ortaklık sözleşmelerinde değişikliğe gittiğini duyurdu ve artık Change.org'u hazırlayanların kişisel olarak karşı olduğu reklamları bile alacağını açıkladı.

Change.org: Clicktivizm mi, Slacktivizm mi?

Clicktivizm, sosyal medyayı kullanarak eylemler düzenleyen aktivistler için kullanılır. Bu eylemlerin başarısı kampanyalar için kaç "click" aldıklarıyla ölçülür. Slacktivizmden farklı olarak burada düzenlenen kampanyalar, sadece internet üzerinde kalmaz, gerçek hayatta da eyleme dönüşür. Tabi clicktivizm, slacktivizmin internet üzerinden düzenlediği kampanyalar için de kullanılır. İmza kampanyaları düzenlemek ya da politikacılara-şirket CEO'larına mail göndermek bunlar arasında sayılabilir. Clicktivizme en büyük eleştiri, sokak eylemlerini sanal ortamdaki imza kampanyalarına dönüştürmesi konusundadır.

Slacktivizm ise; slacker ve activizm kelimelerinin birleşiminden oluşturulan bir kavramdır. Slacker'ın Türkçe karşılığı, tembeldir. Kelime, herhangi bir sosyal olayı destekleyerek iyi hisseden, pratikte fazla bir şey yapmadan bu az çabasından hoşnut olmasını niteler. Slacktivizm kavramı ise, sosyal ağlarda yayınlanan mesajları kopyalayıp yapıştırarak, kişisel bilgilerine yazarak ya da profil resmini değiştirerek, sanal ortamda gündeme dair bir söz üretme anlamına gelir.

Sosyal medyanın, genç gruplar arasında yaygın olarak kullanımıyla yaygınlaşan bu kavram ilk kez 1995'te Cornerstone Festivali'nde, gençlerin topluma etki edebileceği protesto dışı eylemler için kullanıldı. Örneğin bir protestoya katılmak yerine, ağaç dikmek gibi... Burada kullanılan anlamı olumluydu. Ancak 2001'de Newsday'deki bir makalesinde Monthy Phan, kelimeyi şimdiki olumsuz anlamında kullandı ve slacktivizm, kişilerin reel siyasi alanlardan uzaklaşarak sanal ortamda muhalefet yapmaya sıkışmasını tanımlamakta kullanılmaya başlandı.

Change.org ve benzeri sosyal ağlardan örgütlenen sanala hapsedilen muhalefetin birer yansımasına dönüşürken, benzer sosyal ağlar da bu karşılaştırma ekseninde değerlendirilmektedir. Kişilerin var olan adaletsizliklere karşı mücadele etmektense klavye aktivizmine hapsolmasına sebep olan Change.org'un aldığı en büyük eleştirilerden biri de, slacktivizme ilişkindir.

Toplumsal Muhalefeti "Vicdan" Diyerek Pazarlayanlara Karşı Direnişin Gerçekliği

Change.org ve benzeri sosyal ağlar (MoveOn, İmza.la gibi) şimdiden yayılmaya başladı bile. İnternetin mantığından faydalanılarak örgütlenen bu ağlarla sosyal vicdan sahibi ve sorumluluğu yüksek bir sanallık yaratılıyor. Kamuoyunun vicdanı ise, bu sanallığa hapsedilmeye çalışılıyor.

Toplumsal muhalefet gerçeklikten uzaklaştırılıp sanala hapsedilmek istenirken; *"şeffaflık"*, *"kamu yararı"*, *"sosyal görev"* denilerek kendini var eden STK'lar ise birer şirkete dönüşüyor. Kişisel bilgilerden toplum vicdanına kadar her şeyi pazarlayan bu şirketler, muhalefeti de kendi söylemlerini kullanarak sindirmek istiyor.

İnsanların uğruna yaşamını yitirdiği, devlet terörüne-polis şiddetine-kapitalist sömürüye karşı girişilmiş bir mücadelede ortaya çıkan *"Bu daha başlangıç"* sloganını bile pazarlanacak bir metaya dönüştüren bu ve benzeri sosyal ağlara karşı esas alınması gereken, "iyi hissedilecek" kampanyalar düzenleyen şirketler değil, sokaklarda örgütlenen mücadelenin kendisidir.

Devleti Gözetlemek ve Utku Kalı

"Sızdırdı sızdırmadı, yaptı yapmadı, kanıt yok belge var vesaire, ne fark eder ki? Utku Kalı, tüm ulusal/uluslararası hukuk hiçe sayılarak yargılanıyor.

Şevket Uyanık

Jeremy Bentham gözetim kavramını, Fransız Devrimci Millet Meclisi (1791) tarafından basılan *Panoptikon* adlı kitabında şöyle tanımlıyor; *"bugüne kadar örneği görülmeyen, insan zihni üzerinde zihinsel iktidar elde eden yeni bir yöntem"*. Gözetleme ve güvenlik kavramları bizleri tek bir toplum yapısına doğru götürürken, özellikle 9/11'den sonra çıkarılan yasalarla ve kolluk birimlerine tanınan sonsuz haklarla birlikte, Foucault'nun tasvir ettiği toplumun içinde, iletişimin öznesi değil bilginin nesnesi olarak var oluyoruz ya da olamıyoruz. İşkence, soruşturma, fişlenme, yargısız infaz, hukuksuzluk vb. gibi kavramların içinde var olmaya, yaşamaya çalışıyoruz. Sakin miyiz, pek değil. Üstelik direniş üstadı Stéphane Hessel *"Yetti artık! Olup bitenlere duyarsız kalmayın, liberal masallara kanmayın! Sizlere empoze edilen bir dünya bakışından tiksindiğinizi, kızdığınızı gösterecek, insana has en basit tepkileri verin! ÖFKELENİN!"* derken biz nasıl sakin kalabiliriz ki?

İnternet ve isyan ağlarının toplumsal yapıya olan etkileri, günümüzde toplumların isteklerini karşılamayan klasik anlamdaki iktidar ilişkilerini de değiştiriyor, değişmeye zorluyor. İlişki dediysek, internet gibi karşılıklı, etkileşimli, gayri-merkezi bir ilişki/iletişim değil bu; sermaye ve rant üzerine kurulu bir yasak ilişki. Vatandaşlar mahremiyetlerini gittikçe yitirirken ve yine tüm hayatlarımız çevrimiçi vaziyette devletler, şirketler ve kurumlar tarafından rahatça izlenirken, yöneten iradeler gittikçe daha merkezi ve totaliter bir hale bürünüyor. Griye muhtaç devlet yurttaşlarıyla arasına ördüğü duvarları daha da kalınlaştırırken, bu duvarlardan sızıntılar da akmaya devam ediyor. Hiçbir zaman bilgi akışı üzerinde tam denetim sağlayamayan ama hep bunu arzulayan devlet-i aliyye daha ne bekliyor ve istiyor ki? İnsanlar gittikçe şeffaflaşıp en önemli sırlarını bile sosyal ağlar aracılığıyla ortaya dökerken, karşılığında da bir şey bekliyor; devletten şeffaflık. Karşılığında bunu göremeyince de, devletin aslında gerçek olan gizli bilgilerini/belgelerini ya da devletin o hiç de masum olmayan sırlarını ortaya döküyor!

Wikileaks, Manning, Snowden, Aaron Swartz, Vanunu... Bunlar son yıllarda olanlar, ki "sızıntı" tarihi daha öncelere dayanıyor. Sızıntı ve ihbar kavramları –hatta köstebek vs.- günlük hayatta sıklıkla kullandığımız kelimelerdi fakat günümüz sızıntılarının eskilerinden biraz farkı var. İnternet ağları sayesinde bu belgeler/bilgiler kamuya açılıyor, insanların paylaşımına sunuluyor. "We Open Governments" iddiası ile yola çıkan Wikileaks bu iddiasını yüzbinlerce belgeyi açıklayarak gerçekleştirdi. G8, G20 gibi zirvelerde gülmekten bir hal olan, verdikleri samimi pozlarla aralarına su sızmadığını düşündüğümüz bu takım elbiseliler takımı, meğer birbirlerinin kuyusunu kazıyormuş! Sonrasını biliyorsunuz; Wikileaks ve Jullian Assange'a saldırılar, itibarsızlaştırmalar. Edward Snowden'ın durumu Bradley Manning'in durumundan biraz daha farklı. Daha önceki tecrübelerden biliyor, yakalanmaması gerek, hala birtakım belgeler elinde ve bunları paylaşmaya devam ediyor. ABD Milli Güvenlik Ajansı (NSA) sadece vatandaşları değil, herkesi dinlemiş, devlet başkanlarının kişisel e-postalarına kadar girip, o kadar derine ve özele inmiş. Bu dikizleme/izleme kültürü, aslında web 2.0'ın ana karakterini oluşturan, kurumların ve siyasi veri tabanlarının yürütücüsü bir karaktere sahiptir. Aaron Swartz 'ı intihara sürükleyen sürece baktığımızda, Türkiye'de yaşanan olayla ilgili benzerlikler kurmak mümkündür Sızıntı konusunda Türkiye'de, tam anlamıyla az önce bahsettiğimiz örneklere benzer bir olay yok. Fakat bir olay var ki, tam anlamıyla içler acısı, yaralayıcı, yargısız, hukuksuz ve haksız infaz!

Sızdırdı sızdırmadı, yaptı yapmadı, kanıt yok belge var vesaire, ne fark eder ki? Utku Kalı, tüm ulusal/uluslararası hukuk hiçe sayılarak yargılanıyor. Bildiğimiz üzere, daha yargılama süreci başlamadan önce bizi öfkelendiren bir sürü şey okuduk, gördük ve duyduk.(Tekrara girmeye gerek yok, ablası ve avukatı Ceren Kalı'yı dinlemek, internette ufak bir araştırma yapmak, vahim durumları karşınıza çıkaracaktır.) Reyhanlı olayından sonra konan basın sansürü, şimdi de davada karşımıza çıkıyor; dava artık gizli, dosyalar çok gizli. Neden gizli? Neden bilgi almamız bir kez daha devlet erkanı ve mülkün temelinin temsilcileri tarafından engelleniyor? İktidarın sevdiği(!) davalarda, "yargıya söyledik" konseptiyle oluşturulan operasyonlarda bazı gazetecilere pazarlanması için belgeler giderken ve bu belgeler/bilgiler belli başlı yayın organlarına gönderilirken bu neyin gizliliği şimdi? Reyhanlı patlamasının sorumluları bulunup yargılanmazken neden Utku yargılanıyor? Patlamaların sebebi o mu? Yoksa sizin "savaş" planlarınız mı bozuldu? Muammer Güler belgenin "gizli" olmadığını sadece "bilgi notu" olduğunu söylemişti zamanında. 21 Ekim'deki davaya polislerin yerleştirilmesinden önce de bir sürü dolaplar çevrildi, oyunlar oynandı. Utku olayı dahil Türkiye'deki hukuksuzlukların, adil yargılanma hakkının yok sayılmasının, çifte standartlı adaletsiz davaların ve verilen cezalardaki uyumsuzluğun sebepleri nelerdir? Bunda, merkezi devlet yapısının giderek dağılması, yönetenlerin yurttaşların gözünde giderek "küçülmesi", insanların bilinçlenmesi/haber alabilmesi ve katkı sunabilmesi, özyönetim haklarının önemi, dünyadaki isyan ağları vb. gibi unsurların da etkisi yok mu?

Hukukçu Günther Jakobs 1985 yılında "Düşman Ceza Hukuku" üzerine çalışırken, acaba gelecekte bunların olabileceğini öngörüyor muydu? Yönetenlerin onun tezlerinden yola çıkarak düşüncelerini daha da somutlaştırıp uygulayacağını? Devletin tüm vatandaşları "düşman/terörist" olarak sınıflandırabileceğini ya da hukukta var olan "kişilik" haklarının "düşman unsurlar" dahilinde eritilebileceğini? Onun düşüncesine göre, düşmanın iç dünyası da tehlikelidir ve düşmanın iç dünyası bir suç unsuru olarak değerlendirilip, bunun cezai karşılıkları vardır. Şimdi bu cümledeki düşman kelimesi yerine vatandaş kelimesini koyun ve son zamanlarda çokça tartışılan "polis yetkilerini" düşünün. Peki Utku'yu neyle suçluyorlar? Utku bir düşman mı? Daha önce "klavyeli terör örgütü" olarak adlandırılan Redhack mi düşman yoksa kahraman? Yazının başında "9/11'den sonra çıkan yasalar"dan bahsetmiştik ve bu yasaların bizi nereye götürdüğünden. İşte sosyolog Jean-Claude Paye Hukuk Devletinin Sonu adlı çalışmasında 11 Eylül'den 45 gün sonra ABD'de imzalanan "Patriot Act" yasasına vurgu yaparken, insan hakları ihlalleri ve özel hayatın dokunulmazlığı gibi konularda yaşananlara dikkat çekmişti. Bu yasa "düşman ve teröristleri yakalama" kılıfı altında insanları, yönetime karşı girişilen her türlü gösteriyi, grevi, yürüyüşü,barışçıl eylemi terör suçları ile ilişkilendirilebilir kılıyordu. Bu yasanın getirdiği bir başka unsur da, "internet ya da farklı türden bir ağ üzerinden" makul şüphe olmadan devletin tüm iletişim yollarını izleyebilmesi, özel e-postaları bile takip edebilmesi ve gözetimi tüm yaşam/iletişim alanlarına yayabilmesidir. Şimdi lütfen bunları birleştirelim ve Utku Kalı'yı tekrar düşünelim.

Bu belgeyi kimin gönderdiği/sızdırdığı önemli değil, önemli olan, "bilginin özgürlüğü" meselesidir. Bilginin özgürlüğünün savunulması meselesidir. Devletin zaaflarını/suçlarını masum insanların üzerine yüklemesi meselesidir. Utku'nun davasına sahip çıkmak, sonuna kadar davanın takipçisi olmak, gözetim devletlerini gözetlemek, iletişim ve bilgi alma hakkımızı sonuna kadar savunmak dışında ne yapmalıyız? Mücadeleye devam etmeliyiz ama hangi yollarla? Sızıntıları daha güvenli hale getirerek mesela, "sızıntı gazeteciliği" için çabalayarak ve hem devletin hukuk dışı müdahalelerinden korunarak hem de internette kendimizi güvenli bir hale getirerek, şifrelemeyi önemseyerek… İhbar ya da belge sızdıracak kişileri anonimleştiren, güvenli iletişimi ve transferi sağlayan, standart mail sistemleri dışında başka türlü güvenli alanlar üretilerek ve gelen bilgileri/belgeleri editoryal süreçlerden geçirerek… Utku'nun ertelenen davası 11 Kasım'da, unutmayalım! Tüm bunları düşünerek, sorgulayarak ve iletişim halinde olarak izleyelim.

BİLİŞİM ŞİRKETLERİNİN KULLANICI BİLGİSİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ

TOPLANAN VERiLER

- Reklam Tıklama
- Cihaz Bilgileri
- Yüz Tarama
- ISP
- Reklam Adı
- Telefon Numarası
- Arama Sorgusu
- Saat,Tarih
- Tarayıcı
- Eposta Adresi
- IP Adresi
- Konum
- Işletim Sistemi
- Profil Bilgileri
- Baglantı Verileri

VERiLER NASIL KULLANILIR

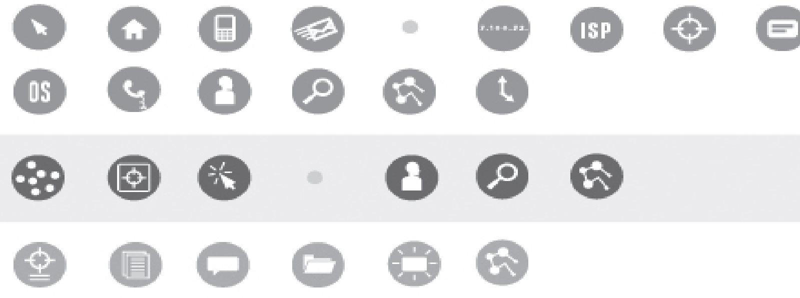
- Çerezler
- Çift Tıklama
- Profil
- Üçüncü Parti
- Izleme Teknolojisi
- Yüz Tanıma Yazılımı
- Arama Sorgusu

VERi TOPLAMA METOTLARI

- Konum Hizmetleri
- Bildirimler
- Hedef Tanıtım
- Çoklu Hesaplar
- Kişisel Içerik
- Dışarı Verilen Bilgiler

GOOGLE

Piyasa Değeri: 344 milyar $

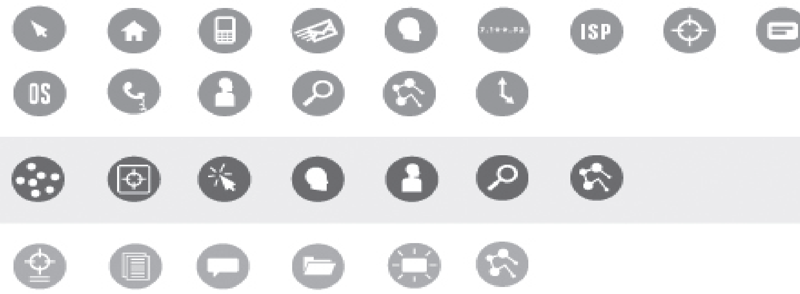

Google+ — Aktif Kullanıcı 105 MİLYON'dan fazla — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 2,250

Youtube — Aylık ziyaretçi 1 MİLYAR — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 2,250

FACEBOOK

Piyasa Değeri: 100 milyar $

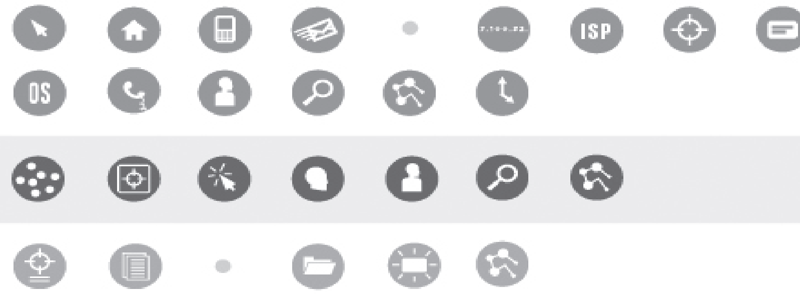
Instagram — Aylık ziyaretçi 100 MİLYON — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 3,112

Facebook Marketplace — Aylık ziyaretçi 150 MİLYON — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 1,539

Gizlilik Sözleşmesi Kelime Sayısı: 9,623

APPLE

Piyasa Değeri: 474 milyar $

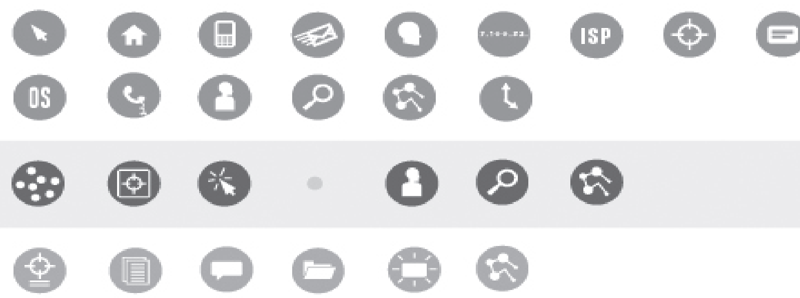

İTunes — Aylık ziyaretçi 100 MİLYON — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 2,417

APPLE APP STORE — Aylık ziyaretçi 60 MİLYON — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 2,417

TWITTER

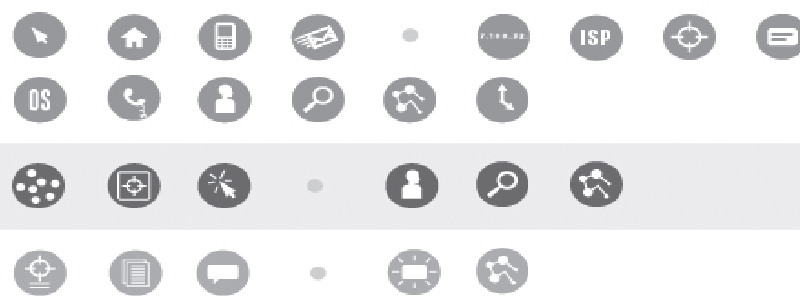
Piyasa Değeri: 18 milyar $

Twitter — Aylık ziyaretçi 190 MİLYON — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 2,325

YAHOO

Piyasa Değeri: 28,7 milyar $

Tumblr — Aylık ziyaretçi 300 MİLYON — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 3,435

Summly — GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KELİME SAYISI: 2,435

Gizlilik Sözleşmesi Kelime Sayısı: 1,302

Teknik Takibe, Sansüre ve Faturalara Çözüm MESHNET

Gün içinde saatlerimizi geçirdiğimiz internet için milyonlarca lira para ödüyor, kota sınırını aşmamak için uğraşıyoruz. Devletler ve şirketlerse tüm maillerimizi, Facebook ve Twitter üzerinden yaptığımız tüm paylaşımları ve girdiğimiz tüm internet sitelerini takip ediyor. Birçok internet sitesi çeşitli sebeplerle sansürlenip yasaklanırken, bu sitelere girme yolları, yapılan paylaşımların takip edilmemesi için kullanılacak yöntemler ve "takip edilemeyen internet kullanımı" konusunda da tartışmalar sürüyor. Son zamanlarda adını duymaya başladığımız "Meshnet" uygulaması da işte bu noktada devreye giriyor.

Bilgisayar adresinizi gizleyerek takip edilme riskinizi ortadan kaldıran, maillerinizin üçüncü kişiler tarafından okunmasını engelleyen, herkesin ücretsiz bir şekilde kullanabileceği bir uygulama olan Meshnet'i, Bilişim Teknolojileri Uzmanı ve Korsan Parti üyesi Kozan Demircan ile konuştuk. Meshnet nedir, nasıl işler ve neden kullanılmalıdır?

Meydan: Merhaba. Özellikle internet üzerinden takip edildiğimiz, çok da gizli olmayan bir bilgi. Ulusal Güvenlik Dairesi (NSA) gibi istihbarat birimlerinin ve bu amaçla kurulmuş özel şirketlerin, kişisel bilgilere ulaştığı örneklerini son dönemde her yerde görüyoruz. Bunun bir nedeni de internet hizmetini sağlayanların, bu kurumlar ve şir-

ketlerle ilişkili mekanizmalar olmasından kaynaklandığını söylemek mümkün mü?

Kozan Demircan: Tabi ki, zaten Meshnet'in kurulma nedenlerinden biri bu. Devletler telekom sektörünü tekeline aldığı zaman, baskı yaparak onların sunucularını takip etmeye gerek duymaz. Tüm yollar Roma'ya çıkıyorsa, devletin burada yaptığı, Roma'yı takip etmek. Dolayısıyla evet, dediğiniz doğru.

Kuruluş itibarıyla düşünüldüğünde, bu internetin mantığına uymayan bir şey değil mi?

Çıkış itibarıyla düşünüldüğünde, aslında internetin mantığı bu. İnternet, Soğuk Savaş yıllarında, nükleer silahlanma sürecinde planlandı, silah laboratuvarlarını ve karargahları birbirine bağlamak için kullanıldı. Fakat bu hat merkeziydi. Şimdilerde konuştuğumuz Meshnet ise bunun alternatifi; yani gayrı merkezi; dağınık değil dağıtık bir yapı.

Meshnet'in Türkçesi "örme ağ" demek. Bunun farkı nedir? İnternet merkezidir. Ancak Meshnet ağının unsurları kurumsal veri merkezleri değil, insanlardır. Meshnet'e kişilerarası internet diyebiliriz, kişiler modem ağıyla birbirlerine bağlanırlar. Bir "Peer to Peer network" yani eşler arası ağ mantığıyla çalışır. Bu yüzden takip edilme problemi de yoktur.

Peki, Meshnet nasıl işler, nasıl kullanılır?

Bir kişi uydu internet şirketine para ödeyerek uydudan internete çıkar ve daha sonra geniş bant internet erişimini mahalleye ücretsiz dağıtır. Siz de karşı komşunuzun modemi ile internete girmiş olursunuz. Bunun için başkaca internet şirketlerine mecbur kalmazsınız.

Evinizdeki modemden şirket hattına değil, kablosuz olarak komşunuzun internetine bağlanırsınız. İnterneti dağıtan kişiye modeminizle doğrudan bağlanmazsınız. Bunun yerine bu kişiye yakın evde oturan bir kişinin modemiyle bağlanırsınız. Dolayısıyla internete belki de 15-20 kişi üzerinden girersiniz. Bu da sabit bir Internet Protocol (IP- bilgisayarın internette tespit edilmesini sağlayan adres) adresiniz olmasını engeller, yani internette takip edilmenizi engeller.

Meshnet'te sunucuya bağlanan kişileri takip edecek bir sistem, yazılım bulunmuyor. Sunucuların çoğu günlük denen, IP kayıtlarını (log) da tutmuyor. Binaya yetkililer gitse ve bilgi talebinde bulunsalar bile sizin internete giriş bilgilerinizi bulamazlar. Siz internetini paylaşan kişiye her bağlandığınız zaman ayrı bir kimlik numarası ile bağlanıyorsunuz.

Meshnet'in kullanımının ABD'den Yunanistan'a daha farklı birçok ülkeye yaygın olduğundan bahsetmiştin yazında, biraz açar mısın? Nerelerde kullanılıyor Meshnet, sadece hackerların kullandığı bir sistem mi?

Meshnet'i sadece hackerlar kullanmıyor. Bugün İspanya'nın Katalonya eyaletinde Meshnet kullanılıyor. Katalonya'da kar amaçlı olmayan bir organizasyon oluşturup, kendi fiber optik hatlarını döşediler ve telekomla internete girmek istemedikleri içim Meshnet'i kullanmaya başladılar. Bugün Katalonya'daki pek çok belediye ve hastane kendi şebekeleriyle internete giriyor. Böylelikle yerel yönetimler özgürleşiyor.

Ayrıca bu sistemler Amerika ve Avrupa'daki birçok üniversitenin kampüsünde kullanılıyor. Afrika'nın yoksul ülkelerinden olan Gana'dan, iflas eden Yunanistan'daki Atina'ya kadar birçok farklı yerde Meshnet kullanılıyor.

Türkiye'de şu an kullanılan Meshnet hizmeti veren bir şirketin varlığından söz etmiştin yazında. Ve bir başka röportajda da internetin bu şekilde yani ücretsiz bir şekilde başkalarıyla paylaşımını engelleyen bir madde yok diye belirtmiştin. Yani hukuki açıdan bir sıkıntı yok?

Hukuki durum şu, Türkiye'de internetinizi paylaşmanız suç değildir. Şayet olsaydı internet şirketleri ve telefon operatörleri olmazdı. Başkasının kendi telefonuyla sizin evinizde, sizin internetinize bağlanması suç sayılırdı. Bu suç değil, ancak kanunda şu var: Uydudan interneti paylaşmanız için önce uyduya çıkmanız lazım. Devlet işte bu noktada diyor ki; *benden habersiz internete giremezsin o yüzden ruhsat alacaksın, uyduya öyle çıkacaksın, gizli kurumsal internet parası ödeyeceksin, ayda kaç bin dolarsa…* Ama pratikte kimin internetin paylaştığını nasıl anlayacaklar? Bugün Türkiye'de üç milyon kişi internetini uydudan paylaşsa, üç milyon kişiyi tek tek takip mi edecekler?

Ancak telekom şirketleri rekabet avantajını korumak için sözleşmelerinde *benim internetimi hane dışında başkalarıyla paylaşamazsın* diyor. Hane içinde diyemez. Ama bu yasakların yasada bir geçerliliği olmadığı için, bu sözleşmelerin yasal geçerliliği de tartışmalı. Biri çıkıp Telekom şirketlerini mahkemeye verse, davayı kazanabilir bile. Keşke böyle bir hata yapsalar, bir dava açılsa da bir emsal teşkil etse.

Yazında Meshnet kullanımının dünyanın yoksul bölgeleri için önemli olduğundan bahsetmişsin neden?

Meshnet Türkiye'nin yoksul bölgelerini şehirlerle birleştiren bağımsız bir iletişim ağı olmaya aday ve Meshnet'in potansiyeli çok büyük. Örneğin İspanya'da kullanılan Meshnet ağı yakında hastaneleri ve belediye binalarını İspanya telekom şebekesinden tümüyle bağımsız olarak döşenen özel fiber optik hatlarla birbirine bağlayacak.

Meshnet şirketlerin kabusu. Bugün Amerika'da bir şirket Federal İletişim Komisyonu'na dava açtı. Diyor ki, ben bir cep telefonu operatörü olarak hangi siteyi yayınlayacağıma ben karar veririm. Siyasi fikirleri bana tersse yayınlamam. Bir kişinin interneti hızlı açılacak, sayfaları hızlı yüklenecekse bana hızlı internet için ek para ödesin diyor. Yani insanlardan sadece internet parası almak istemiyorlar; kişilerden içerik promosyon parası almak istiyorlar, o zaman da internetten sadece zenginlerin sesleri duyuluyor.

Bunu delmenin tek yönü var; sen madem anayasadaki iletişim özgürlüğüne rağmen interneti parayla satıyorsun ve vatandaşın verdiği vergilerle kurulan bir telekom şirketi vatandaşa sormadan başkalarına lisanslanıyor ve sonra da o internet vatandaşı takip ediyor, reklam saldırısına maruz bırakıyor. Bu noktada ben de senin interneti kullanıyorum demek önemli. Burada verilebilecek en iyi cevap, Meshnet kullanmaktır.

Belediyeler için kullanışlı bir sistem olarak Meshnet'in "demokrasi" ile olan ilişkisi nedir? "Doğrudan internet demokrasi" diye belirttiğin kavramı biraz açar mısın? Bununla ilişkili bir Katalonya örneği var sanırım. Meshnet'in özellikle yerel yönetim ve devlet ilişkisindeki rolünün ne olduğundan bahseder misin?

Doğrudan internet demokrasisi burayla ilgili. Şirketler hem yavaş interneti satarak paralar kazanıyor, hem de interneti takip ediyor, hem de internet kullanıcılarını fişliyor. Şirketler kullandığınız interneti takip ettikçe, kişisel bilgilerinize-özelliklerinize ulaşırlar ve böylelikle size reklamları da pazarlarlar. Yani hem değerli kişisel bilgilerinizi alırlar hem de bu bilgileri veri simsarları, data brokerları aracılığıyla size parayla geri satarlar. Ama Meshnet insanları özgürleştirir. Özgür iletişimin olmadığı bir yerde, demokrasiden bahsedilemez.

Tiananmen Meydan'ı Patlamasına İnternet Sansürü

1989'daki hükümet protestosu sonucunda 600 kişinin üzerinde ölümüyle sonuçlanan katliam, ardından 2009 yılında bir kişinin kendisini ateşe vermesi…

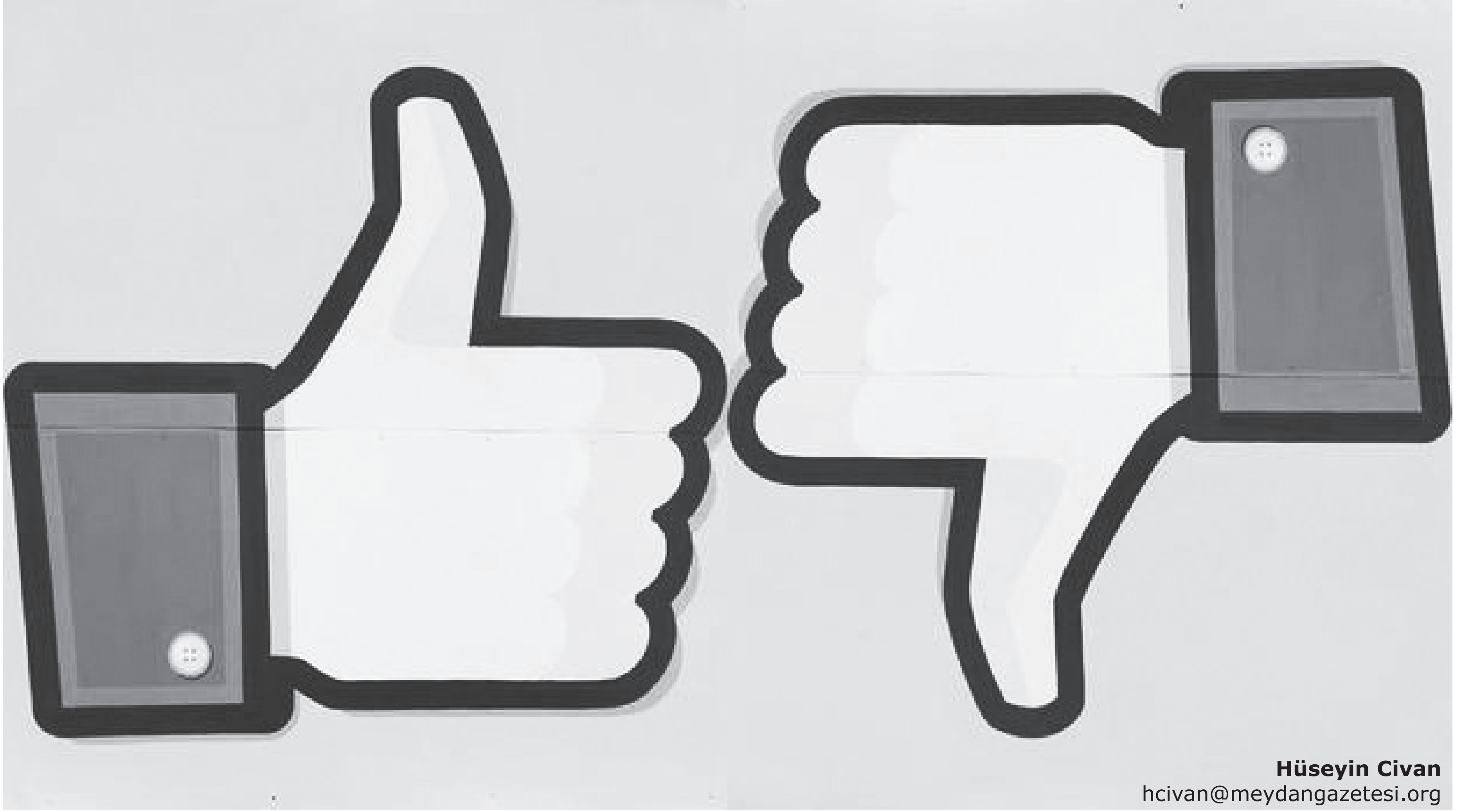

Çin'in Tiananmen Meydan'ında gerçekleşen bu protestoların hiçbirisi, Çin basınında yer almadı. Aynı meydanda Ekim ayı sonunda gerçekleşen bir patlamada 5 kişi ölürken 38 kişi yaralandı.

Yaşanan bu patlama, daha önce olduğu gibi basında yer almazken; olaya ait kaza fotoğrafları sosyal medyada sansüre uğradı. Bir otomobilin meydana girdikten sonra infilak etmesiyle yaşanan olaylara ilişkin bilgilerin, arama motorlarında, bloglarda, haber sitelerinde yayını engellendi. Olay hakkında bilgi almaya gelen gazeteciler tek tek engellenirken, çekilen fotoğraflar da silindi.

Tiananmen Meydan'ında otoriter hükümeti protestolar 1989'dan bu yana devam ederken, tüm sosyal medya araçlarının varlığına rağmen Çin hükümetinin sansürü iletişim araçlarının üzerinden eksik olmuyor.

Sanaldaki Kamusal Alan

Hüseyin Civan
hcivan@meydangazetesi.org

Evrensel ağın yeni bir iletişim sistemi olarak kültürümüzü etkilediği, farklı toplum bilimcilerce çokça söylenir hale geldi. Yeni toplum, "bilgi toplumu" ya da "enformasyon toplumu" ismi ne olursa olsun, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yeni toplumun içindeki bireylerin kimliklerini, düşüncelerini, duygulanımlarını etkilediği yani kısaca hayatı şekillendirdiği bilinen bir gerçek. Enformasyon teknolojisi "devrimi"nin, toplumların maddi kültürüne özgürlükçü bir ruh üflediği söyleniyor.

Bu ruh, giderek yalnızlaşan, içe dönük, sıkılgan, gündelik yaşamda toplumsallaşamayan bireylerin, iletişime girmesine olanak sağladı. Facebook, Twitter benzeri iletişim ağlarının bu tarz bir toplumsallaşmada oynadığı rol yeni tartışmalara yol açtı. Toplum içerisindeki bu bireylerin aynı zamanda bu "alanlar" üzerinden politikleşmeleri, bu politikliğin gerçek hayata yansımalarıyla beraber düşünüldüğünde "evrensel ağın" politikleştirici gücü konuşulmaya başlandı.

Yeni Kamusal Alan

Yani bu evrensel ağ, bireyler arasında yeni bir iletişim, bu iletişim üzerinden politikleştirici bir etki yarattı. William Gibson, romanında yarattığı mekan için kullandığı siber uzay kavramının, sonrasında mekan politikalarının da gündemi olacağını tahmin eder miydi bilinmez ancak, bu alan şimdi "kamusal alan" kavramıyla beraber anılır oldu.

Kamusal alanın, elektronik ortamda bu yeniden inşası, farklı olanların "temsili" ifadesinin yerine, "katılımcı" bir şekilde gerçekleşiyor oluşu ve çok sesliliği; bu yeni kamusal alanda doğrudan demokrasi gibi vaatlerin gündeme gelmesine yol açtı.

Bu siber-kamusal alanda, gerçek-kamusal alanda temsil edilemeyen kesimlerin bireysel düzeyde kendini ifade imkanı bulması üzerinden yapılan kıyaslamalarda "nasıl bir demokrasi" sorusunun cevapları aranır oldu.

Özellikle Kuzey Avrupa devletlerinin bu ağ ile temsili siyasal mekanizmalarını son 40 yıl içerisinde iç içe geçirmesi, merkezi olan mekanizmaları olabildiğince bölüp parçalaması, bu yeni kamusal alanın etkisi olarak yorumlanabilir.

"Demokrasi" gibi bir kaygınız varsa, bunu yeni kamusal alan üzerinden kendini ifade edebilen bir toplumla oluşturabilirsiniz. Hem de birbirinden son derece zıt ifadelerin aynı anda yer almasına fırsat vererek.

Özellikle siyasal mekanizmaların başında bulunanlarla "doğrudan" iletişime geçebilme imkanıyla, düşüncelerinizi, beklentilerinizi ve yorumlarınızı paylaşarak bu siyasal mekanizmaya etki edebilirsiniz. Ve tüm bunları devletin hantal yapısında yavaş işleyen araçlar aracılığıyla değil, bu yeni kamusal alanın hızlı ağında gerçekleştirebilirsiniz.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ulaştığı boyutu anlamak için, sadece Avrupa'nın kuzeyine değil, özellikle son birkaç yıl içinde farklı nedenlerle siyasallaşan grupların dünya gündeminde bıraktığı etkiyi de gözlemlemek gerek. Bu yeni kamusal alan üzerinden bir araya gelen bireylerin oluşturduğu sanal cemaatler, toplumsal hareketlenmelerde kendini olabildiğince gösterdi. Politik gerçekliğe etki edebilme yetisini, mevcut siyasi mekanizmalarda bulamayanlar, siber-kamusal alanın büyülü dünyasında, buna fırsat buldu.

Bu siber-kamusal hamle, mevcut siyasi mekanizmaların merkezi konumunun giderek azalan bir seyre geçmesiyle doğru orantılıdır. Merkezi siyasi yapıların zayıfladığı bir zamanda, merkezi olmayan, yerelin katılımına bireysel düzeyde imkan veren bu yeni politik alan, geleneksel siyasi yapıları kendine göre dönüştürmeye de aday.

Tüm dünyanın "ilgi"yle takip ettiği, ABD başkanlık seçimleri bunun en belirgin örneği. Ancak siber-kamusal alanın etkisini anlamak için çok uzağa gitmeye gerek yok. Yakın bir zamanda gerçekleşecek yerel seçimlerde, bu alanın kullanımına yönelik planlar, siyasi kurumların ajandalarında çoktan yer etmiş bile.

"Bedensiz Alan"

Bu yeni politik "alan"ın demokratik görüntüsüne daha dikkatli bakmak gerek. Kapitalist toplumda tek başına kalan bireyin bu konumunu ve edilgenliğini üzerinden atarak, kendisi gibi başka bireylerle siber alan üzerinden gerçekleştirdiği yeni ilişkinin politikliğini sorgulamak gerekir.

"Gerçek" alanda yalnızlaştırılmış edilgen birey, küresel ağ aracılığıyla kendisi gibi birçok bireyle iletişim kurabilme potansiyeline sahip olsa da, bu "gerçek" alanda onun konumunda bir değişiklik oluşmasına neden olmaz. Siber-kamusal alandaki sanal-sosyalliğinin gerçek yaşamında etkisi yoktur. Hatta bir etki varsa, bu olumsuzdur. Bu yeni alanda var olan ilişkiler ile yaşamlarda belirginleşen, "bedensizleşme" olgusudur.

Kapitalist sistem, değişime bağımlı, kontrol edilebilen bir "alan" örgütlenmesi doğurmuştur. Bu siber-kamusal alan, bu kapitalist sistemin eseridir. Gerçek yaşamı, kapitalist sistem tarafından belirlenen bireyler, kendi çevrelerinden koparılarak "bedensiz data"lara dönüştürülüp kapalı siber bir alan içerisinde etkileşime girebilirler ancak.

Bu siber alanda oluşturdukları "kimlikler", sanal alan müdavimlerinin gerçek benlikle-

riyle örtüşmez. Tam tersine, süreç içerisinde gerçekleşen bu siber kimliklerin "gerçek kişilikler"in yerine alacak olmasıdır. Bu siber-kamusal alanda gerçekleşiyor gibi görünen "iletişimsel eylem dünyasının" gerçekliğe etkisi yoktur. Burada yer almak, toplumsal değişimin dinamiklerini değiştiriyor yanılsaması yaratsa da, dönüşen şey bu siber-kamusal alanda kaybolan bireylerdir.

Siber-kamusal Alanın Kontrolü

Yeni toplumun içerisinde yer aldığı, bilgi-enformasyon çağının hangi sosyal, siyasi ve ekonomik dinamiklerden sonra ortaya çıktığı önemlidir. Bu bağlantının fark edilmesi, ortaya çıkan teknolojik gelişmelerin neyi ya da neleri değiştireceğini ya da geliştireceğini anlamak adına önem taşır.

Daha önce de bahsedildiği üzere, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki bu gelişmeler kapitalizmden bağımsız düşünülemez. Bilgi ve teknoloji üretmenin, iyice kızışan küresel rekabette ne kadar hız kazandığı ve üretimde giderek artan, bilgisayarlı esnek üretim sistemlerinin kullanıldığı küresel kapitalizmin kendini dayattığı bir gerçekliktir.

Bilgiyi, toplumun tüm kesimleri ve bireyleri için erişilebilir, paylaşılabilir kıldığı söylenen bu alan, değişimin farklı boyutlarını olumlu bir şekilde değerlendiren bakış açısıyla aynı zamanda kendi ideolojisini de savunmaktadır.

Siber-kamusal alan, bireyi gerçeklikten koparan, bilgiyi metaya indirgeyen bir alan değildir sadece. İdeolojisi olan "değişim" rüzgarında, toplumsal denetim ve gözetimin en güçlü mekanizmalarını saklar.

Siber-kamusal alan, bireylerde politiklik yanılsaması oluşturulup edilgen kılınırken, aynı zamanda politik eylemler de bu alanlarda kontrol edilebilir bir şekle dönüştürülür. Son zamanlarda bu kontrol edilebilir eylemler için yeni kavramlar üretilmesi (Clicktivizm, slacktivizm...) bu açıdan da önem taşır. Küresel ağın, zaman ve mekan bağımsızlığı gibi gösterilen tarafı, kullanıcıların bu siber-zaman ve mekana hapsedilmesidir.

Böylelikle, politik eylemler kontrol de edilebilecektir. Siber-kamusal alan savunuculuğu yapanların düştüğü hata, "gözetimin" popüler bir kültür olarak algılanması yanılsamasıdır.

Siber-kamusal alanda aranan politikliğin, bilgi ve iletişim teknolojileri ve kapitalizm bağlamında tekrar düşünülmesi gerekir. Bilginin denetiminin günümüzdeki iktidar mücadelelerindeki temel olduğunun hatırlanması ve bilginin kime ve nasıl aktığının sorgulanması gerekir.

Zira siber-kamusal alanlardan politik açıdan medet umanlara hatırlatmakta yarar var; Taksim Gezi İsyanı ve benzer süreçleri, internetin aktif kullanımının yansıması olarak görenler hatırlamalıdır ki, sosyal medyada bu kadar fazlaca yer bulan toplumsal hareketlilik "gerçek" alanın bir yansımasıdır. Birinin ötekinin öncülü olması durumu, bu noktada kilit bir rol oynamaktadır.

Unutmamak gerekir ki doğrudan demokrasi, yaşamdan kopuk siber-kamusal alanlarda ya da küresel ağlarda değil, ancak mücadelenin örgütlendiği **kolektif alanlarda** sağlanabilir.

Farenin Peşine Düşen Facebook

Facebook'un "gizlilik politikaları" kişileri fişlemeye devam ediyor. Site halihazırda bütün fotoğrafları, özel mesajları ve birçok veriyi toplamayı sürdürürken daha fazlasını istemeye başladı. Facebook gözünü şimdi de mouse hareketlerine dikti.

Facebook sitede insanların hareketlerini görmek için yeni bir teknoloji üzerinde çalışıyor. Wall Street Journal'ın yaptığı habere göre şirket bu teknolojiyi geliştirdiğinde mouse imlecinin neyin, nelerin etrafında dolaştığını takip edebilecek. Facebook'un analiz şefi Ken Rudin'in bu çalışma ile topladıkları verilerin, kullanıcı davranışları ile ilgili verilerde büyük bir artış sağlayacağını belirtiyor. Elbette bu kişiye özel reklam pazarlamada da işe yarayacak.

Bu teknoloji şimdilik deneme aşamasında, kullanılıp kullanılmayacağı ise henüz belli değil. Ama elbette bu yalnızca Facebook'un gözünü diktiği bir alan da değil. Örneğin bir fotoğraf sitesi olan Shutterstock, kelimenin tam anlamıyla siteye girdiğiniz andan itibaren her hareketi kaydediyor. Büyük şirketlerin hepsi benzer çalışmalar yapıyor. Örneğin Google bundan birkaç yıl önce, kullanıcıların mouse hareketlerine dayanan bir araştırma fikrinin patentini almıştı.

Gizlilik politikası adı atında bütün kişisel verileri toplayan şirketlerin önümüzdeki günlerde nelere göz dikeceği merak konusu.

Twitter Kuşunu Uçurana 10 Yıl Kafes

Kuveyt'te 23 Yaşındaki Hamad el-Naki, geçtiğimiz yıl Hz. Muhammed ile Suudi Arabistan ve Bahreyn krallarını aşağıladığı iddiasıyla on yıl hapis cezasına çaptırılmıştı. Mahkeme bu kararı onayladı ancak Uluslararası İnsan Hakları İzleme Örgütü kararın düşünce özgürlüğü ihlali olduğunu belirterek, yetkililere mahkeme kararının iptali ve Naki'nin serbest bırakılması çağrısında bulundu. Kuveyt'teki siyasi kriz 2012 seçimlerinden beri sürüyor. Onlarca siyasetçi, eylemci ve gazeteci Kuveyt emirini eleştirdiği gerekçesiyle mahkûm edildi. Şii kökenli Naki yargılandığı davada "Hz. Muhammed'i, eşi Ayşe'yi, Suudi Arabistan ve Bahreyn Krallarını aşağılamak", "dini gerilime sebep olmak", "İslam ile dalga geçmek ve cep telefonuyla uygunsuz yorumlar yaymak" iddialarıyla suçlanmıştı. Naki yaptığı savunmada tüm suçlamaları reddetmiş, Twitter hesabının ele geçirildiğini iddia etmişti.

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın **Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Mehmet Nur Denek **Adres:** Alaybey Mah. Gaziler C. No:4 Kat:2 Antep **iletisim@meydangazetesi.org** www.meydangazetesi.org **Baskı:** Özdemir Matbaacılık Davutpaşa C. Güven San. Sit. C Blok No:242 Topkapı/İST **Tel:**(212) 577 54 92

e Seçmen e Propaganda

Artık duymaktan ve okumaktan gına gelecek günler çok uzak değil. Evet, seçimlerden bahsediyorum. Ama mevzuyu daha derinlemesine ele almak için önümüzde birkaç ay var. Buna rağmen siyasi partilerin seçim çalışmaları, kendini hissettirmeye başladı bile. Aday adaylarının duvarlardaki pankartları, reklam panolarındaki sloganları, büyükşehir belediyesi başkanlığı için adaylıklarını açıklayanlar, açıklaması beklenenler... Seçim, inceden inceden gündeme sızıyor.

Mine Yılmaz

Partilerin iktidar mücadelesi detaylı bir hal alıp zihinlerimizi kirletmeden, seçimlere ilişkin birkaç şey söylemek gerek. Bu gerekliliğin sebebi, Mart ayındaki seçimlerde yaşanacak bir ilkle ilgili. Siyasi partiler bu kez alışılmış seçim propagandalarının dışına çıktı, şimdiden sosyal medyayı propaganda aracı ve yöntemi olarak kullanmaya hazırlanıyorlar.

"Sosyal medya denilen şey toplumların baş belasıdır."

Tayyip Erdoğan'ın Taksim Gezi İsyanı sırasında sosyal medyaya ilişkin çıkışmalarını hatırlamayanımız yoktur. Eylemcilerin sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanımının hükümeti rahatsız etmesinin ardından Erdoğan, *"Twitter denilen bir bela var. Yalanın daniskası burada. Sosyal medya denilen şey aslında şu anda toplumların baş belasıdır."* açıklamasında bulunmuştu. Peki, ne oldu da mevcut iktidardaki parti ve diğer siyasi partiler de sosyal medyayı, bu "baş belası" şeyi kullanmaya karar verdiler?

Aslında cevabı çok da zor değil. Bu süre içerisinde, sosyal medyanın güncel siyasetteki gücü fark edildi. Sosyal medyanın toplumun politizasyonundaki hızlı etkisi ve özellikle Mısır benzeri coğrafyalardaki toplumsal hareketlerde de (AKP'nin ilgisini Müslüman Kardeşler'in Rabia Eylemleri'nin ne kadar çektiği düşünülürse) fark edilmesi, kötülenen bu "yeni aygıt"ların kullanımını siyasi partilerin gündemine de soktu.

E-Seçmen'e E-Propaganda

Yukarıda da söylediğim gibi, önümüzdeki seçimlerde sosyal medyanın bu kadar etkin kullanılacak olması, Türkiye'nin siyasi tarihinde hepimize bir ilki yaşatacak. Türkiye'de, Uluslararası Sosyal Medya Derneği'nin verilerine göre, yaklaşık 10 milyon Twitter, 14 milyon da Facebook kullanıcısı var. Bu sayı, partiler için hiç de azımsanmayacak bir seçmen kitlesi. Bu "genç" kitleye hızlı bir ulaşım imkanı veren sosyal medya, seçmenlere de diğer propaganda araçlarından farklı olarak "doğrudan" ve "kişisel" ulaşım imkanı veriyor.

Bu verimli alanı, iktidar mücadelesinde iyi bir şekilde kullanmayı planlayan siyasi partilerin "sanal propaganda" için 30 milyon lira harcaması beklenirken, bu harcamanın önemli kısmını sosyal medya ajanslarıyla yapılacak anlaşmalar oluşturuyor. Bu ajanslar aracılığıyla, e-seçmenlerin maillerine, Facebook ve Twitter hesaplarına doğrudan partilerin propaganda mesajları gönderilecek.

Seçmen kitlelerine geleneksel propaganda araçlarında yayımladıkları başarısız mesajlarla ulaşma çabalarından artık vazgeçen siyasi partiler, sosyal medya aracılığıyla istedikleri özellikler, yaş aralığı ve cinsiyetler doğrultusunda hedef kitlesine rahatça ulaşabiliyor.

Sosyal medya reklamları belediyeler tarafından hali hazırda kullanılmaktayken; Ataşehir, Üsküdar, Kadıköy ve Bağcılar belediyeleri sosyal medyayı reklam amacıyla en çok kullanan belediyeler arasında. Yakın zamanda her birimi için Twitter hesabı alan İstanbul Büyükşehir Belediyesi ise sosyal medyayı yaklaşan seçim zamanı aktif olarak kullanmaya hazırlanıyor.

Uluslararası Sosyal Medya Derneği USMED'in detaylı hazırladığı rapora, yakın bir zamanda medyada geniş yer verildi. Sosyal medya uzmanları, siyasetçiler ve vatandaşlar arasında bir diyalog aracı olarak görülen sosyal medyaya ilişkin yayımlanan raporda TBMM'deki milletvekillerinin Twitter kullanımına ilişkin son derece dikkat çekici veriler vardı. En çok Twitter yorumu yapan vekillerden, en çok yorum alanlar vekillere kadar…

AKP altı bin kişilik sosyal medya ekibi kurdu, CHP bilişim gönüllüleri...

Bazıları daha da ileri gitti; sosyal medyayı iyi kullanamayan vekillerin seçim kazanamayacağından bahsetmeye başlayanlar bile ortaya çıktı. 140 kelimelik Tweetler şikayet dilekçelerinin yerini alınca atılan yorumlara bizzat cevap veren siyasetçiler de, seçmenin övgüsünü kazandı.

Konunun uzmanları arasında bulunan ve sosyal medya kullanımının seçim sonuçlarını %20 -25 etkileyebileceğini söyleyenlerin karşısında bunu "gerçekçi" bulmayanlar da var tabi ki. Ancak yakın zamanda yaşanan birkaç örnek, bu etkinin bir göstergesi niteliğinde.

Obama'nın son seçimlerdeki başarısının önemli bir kısmını etkili bir sosyal medya takımı oluşturmasından kaynaklandığı ABD'nin önemli gazeteleri arasında seçim sonrası ilk konuşulanlardı. Örneğin seçim sonrası Obama'nın eşine sarıldığı fotoğraf, Twitter tarihinin en çok paylaşılan mesajıydı ve 3 milyondan fazla beğeni aldı. Aynı gün seçimle ilgili mesajların sayısı, 31 milyonu aştı. Obama'nın seçim kampanyasında Facebook kurucularından Chris Hughes ve David Plouffe'nin olması da, sosyal medya meselesinin önemini gözler önüne serdi.

Başa dönmek gerekirse, partiler klasik propaganda yöntemlerinden "seçmene değmeyen propaganda çalışmaları"na bir taraftan devam ederken, öte yandan küresel siyaseti etkileyen alanlardan birine de adım atmaya hazırlanıyor. İktidarlar, farklı coğrafyalarda yaşanan siyasi hareketlilikten derslerin iyi çıkarmış olacak ki, kendi iktidarlarını, sanal-sosyal demeden her yerden hissettirmeye çalışıyor.

Ancak unutulmaması gereken asıl nokta, partilerin bu konudaki çabalarının, bilgi-iletişim teknolojilerinin giderek toplumsallaşan bir mecraya dönüşmesine bağlı olmadığıdır. Mevcut iktidar yapılarının da artık sanal/sosyal alana kaymasıyla birlikte, siyasi partiler de birer e-partiye dönüşmeye çabalıyor.

YALINAYAK

Cezaevlerinde Eskiden Bugüne Çok Şey Öğretildi, Ya Şimdi?

Bugünlerde yeni bir cezaevi projesi gündemde: Avrupa Birliği tarafından desteklenen; Türkiye, Fransa, İngiltere ve Slovenya'dan cezaevi yöneticilerinin katılımıyla yürütülecek "Öğrenen Cezaevi" (Learning Prison) projesi. Proje kapsamında hem cezaevi yöneticileri, hem de tutuklular "kaliteli cezaevleri" için eğitilecek. Türkiye'deki ortağı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi olan bu projenin hedefinin, eğitim alan tutukluların cezaevine bir daha dönmemesi olduğu söyleniyor.

"Öğrenen Cezaevi" projesinin yaratıcılarının yaptığı bir araştırmaya göre, Türkiye'de yaklaşık 140 bin civarında hükümlü tutsak var ve bunların dört bini üniversite ve yüksekokul mezunu, 60 bin kadarı ise ilkokul mezunu ya da okula hiç gitmemiş. Bu demek oluyor ki, eğitim seviyesi istenilen düzeyde olmayan tutsakların sayıca artışı, "gelişen" Türkiye için oldukça sıkıntılı bir durum. Bunun ötesinde projenin yaratıcılarına göre cezaevinden çıkanların büyük kısmı yine suça eğilimli ve ötekileştirilmiş suçlu psikolojisiyle cezaevine geri dönme potansiyeli yüksek tutuklular.

Projeyle amaçlanan, cezaevlerinin öğrenme odaklı birer "iyileştirme kurumu"na dönüştürülmesi. Bu konuda ise ilk olarak cezaevi yöneticilerinin tutuklularla kurdukları ilişkiyi yeniden tanımlamak gerektiği vurgusu yapılıyor. Yani yöneticilerin eskiye ait olan tüm yöntemlerini bir bir terk etmesi gerekiyor. Ayrıca proje tarafından, cezaevi koşullarının bireyi etkin kılmadığı ve koşulların öğrenme-uygulama konusunda sınırlı bir anlayışa sahip olduğundan da bahsediliyor. Projeyle birlikte, tutuklu bireye geniş bir esnekliğin ve beraberinde hayal gücüne gereksinim konusunda uygun şartların elverişli hale getirilmesinin sağlanacağı iddia ediliyor. Proje yaratıcılarının dahiyane bir başka vurgusu ise, tüm bunların gerçekleşmesinde cezaevi gibi kapalı ortamların yetersiz kaldığı ve bu nedenle cezaevi yönetimiyle tutuklular arasındaki iletişim kalitesinin yüksek olması gerektiği.

Planlanan bu projeyle birlikte, cezaevi koşullarımız artık Avrupa Birliği standartlarını yakalamış bir seviyeye gelecek ve bu dönüşümle birlikte diğer ülkelere de örnek olmayı başaracak! Yakın bir tarihte uygulamanın gerçekleşeceği cezaevinde, projenin yaratıcılarına göre *"pozitif bulgular elde edilirse şayet, denenen metodolojik uygulamalar tüm cezaevlerinde yaygınlaştırılacak ve cezaevleri deyim yerindeyse kısmen bir okul işlevi üstlenecek"*.

Oysa cezaevlerinden bizim şimdiye kadar öğrendiğimiz şeyler hiç iç açıcı değil. Bu topraklarda bir kez cezaevine düştüysen, daha içeri girerken bir "hoş geldin dayağı"nı yemeden edemezsin. Eğer adli bir koğuşa düştüysen ve kimin kimsen yoksa oradan çıkmak değil orada canlı olarak kalmayı başarmak zaten yeter! Yönetimle işbirliği içindeki haraççılar, sana gardiyanları aratır hale gelirler.

Siyasi olarak girdiysen de işkencenin bin bir türünü öğrenirsin cezaevinde. Bok çukuruna mı sokmazlar, Filistin'e mi asmazlar, üzerine köpek mi salmazlar. Tacizin de, tecavüzün de ne demek olduğunu öyle bir öğrenirsin ki, ölüm sana az gelir. Zorla, dayakla marşlar söyletirler, bunlara direnmeyi öğrenirsin ama düşüncelerinle, umutlarınla dalga geçilir, kimliğin, değerlerin yok sayılır, işte bu kez kendini ateşe vererek yine direnmeyi öğrenirsin, öğretirsin.

Yalnızca sen değil seni ziyarete gelen ailen de bu işkenceden payını alır. Yapayaşlı anneler çırılçıplak aranır da öyle alınır içeri. O da gardiyanın ya da müdürün keyfi olursa. Ama anneler bunu söylemez içeridekinin direnci kırılmasın diye. İçeride olmak çok şey öğretir de, öğrendiklerini pek hatırlamak istemezsin.

Bu uygulama anlaşılan, Türkiye cezaevlerinin bu "vahşet" imajını silmek için bir girişim. Ancak tutsaklara uygulanan işkenceler sürerken, işkenceciler korunurken ve içeriden hasta tutsakların ölüm sesleri yükselirken, bu oldukça zor.

Kullan-at Kılavuz:

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilecek ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Ali Rıza Ercan
kullanat@meydangazetesi.org

İşten Çıkarmalarda

"Nasıl olsa senin yerine çalışacak milyonlarca işsiz var". Patronlar böyle düşünüyor. Haksız da değiller. Milyonlarca işsiz var evet. Ancak bu aynı zamanda milyonlarca öfkeli işçinin de olduğu anlamına geliyor. Gazetemizde örgütlü mücadelenin önemi başlığında yeterince yazı bulunuyor, bu yazıda ise işten çıkarıldığımızda dikkat etmemiz gereken noktalar ve sürecin işleyişine değineceğiz.

Öncelikle size yazılı olarak tebliğ edilen bir fesih bildirimi varsa mutlaka en azından fesih gerekçesini kabul etmediğinizi belirterek ve "yasal haklarım saklı kalmak kaydıyla" ibaresini koyarak, şerh düşerek tebliğ alın. Size bir suretini vermek istemezlerse tutanak tutun, bu da mümkün olmazsa eğer imkanınız varsa işyerine noter getirerek tespit yaptırın.

Patronların en çok başvurduğu yöntem olan haklı sebeple feshin kullanılabilmesi için; iki taraftan birinin bu çeşit davranışlarda bulunduğunu diğer tarafın öğrendiği günden başlayarak altı iş günü içinde ve her halde fiilin gerçekleşmesinden itibaren de bir yıl içinde feshin yapılmış olması gerekiyor. Ayrıca işten çıkarılacak işçi için ihbar süreleri boyunca ve günde iki saatten az olmamak üzere, çalışılan günler için, iş saatleri içinde ve ücret kesintisi yapılmadan işçinin yeni bir iş bulması için "Yeni İş Arama İzni" verilmesi zorunluluğu var. Bu hakkınızın gasp edilmesine imkan vermeyin.

Hiçbir yazılı bildirimde bulunmaksızın da işten çıkarabilirler. Bir önemi yok. Bu keyfilikleri, hukuki anlamda onların problemi olacak. Ancak bu durumda bağlı bulunduğunuz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğü'ne "Bireysel İş Uyuşmazlığı Başvuru Dilekçesi" verin. İşyeri fesih gerekçesini yazılı olarak vermek zorunda kalacak. Bu dilekçe örneği müdürlüklerde matbu olarak bulunuyor. Sigortalı değilseniz de aynı şekilde başvurabilirsiniz, bu durumda verdikleri yanıt hizmet tespiti davasında da işinize yarayacak.

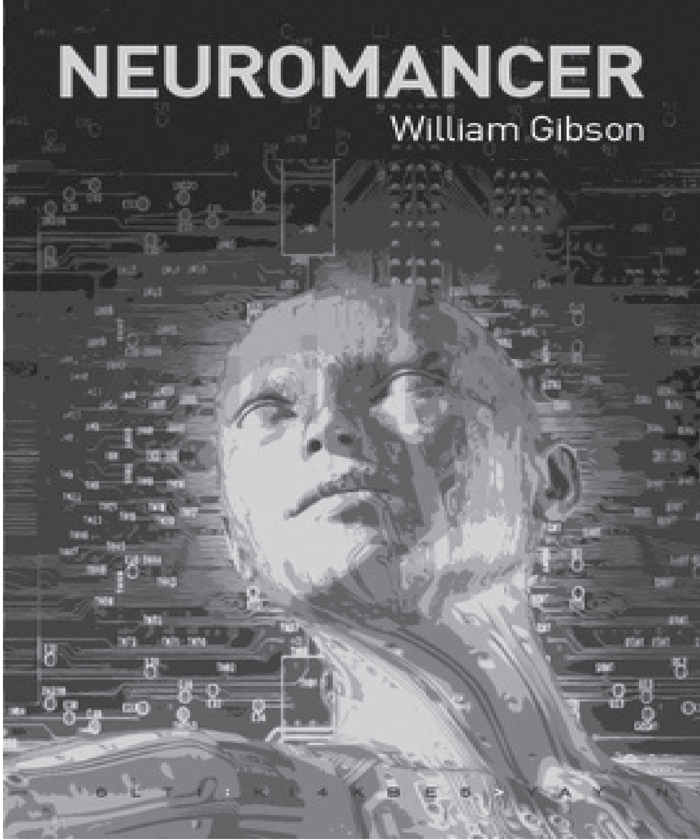
Kıdem tazminatı ve diğer haklarınızı vermiş olsalar dahi size yapılan tebligata itirazi kaydınızı düşün. Koşulları mevcutsa "işe iade davası" açtığınızda tazminatınızı almış olmanız sorun teşkil etmeyecektir. Ancak parayı alırken veya bankadan çekerken "her türlü itiraz ve talep hakkım saklı kalmak kaydıyla" diye bir ibarede yarar var.

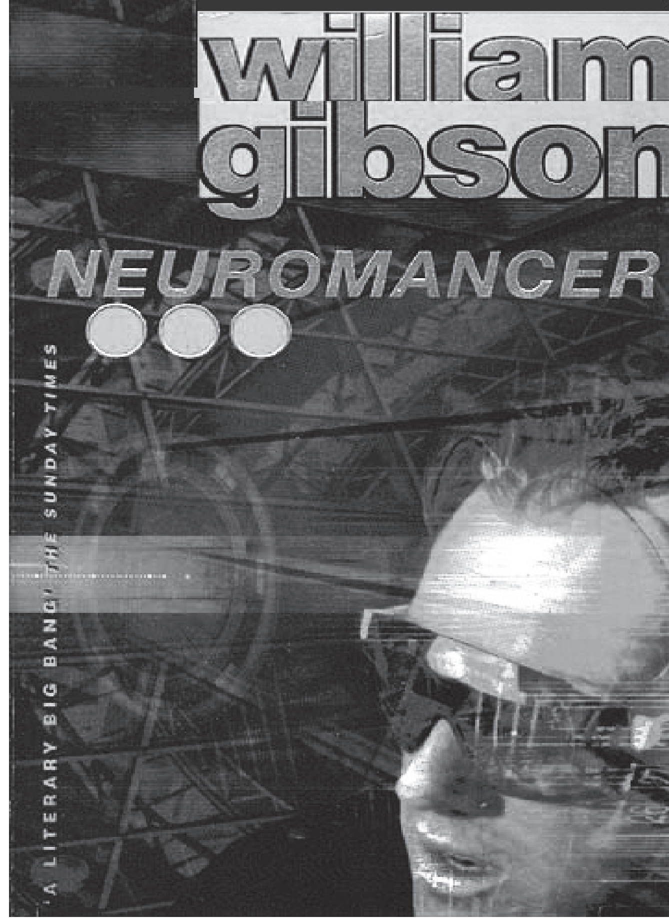
Bu arada koşullarınız mevcutsa (fesihten önceki 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olmak, 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olmak ve kendi isteği dışında işsiz kalmak) işsizlik sigortasından faydalanmak için başvurunuzu yapın. Bunun için fesih tarihinden itibaren 30 gün süreniz var.

Patronların en sevdiği hak gaspı çeşitlerinden biri de sigorta priminizi eksik yatırmaktır. Bunun için maaşınızı bankaya asgari ücretten yatırıp kalanı da elden size verirler. İşten çıkarıldıktan sonra bu durumun da hesabını sormak için, daha çalışırken duruma ilişkin delilleri saklamanızda fayda var. Sigortasız çalıştırılıyorsanız durumun ilacı elbette örgütlü mücadele olmakla beraber en azından Alo 170'i isimsiz bir ihbarla arayın. Aynı şekilde ödenmeyen fazla mesaileriniz ve tatillerde çalıştığınız sürelere ilişkin de imkanı varsa delillerinizi saklayın.

Son olarak bu yakın zamanlarda işsiz kalırsanız eğer moralinizi bozmayın, Kağıthane'de bulunan Gürsel Mahallesi'ne gelin. Kazova Direnişi'ndeki işçi kardeşlerimizle beraber güneşli pazartesilerin ve direnişin tadını çıkarın.

Kitap

"Gerçek" Gelecek

90'ların sonu 2000'lerin başı: Dünya üzerindeki tüm toplumlar, saçma sapan "hey corc versene borç..." tadında şarkılarla beyni bulanmış halde ortalarda geziniyor. Haber bültenleri, Ortadoğu'da bir top mermisinin darmaduman ettiği bir ev görüntüsünün ardına, deniz topunun üzerinde yürüyebilen köpek görüntüsünü veriyor. Çağımızın fabrikaları olan AVM'lerin bacalarından adaletsizlik, samimiyetsizlik ve sevgisizlik tütüyor. Anne babalar, çocuklarına borç veriyor. Nineler ve dedeler olanlara bir türlü anlam veremiyor, yapabildikleri tek şey torunlarına dönüp, "Sizin şu bilgisayarda bizim yaylanın fotoğrafları varmış, açta ona bir bakalım Berktay." demek oluyor. Bilgisayar karşısında oyuna dalıp gitmiş olan sivilceli bir oğlan hareketsizlikten ölüyor. Çok katlı insan yapımı mağaraların, derin dehlizlerindeki inlerde, insanlar birbirinden habersiz ölüp gidiyor. Kasap, et reyonu görevlisi oluyor; çıraklar, raf görevlisi... Yeni doğan çocuklar, gırtlakları yırtılırcasına, gözlerini patlata patlata ağlıyorlar: "Ne olur bir yudum gerçeklik, bir yudum gerçeklik..." diye. İşte tam bu sırada Morpheus, Neo'nun kulağına eğilip, şöyle fısıldıyor: "Bunların hepsi sanal gerçekliğin bir yansıması..." Bütün bir toplum olarak derin bir nefes alıp rahatlıyoruz. Şükürler olsun ki gerçek değilmiş. Bunların hepsi sanal gerçekliğin bir "yansıması"ymış!

Belki dünyada ve yaşadığımız topraklarda pek az kişinin bildiği ve bizlerin de pek aşina olmadığı bu sözcük öbeği, tam da içinde yaşadığımız gerçekliğin bir gerçeklik olamayacağını içten içe hissettiğimiz bu dönemde Matrix üçlemesiyle girdi hayatımıza. Peki, neydi sanal gerçeklik? Sanal gerçeklik kavramını yaratan siber punk akımıyla, Matrix'in sanal gerçekliği nerede ayrışıyordu?

Bruce Bethke'in 1983'te yayınlanan "Cyber-punk" öyküsü, bilim kurgu literatürüne yeni bir kavram sokmuş, sonrasında William Gibson "Neuromancer" adlı kitabıyla bu kavramı belirginleştirerek bilim kurgu içinde ayakları yere basan bir bakış haline getirmişti. Siber punk, -birkaç istisna dışında- o döneme kadar gelen teknoloji sevici ya da uzay mekikli bilim kurgu geleneğinden ayrılarak, insanın teknoloji ile çarpışmasından doğan ya da doğabilecek olan distopik evrenlerden bahsediyordu: Kasvetli, mega teknolojik kentler, umutsuz, mutsuz fakat asi karakterler, sanal gerçeklikler, dünyayı yöneten şirketler, ekolojik felaketler... Tüm bunlar bildiğimiz bilim kurguda bir kırılma yaratarak; bugüne kadar birçok yazar, müzisyen, çizer ve sinemacıyı etkisi altına alıp, insanların bugünden daha da kötüye gitmekte olan dünyanın haline dair kaygılarını dile getirdiği bir mecra olarak, siber punkı ve onunla beraber sanal gerçeklik kavramını yaratıp geliştirmişti. Ama asıl popülaritesini sinemada yakaladı. Ghost In the Shell ve Blade Runner gibi filmler kendi dönemlerine damgasını vurmuş ve siber punk hareketinin etkilerini Matrix üçlemesine kadar taşımıştı.

Evet, bunların hepsi sanal gerçekliğin bir yansıması. Peki ya gerçeklik nerede? Matrix'te olduğu gibi dünyayı ele geçirmiş robotlarda mı? Ya da siber punkın öngördüğü kasvetli kentler, çok uluslu şirketler tarafından yaratılan distopik evrenler, bundan 100 yıl sonrasının tasavvurları mı?

Gerçeklik; yaşamlarımızı gün be gün kuşatan, gerçek saydığımız her şeyi cilalayıp boyayıp, bozarak kendi yapma evrenine taşıyan; bizleri de kendi bencil ve hastalıklı kültüründe birer avatara dönüştürerek; bundan onlarca yıl önce siber punk hareketinin öngördüğü distopyaların yaratıcısı haline gelen kapitalizmin üzerimize örttüğü sanal örtünün tam ardındadır.

Bununla beraber siber punkın distopyası aslında yüzyıl sonrasında değil, sabahtan akşama kadar kölece çalıştırıldığımız fabrikalarda, AVM'lerde, her yanımıza kurulmuş öbek öbek gökdelenlerin dibinde, soyayı ete, mısırı enerjiye dönüştüren tahakkümde, yani yaşadığımız hayatın tam göbeğindedir.

Bizi rahatlatansa bütün bu saydıklarımızı es geçerek, zaten her birimizin içten içe hissettiği gerçekliğin yok olduğu hissini, zararsız bir şekilde mutfak robotuna bağlayan ya da tüm bunların 100 yıl sonrasının hikayeleri olduğunu söyleyen Hollywood endüstrisinin siber punkı bozarak yarattığı manipülasyondur.

Sinema

Kürt "Yok" Sineması Var

Gürşat Özdamar
gozdamar@meydangazetesi.org

Bu yıl Altın Portakal Film Festivali'nde üç ödül alan "Cennetten Kovulmak" filminin yönetmeni Ferit Karahan, aldığı ödülleri Rojava Devrimi'ne adadı. "Fecira" isimli belgeseli ile en iyi belgesel ödülünü alan Piran Baydemir de Paris'te suikast sonucu öldürülen üç Kürt kadına adadı ödülünü. Yalnızca bunlarla sınırlı değildi bu yıl Kürtlerin görünürlüğü. "Karpuz Cenneti" en iyi kısa film ödülünü paylaşmıştı. "Hav Way Zaman" da belgesel özel ödülü almıştı. Biri faili meçhulde yitirilenlere, diğeri de, Dersim'de köklerinden koparılan kayıp kızlara adanmıştı.

Kürt filmlerinin bu festivalde oldukça öne çıkmalarını, son dönemde açılım ve çözüm süreci ile ilişkilendirenler oldu ve bu durum onlara göre sürecin bir sonucuydu.

Oysa çözüm sürecinden çok önce de ve hatta savaşın en şiddetli yaşandığı dönemlerde de film yapma çabası hiç elden bırakılmamıştı. Elbette şimdi eskiye görece bir sükunetin olması işleri kolaylaştırıyor olsa da sinemacılar zor zamanlarda da bir yolunu bulup film çekebilmeyi başarmışlardı.

Bu durum bana benim de sanat yönetiminde çalıştığım Zara isimli filmi anımsattı. Çekimleri Amed'de, Karacadağ'ın eteklerinde yapılan bu film de çok sık olarak polisin ve askerin ilgisine mazhar oluyordu ve her defasında yapımcı, onlara göstermek üzere hazırlanmış ikinci bir senaryoyu sunuyordu kendilerine. Onlar da, bir süre incelermiş gibi yaptıktan sonra tamam diyordu, kolay gelsin. Biz de çekime devam ediyorduk. Boşaltılan köyler, şehirden bunalan birinin kaçtığı bir yer oluyordu senaryoda, sütçü arabası da askeri devriye aracı. Gündelik konuşurken de çevredekilerin merakı yüzünden bu ikinci senaryo diliyle konuşmaya gayret ediyorduk.

Ama kullandığımız nesneler yüzünden konunun anlaşılma tehlikesi her zaman olabiliyordu. Mesela bir sahnede 10'a yakın tahta tabut kullanılmıştı ve elbette fazlasıyla dikkat çekmişti.

Gene, İsviçre'de yaşayan yönetmen Ayten Mutlu ile beraber Avrupalı sinemacıların da sette olması işleri tuhaf biçimde kolaylaştırıyordu. Film için bir şey gerekirse oradaki resmi yetkililer hiç olmadıkları kadar nazik ve anlayışlı olabiliyorlardı. İnsanın sürekli orada yaşayası geliyordu. Ama neyse ki çekim sonrası döndüğümüz otelde televizyonda günlük haberleri izleyince, şu çekimleri kazasız belasız atlatsak da evimize dönsek haline hemen dönüş yapıyorduk.

Hadi siz gözünüzü kararttınız orada çekim yapma fikrinizden vazgeçmediniz diyelim. Ama bakalım oyuncular öyle mi? Her oyuncuyu bölgede yapılacak bir çekime çağırmak, 30 gün, 40 gün sette kalmasını sağlamak kolay iş değil. İlginç bir tesadüf mü desem ya da o bölgede oyuncu zorluğuna bir örnek mi desem, bizim Zara filminde başrollerden birinde Güneşe Yolculuk filminde Mehmet rolünde oynayan Newroz Baz oynuyordu.

Yine bir başka dikkat çekici şey, Kürtçe dilinin kullanımının da o zamanlar çok sıkıntı doğurduğu idi. Yönetmenler de ister istemez, filmin çekilebilmesi için bu tür otokontrole razı gelmek durumunda kalıyorlardı. Buna örnek olarak, Yeşim Ustaoğlu'nun yukarda sözünü ettiğim Güneşe Yolculuk filmine ikinci bir dil olarak İngilizceyi seçmiş olmasını gösterebilirim. Eminim, bu filmi, uzun mücadeleler sonucu Kürtçe dilinin üzerindeki yasaklamanın geriletildiği günümüzde çekseydi, filmin adını Kürtçe seçerdi.

Yıllar ilerledi, tüm sıkıntılara rağmen orada film yapmak, oranın filmini yapmak derdi olan sinemacıların sayısı günden güne arttı. Bugün daha da görünür olan, ödüller alan Kürt sineması, halkının yürüttüğü mücadele yanı sıra, engellemelere, yasaklamalara, gösterecek salon bulamamalara, bölücü ya da vatan haini yaftalamalarına, örgütten hapis yatmalara rağmen var olan ve direnen sinema emekçilerine de çok şey borçlu.

Önceki yıllarda da Yılmaz Güney'in, Bahman Ghobadi'nin ödüllerini, doğdukları topraklardan çok uzakta yaşamak zorundayken, bir anlamda sürgündeyken, almak durumunda kaldıklarını anımsarsak, Kürtleri inkar edenlerin, bu başarıları inkar edemez durumda olmalarını da tebessümle izliyoruz.

Fanzin

ETİLEN SOSYETE

Bir zamanlar yazılanları sadece kağıttan okurduk, hala da öyle, ancak şimdilerde sanal ortamda yazılan ve okunan yayınlar da var. Gazetemizin bu sayısında bir webzine olaran Etilen Sosyeteyle konuştuk.

Meydan Gazetesi: Merhaba, biliyoruz ki, Etilen Sosyete uzun sayılabilecek bir süreden bu yana sanal ortamda boy gösteriyor. Öncelikle sizi webzine hazırlamaya çağıran şey neydi, ne zaman ve nasıl bir araya geldiniz? Bize kısaca hikayenizden bahsedebilir misiniz?

Etilen Sosyete: 2003 yılında bir araya geldik. Aslında bir araya geldik demek doğru olmaz, zaten bir arada büyüyen bir grup arkadaş olarak, 2003 yılında bir şeyler üretmeye başladık. Çeşitli sebeplerden dolayı araya mesafe girince webzine olarak devam etmek en kolay ve en uygun yöntem oldu. 2005'ten beri çok çeşitli formatlarda web üzerinde söylemek istediklerimizi söylüyoruz. İlk başlarda tribünün romantik çocukları olarak, kağıt kokusundan uzak bu iş olmaz diye düşünsek de, zaman geçtikçe aslında doğru bir karar verdiğimizi gördük.

Paylaşımlarınız videodan müziğe, şiirden güncel haberlere kadar zengin bir yelpazeye sahip. Bununla beraber aynı zenginlik ve çokluğun kolektif bir ruhun ürünü olduğu fark ediliyor. Sanalda böyle bir kolektif ruhu yaratmak zor olmuyor mu? Daha doğrusu bunu nasıl yarattınız?

Etilen kolektif bir ürün olarak başladığı ve her zaman öyle devam etmeye çabaladığı için sanal ortamda bunu yaratmak zor olmadı. Hatta aksine oldukça dar olan okuyucu kitleye ulaşabilmek için en kolay yöntemin sanal ortam olduğunu gördük. Kullandığımız platformda kişilerin kolaylıkla içerik üretmesine olanak sağlıyor. Dolayısıyla insanlar dünyanın çeşitli yerlerinden bize ulaşıyor, paylaşımlarını yapıyor ve öyle ya da böyle sonrasında bir şekilde yüz yüze görüşüyoruz. Bence bunun arkasında platforma olan bakış açısı ve güven yer alıyor. İletilen içeriklerin çok büyük bir kısmı bizim

söyle- mek istediklerimiz ile uyuşuyor ve insanlar aynen bizim yıllardır yaptığımız gibi herhangi bir kaygıları olmadan sadece paylaşmak için paylaşmaya devam ediyorlar.

İnsanların interneti yoğun olarak kullanmaya başladığından bu yana süren bir tartışma var. Tartışmanın bir tarafa yönelik eleştiriye dönüştüğü noktada ise "Sanal ortamdaki yaratımlar yaşama dokunmuyor. Kimi zaman bu çokluk arasında gözden kayboluyor. Nitelikli ile niteliksiz birbirine karışıyor" gibi bir söylem üretiliyor. Aynı tartışma tahmin ediyoruz ki, fanzinciler tarafından da yapılıyor. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

Sanal ortamdaki içerik oldukça hızlı tüketiliyor. İnsanlar Twitter ve Facebook üzerindeki zaman tünellerinin hızına alıştırmışlar kendilerini - FOMO - diye adlandırılan hastalık. Yani bir şeyleri kaçırma korkusu. Sanal ortam içeriği tüketirken, dikkat dağıtıcı şeylerin sayısı çok fazla. Bir makaleyi okurken aynı anda müzik dinleyip, beş kişiyle yazışıp, telefona bakıp, Instagram üzerinde kedi fotoğraflarını beğenmeye çalışırken içerik arada kaynıyor, hatta çoğu zaman ikinci plana atılıyor. Bu sebeple bence temel sorun bu. Bu şekilde sindirilmeyle nitelikli bir içeriğin sokağa inmesini bekleyemezsiniz. İçeriğin çokluk arasında gözden kaybolduğuna çok fazla inanmıyorum. Ulaşmak isteyen bir şekilde ulaşıyor. İçerik üreticilerinin ise biraz akıllı davranıp doğru zamanda doğru biçimde doğru platformda paylaşım yapması gerekiyor. Yani biraz çaba ve dikkat ile gerçek hayatla buluşup sokağa yansıtabiliyorsunuz sanal ortamda yaşananları. Bunun binlerce örneği mevcut.

Sitenizde kendinizden bahsederken, piyasa mantığı içinde sadece birer tüketim nesnesine dönüşmüş dergileri kastederek, bunlara karşı "yeraltında"n bir alternatif yaratmaya çalıştığınızı söylüyorsunuz. Bugüne kadarki maceranıza baktığınızda, bunu yapabildiğinizi düşünüyor musunuz? Dokunabildiğiniz insanlardan nasıl tepki alıyorsunuz?

Bir alternatif yarattığımıza inanıyoruz. Başlangıçta bütün hedefimiz insanları tek düze yaşamlara iten boyalı basın ürünlerine karşı, insanlara üzerinde düşünmelerini sağlayacak bir şeyler veren durumları yaratmaktı. Bu durumu da insanlardan aldığımız tepkiler üzerinden yorumladığımızda başardığımızı görüyoruz. Pek tabii elimizdeki imkanlar, günlük yaşam kaygıları içerisinde ayırabildiğimiz vakit düşünüldüğünde çapı ne kadar geniş tartışılır ama paylaştığımız içerik bir kişinin bile işine yarasa bizim için yeterli. Hiç bir zaman toplumun geneline yayılma, popüler olma ve herkes tarafından tanınma kaygımız olmadı.

Röportaj için teşekkür ediyoruz.

Bir Çizik, Bir Yazı, Bir Resim Yaratmak Yıkmaktır

Özlem Arkun
ozlema@meydangazetesi.org

Mağaraların en kuytu köşelerinde bir başkasının tuttuğu ışığın aydınlığında, tavanın en yüksek noktasına tırmanılarak çizilen hayvan figürleri, estetik kaygılardan daha fazlasını taşıyordu.

Sıcaktan, soğuktan çeşitli tehlikelerde korunmak için yapılan bir barınağın duvarından; iktidarın korunmak, kapatmak, bölmek için örülen duvarına, yani tüm duvarlara çizilen bir çizikten yazılan bir yazıya bir resmin resmedilmesine kadar kapsayan bir iletişimin aracıdır duvar. Çünkü yazılan tek bir cümle bile hepimizin paylaştığı bir duyguyu çok etkili bir şekilde anlatma gücüne sahiptir ve hemen yanına ya da altına gelip yerleşecek bir başka çiziğe, bir başka yazıya, bir başka graffitiye ya da bir başka stencila davetkardır. Ve her zaman bu davet kabul bulmuştur.

Ve duvar; iktidar kadar birbirinden meziyetli medyası olmayan muhaliflerin ya da iktidara hiç inanmayan ve onu yıkmak isteyenlerin olmuştur.

İşte bu yüzdendir iktidarın duvar medyasına tahammülsüzlüğü. İşte bu yüzden bir duvarın üzerinde bulunan tek bir farklı renk bile hemen griye döndürülmelidir, bir diğerini teşvik etmesin diye. Çünkü duvarı boyama, yazı yazma, bir iletişim biçimi olmasından öte, açıkça griyi başka bir şeye dönüştürme ve öldürülmüş olanı yeniden canlandırma ve daha doğrusu ona renk vererek ona kişilik kazandırma arzusunu da içinde barındırır. Duvarı boyamak, onu yıkmanın bir başka yoludur. Ve duvar ortadan kalkarken ardında gördüğümüz, o duvarın çatlaklarında yeşeren başka bir dünyadır.

Duvarın nerede olduğu önemli değildir. İster yıkılmış olan Berlin duvarında, ister Filistin'de isterse Rojavaya yapılmak istenen duvar üzerine atılan bir tagle, yapılan bir graffiti ya da stencilla iktidara karşı koyar.

Graffiti; grafikten türeyen bu kelime en düz anlamıyla duvara yazılan yazı ya da çizilen resimlerle kendini ifade etme yöntemi. Bu açıdan bakıldığında mağara resimlerine de birer grafiti diyebiliriz. Yine de bugün görmeye alışkın olduğumuz tarzda graffitilerin ortaya çıkışı 1940'lara dayanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sırasında Berlin'i doğu ve batıya bölen duvarın iki tarafı da sloganlar ve resimlerle kaplanmıştı. Bu 60'larda Amerika'da yükselen toplumsal harekete ilham vermişti, politik grupların kendini ifade biçimlerinden bir tanesi de graffitiydi. Graffiti 70'ler ve 80'lerde de gelişerek yayıldı. 80'lere gelindiğinde graffiti yapan birçok farklı ekip vardı. Bu gruplardan bazılarının isimleri şöyleydi, MSK (Mad Society Kings- Çılgın Toplumun Kralları ya da Many Shall Kneel-Çoğu Diz Çökmeli), SPORTS (Sick People Over Running The System- Hasta İnsanlar Sistemi Çığrından Çıkarıyor) 90'larda New York'ta graffiti yapan başka bir ekibin adı ise DESTINY, kader anlamına geliyor ve bu akrostişi açtığımızda, bu kaderin ne olduğunu anlıyoruz. Destroy Every Single Thing in New York: New York'taki Her Bir Şeyi Yok Et.

Bu topraklara ise graffiti, Almanya'ya giden işçilerle taşınır. Almanya'da ezilenlerin bir ifadesi olarak gelişen hip hop ve grafiti kültürü, bu etkileşimin bir sonucu olarak bu topraklara gelmiştir.

Stencil: Çeşitli malzemelerin, kağıt, plastik, ahşap ya da metallin kesilip, üzerinde delikler açarak çıkarılan şablon ve bu şablonla hızlı boyama tekniği. İlkel çağlardan bu yana bir çok alanda kullanılan bu şablon tekniği sprey boyanın kullanımı duvar medyasında daha da görünür olmuştur. Stencil'ın politik bir ifade biçimine dönüşmesinde bilinen isimlerden biri 77'de kurulan anarko-punk müzik grubu Crass'tır. Crass, Londra metrosuna ve reklam tabelalarına birçok anarşist, savaş karşıtı, feminist ve tüketim karşıtı stencil yapmıştır.

Berlin'in, Paris'in, Buenos Aires'in, Sao Paulo'nun, Atina'nın, Gazze'nin, İstanbul'un varoşlarında ezilenlerin öfkesini yansıtan graffitiler, duvarın varlığını sorgulayan stencillar. Bunların her biri estetik kaygıların dışında, başka bir yaratım kaygısı taşıyor. Bu yaşanılan kapitalist dünyanın saçmalığına bir isyandır. Bugün bu duvarlara kazınanlar, bu duvarı içten içe çürütüyor aynı iktidarı çürüttüğü gibi. Ve eski bir yoldaşımızın sözünü tersten söyleyebiliriz: **Yaratmak yıkmaktır.**